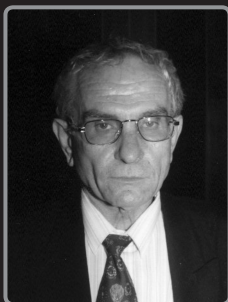

Доц. д-р Любен Атанасов (1935-1999) е български библиотековед, библиограф, специалист по афористика и енциклопедист. Ученик и последовател на проф. Тодор Боров.

Завършва специалност „Библиотекознание и библиография” в СУ „Климент Охридски” (1957). От 1962 г. е редовен аспирант към катедра „Библиотекознание и научна информация” при СУ „Св. Климент Охридски”, където е последователно асистент (1964), ст. асистент, гл. асистент, доцент по библиотекознание (1984 г.). Ръководител на катедрата (1985-1989). Защитава дисертация на тема „Българската библиография по история на България” (1976). Чете лекционните курсове „Организация на библиотечното дело в България”, „Библиотечна икономика”, „Съвременни форми на работа с читателя”. Гост-преподавател по библиотекознание в университета „Едуардо Мондлане” в гр. Мапуто, Мозамбик (1976-1978). Съучредител на катедра „Библиотекознание, библиография и научна информация” към ФФ на ВТУ (1992), където чете лекции по „Психология и социология на читателя и четенето” (1992-1999). Преподавател в специалност „Връзки с обществеността” към ИФ на ЮЗУ “Неофит Рилски” – Благоевград (1995-1999). Член на Управителния съвет на СБИР (1990-1993). Президент на асоциация „България – португалскоговорещи страни” (1992-1997).

Тридесетгодишният преводачески и изследователски труд на Любен Атанасов е намирал последователно отражение в 9 книги, известни на читателската публика:

Мъдростта на вековете (1970, 1971, 1976, 1979)
Малка сатирична енциклопедия (1980,1981, 1992)
Шеговити истини (1985)
Източни мъдрости (1984)
Мъдростта на народите (1985)
Крилати мъдрости (1992)
Плурализъм в афоризми (1992)
Оскар Уайлд: Мисли, афоризми, парадокси (1993)
Енциклопедия на афоризмите (1998)

Тази книга за енциклопедиста Любен Атанасов започва с предговор от професор Андрей Пантев, озаглавен „Благородството да създаваш за другите”.

Милена Цветкова • ЛЮБЕН АТАНАСОВ БИОБИБЛИОГРАФИЯ

Милена ЦВЕТКОВА

Любен Атанасов

Биобиблиография

GABEROFF

Милена Цветкова

Любен Атанасов

Биобиблиография

София ♣ 2001

Научен редактор доц. д-р Мария Младенова

ISBN 954-9607-69-7
GABEROFF

София, 2001

СЪДЪРЖАНИЕ

БЛАГОРОДСТВОТО ДА СЪЗДАВАШ ЗА ДРУГИТЕ

*проф. Андрей Пантев,
доктор на историческите науки*

Водопадният рев на медийни знаменитости и академически авторитети често заглушават със своята публична натрапчивост онези личности, насочили усилия към дейност и постижения, чиято стойност не се оценява и популяризира незабавно, всред всеобщо и поради това съмнително одобрение. Именно поради това, че не са приведени в униформеност към измамните амплитуди на конюнктури и неоконюнктури, те не са привеждани в доказателствена непоклатимост, когато се коментират съвременни събития и потребности, но създават онази наука, която има непреходно значение като обществено предназначение.

Тази книга дискретно, но респектиращо ни напомня за такъв човек, такъв живот и такъв принос, който не винаги се помества и измерва в шума на забързаното ни и поради това често повърхностно и несправедливо към истинските добродетели поколение. От тази книга лъха благородството и драмата на един стойностно изживян живот, не винаги покриван с измамната популярност на бързо изгряващите и бързо залязващите публични звезди, но белязан и с постижения, които ще се сочат, привеждат и цитират и в новото ни столетие.

Любен Атанасов получаваше дебелашки упреци, че няма така наречените „приноси” в науката от хора, посветили цялата си научна дейност в търсене в коя долчинка е спряла една чета да си почине, но

преживяваха чудни приключения, когато погледът им случайно прекосяваше хоризонтите на драгоманското поле. Често се питам дали той няма да бъде повече срещан по страниците на нашата академическа хуманитаристика в бъдеще, отколкото много други, приели днес емблематичното предназначение на непоклатими раздавачи на съвети и прогнози. Не го противопоставям на тях. Просто напомням, че за него ще се сещат по-малкото отколкото за тях, но с повече научен респект, а може би и с повече чисто човешка топлота, признателност и уважение.

Може би оставате с впечатление, че търся за Любен Атанасов една изкуствена и закъсняла популярност всред четящата публика. Той би се позасмял на такива опити, защото си я имаше именно там. А там, където тя липсваше, него това изобщо не го интересуваше, не само защото не бе суетен човек, а защото всечовешката мъдрост, до която непрекъснато се докосваше като ежедневен плебисцит, му внушаваше пренебрежение, да не кажем презрение към подобни изяви. Той бе доцент, но колцина професори притежаваха неговата информираност, преподавателска компетентност и личностно излъчване на човек способен да предаде знание без да натрапва нищо, най-вече себе си.

Затова аз вярвам, че една биобиблиографска книга може да се чете с вълнение. Особено ако сме познавали героя в нея. Но дори и да не е така, вие навлизате едновременно в един личностен свят и в огромната вселена на онази човечност, която може да бъде запомнена и възпроизведена само ако е обединена от добротата! Виждам, че точно в този смисъл Любо и неговите писания си приличат с трогателна еднаквост, пред която се прекланяме!

гр. София
26 март 2001 г.

ЗА БИБЛИОГРАФИЯТА

Въпреки че един известен афоризъм предупреждава: „Който много пояснява, обижда”, всеки биобиблиографски труд трябва да притежава тази предхождаща го статия. Причината за това с индивидуалността на методиката, по която се изгражда, придружена често и с неотменните несъвършенства. Които могат да бъдат оправдани, ако идеята бъде изнесена „пред скоби”.

Противно на традицията, съобразно която се изчаква нечий юбилей, за да се предприеме биобиблиографска инициатива, това издание не носи подобни подзаглавни данни. Провокацията за съставянето на „Любен Атанасов: Биобиблиография” е чисто научна – фактът, че години след смъртта му неговото име продължава да стои в сянката на заглавията на уникалните му афористични сборници, а научноизследователските му открития все още са по-популярни в чужбина, отколкото у нас.

Настоящото биобиблиографско изследване е посветено на творчеството и личността на доц. д-р Любен Атанасов – български библиолог, библиограф, специалист по афористика и преподавател-иноватор по редица библиотековедски дисциплини, сред които и дисциплината „Читатели и четене” в Софийския университет. Посредством биобиблиографския метод е изграден концентриран модел на писменото наследство на Любен Атанасов, в резултат на което разполагаме с достатъчна информационна база за обогатяване на бъдещи исторически, социологически, културологични, литературоведски и библиотековедски изследователски проекти.

Преди основния корпус на биобиблиографията е

поместена биографичната студия „Мъдрец в науката, учен в мъдростта”, която проследява творческото битие на Любен Атанасов, подплатено с коментари, обобщения и оценка на научните приноси в публикациите му. Студията общува едновременно и с библиографията, и с творческата хронология, като интерпретира фактите в контекста, в който са се появили. В хронологията или в традиционно наричания сектор „живот в дати” са отразени, освен известните, и по-непознати събития и факти. Тук са и непубликуваните изяви на Любен Атанасов – доклади, проекти, лекционни курсове, получените награди и употребяваните псевдоними.

Структурата на биобиблиографията е организирана в два дяла: творчеството на Любен Атанасов и библиография на публикациите за него като творец и личност. В първия дял са диференцирани следните структурни единици:

☞ Съставител и преводач на масиви от афоризми;
☞ Дисертационен труд;
☞ Студии и статии;
☞ Библиографии;
☞ Научен ръководител и рецензент на дисертационни и хабилитационни трудове и конкурси;
☞ Издания, редактирани от Любен Атанасов;
☞ Публицистични и поетични изяви;
☞ Интервюта.

По субективната преценка на съставителя най-значимото в творчеството на Любен Атанасов са сборниците му с мъдри мисли, затова на първо място той е представен като автор-съставител и преводач на масиви от афоризми, а след това – като автор на

научни публикации. С оглед да се избегне обемната несъразмерност на разделите, публикациите в чужбина са представени в общия хронологичен ред. Като цяло систематизирането на творчеството на учения не следва строги критерии. С изключение на материалите в сферата на афористиката и публицистичните и поетичните изяви, типологичният разрез на творчеството е относителен, тъй като научноизследователски момент има и в съставителската, и в рецензентската, и в редакторската, а най-вече – в библиографската дейност на Любен Атанасов. Твърде трудно е да се прокара граница между научно и научнопопулярно (както е например при № 26-32, 69, 74 или 93). Езикът му е винаги научен и атрактивен едновременно.

Обикновено рецензиите за авторските трудове на биобиблиографираното лице се интегрират с описанието на текста, за който се отнасят. Но по своята същност те са част от онзи дял в персоналните, наричан накратко „за него". Прилаганият по традиция подход (единствено адекватен при изработването на тематични библиографии) действително представяше в едно информационно поле авторовия текст и неговата научна рецепция, но в значителна степен оголваше полето на обратната връзка, дистанцираше текстовете от двата основни дяла. При това, много често отзивите, рецензиите или енциклопедичните статии-персоналии обхващат няколко приносни публикации. Тук рецензиите и отзивите за публикациите на Любен Атанасов са в раздела „за него", но са обединени със своите обекти посредством препратки. Причините за този подход са няколко. Първо, трайността и надеждността на обратната връзка, на ефекта, на отзвука е сред основните предимства на писмената комуникация. Второ, същият този ефект,

интеракцията, приемствеността, интерсубективността са същността на научната комуникация. Трето, чрез критиката, рецензията или отзива се оправдава и смисълът на творчеството да провокира сътворчество, дискусия или опозиция, все едно, но да има смисъл от труда на автора. Четвърто, в това е и стойността на персоналията – да покаже, че един автор става личност, персона само посредством отражението си върху мисълта и творческите действия на другите. А знаем колко текстове лежат на първото си стъпало на комуникативност, колко авторства остават без търсения ефект.

Библиографските описания на материалите от раздела „Публикации на Любен Атанасов" са придружени от анотации, изградени на базата на текстологичен и критичен анализ, в резултат на което са допуснати и оценки за съответните публикации. За да се избегнат празнотите и изобилието на препинателни знаци в описанията, което според наблюденията на съставителя, затруднява ползването на указателя от неспециалисти, е допуснато повторение на името „Любен Атанасов" навсякъде, където обикновено на същото място се поставя многоточие. Повторението на идентични текстове, ако това е наложително, е отбелязано със звездичка и препратка към мястото на първата публикация. Няколко описания фигурират с буквено означение до номера (напр. № 37а), тъй като са открити в твърде напреднал стадий от работата, но са поставени в общия хронологичен ред. Това се прави съобразно задължителния метод на строго хронологичното отразяване на описаните материали (за периода 1958-2001 г.), с поредна номерация, обхващаща и двата дяла.

Въпреки стремежа към пълно и многоаспектно

представяне на творческата активност на Любен Атанасов, в библиографската част не са отразени материали, недостъпни за публично ползване. Сред невключените са статии под печат, чието публикуване е закъсняло с години, но са включени онези, чието публикуване реално предстои (напр. № 96, 227); доклади от научни форуми, изследователски проекти, експертизи, издателски рецензии, мнения и отзиви за дисертационни и хабилитационни трудове; ръкописи на лекционни курсове; дипломни работи на студенти под научното ръководство на преподавателя. Включени са обаче медийни (телевизионни) интервюта, които се съхраняват в архива на съответната медия. Описването на недостъпни документи, като изброените погоре, би отклонило библиографското издание от основната му мисия – да бъде посредник между ползвателя и информацията, респективно създателя на информационния обект, да гарантира лесния достъп на интересуващата се аудитория. Библиографията, по определението на самия Любен Атанасов, е „дейност, която цели въздействие върху разпространението и използването на документите" (вж 91, с. 106) и независимо от първоначалните мотиви на нейния субект или на обекта – биобиблиографираното лице, библиографията трябва да насърчава и облекчава пълнотекстовото потребяване.

Биобиблиографията, според проф. Тодор Боров, е метанаучен труд, а библиографският указател, според неговия ученик доц. Любен Атанасов, е модел на научното знание, откъдето можем да предположим, че всеки биобиблиографски указател е метанаучен модел на познанието за конкретна, уникална личност. Съчетанието между жанровете биография и библиография дава фундамента на бъдещи социологични,

културологични, литературоведски, исторически и философски изследвания. Имайки предвид емпирично доказаното обстоятелство, че персоналията на даден учен е както най-прекият път към детайлното изучаване на творческата му еволюция, така и средство за популяризиране на науката, в която се изявява, биобиблиографията на доц. д-р Любен Атанасов би могла да подпомогне актуализирането и популяризирането на някои резултати в българската библиотечна, библиографска и информационна наука. И не на последно място, на приносите на нашата афористика в полето на световните афористични – културологични и антропологични изследвания.

В настоящото издание са включени 229 библиографски описания, с които кореспондира биографичната студия в началото на изданието. Публикациите са описани съобразно БДС 17264-91. Библиографско описание. Аналитично описание на съставни части от публикации в книжни материали и БДС 15419-82. Библиографско описание на книгите. Всяка библиографска единица е придружена от анотация. С цел да се улесни информационното търсене са включени именен и предметен показалец, индекси на периодичните издания и на издателствата.

Необходимо е да допълня, че в показалците към основния корпус не са отразени имената и термините от биографията. Всички материали са описани de visu. Използвани са архиви, библиотечни и издателски каталози, библиографии, ръкописи, кореспонденции, разкази на съвременници, както и лични спомени.

Тук за пръв път се публикуват авторските афоризми, определения и епиграми на Любен Атанасов, открити в „прашните му картотеки”.

Изказвам искрената си благодарност на доц. д-р

Мария Младенова за незаменимото редакторско съдействие, на Дина Любенова Атанасова, която ми предостави личния архив на баща си, на всички колеги и приятели на доц. Любен Атанасов, които споделиха спомени и впечатления от контактите си с него, както и на издателя Иван Габеров, който превърна последния труд на Любен Атанасов – „Енциклопедия на афоризмите” (1998) в книжовен факт и по чиято идея се появява настоящата биобиблиография.

МЪДРЕЦ В НАУКАТА, УЧЕН В МЪДРОСТТА

За да не бъдеш забравен веднага след смъртта си, или пиши неща, които си струва да се четат, или прави неща, за които си струва да се пише.

„Роден съм като „персона нон грата" в момент, когато родителите ми получавали развод". Вероятно така би започнал своите мемоари Любен Атанасов, ако беше се поддал на известните интелектуални увлечения. Роден извън бащината си къща, отгледан първо от своите вуйчовци, после за кратко от майка и чужд баща и за по-дълго от баща и чужда майка, Любен Атанасов е изстрадал всички възможни семейни конфигурации. Най-сигурен и отрано остарял се чувствал, обаче, около дядо си и баба си, по думите му – „колоритни старци". И двамата сипели в изобилие пословици и поговорки. „Баба ми Лазарка – представяше я внукът – не жалеше слуха ми от цинични изрази. Ядосвах я нарочно, за да ми каже нещо соленичко, а после го запомнях". И до края на живота му запомненото ще бъде популяризирано с неотменното „както казваше баба ми Лазарка..."

Много редактори, рецензенти и доброжелатели са го упреквали, че афористичните му сборници съдържат и мъдрости с твърде натуралистичен подтекст. Какво да се прави, оправдава народното умотворчество Любен Атанасов, когато натуралистичните прости думички си нямат синоним. А затова, че вместо да напише една собствена авторска книга, създава многотиражни сборници и винаги в съавторство, с присъщата за мъдреците ирония казваше: „По-добре с чуждата мъдрост, отколкото със собствената глупост".

За Любен Атанасов, обаче, синонимите са дори в повече: библиограф, библиотековед, афористик, ен-

циклопедист, виртуоз на словото, преводач, музикант, стилист, идеалист, мечтател, приятел, ненадминат педагог и любимец на студентите – така Любен Атанасов е познат сред интелектуалците в България. Като енциклопедист и съставител ма сборници с афоризми, той е скъп гост във всяка домашна библиотека.

„Той има вродено чувство за най-правилния подход към студентите" – казва проф. Тодор Боров пред научния съвет, който избира Любен Атанасов за доцент. „Педагог-оратор" е може би най-адекватният за личността му синоним. Смисълът на преподаването, според него, е да покажеш на аудиторията как да мисли и за целта имаше формулиран академичен принцип: Когато научим студентите не какво да мислят, а как да мислят, тогава ще изчезнат всякакви недоразумения, ще бъдат заличени всички рецидиви на тоталитарни навици. От първия час задължаваше всички да раждат собствени мисли: „По-полезно е, казваше. А не като в моята глава, която е пълна с толкова чужди мисли, че ми е трудно да нарека някоя своя". За целта предлагаше своето правило: „Никога не посягай към най-близкостоящата дума. Напротив, между две думи трябва да избираш

Проф. Т. Боров в дома на Л. Атанасов, март 1993 (два месеца преди смъртта на професора)

средната". „И да се разберем – сменяше шеговития тон с дидактичен. – Няма да ми викате!" Аудиторията, която и без друго е притихнала, замръзва. „Не искам да чувам: аз, вика, му казвам, вика, ти, вика, недей, вика, да ходиш, вика...". И с този пример освобождаваше завинаги студентите си от употребата на паразитни думи.

За ораторските му качества си спомня всеки, дори случайно попаднал в аудиторията му. Иван Драганов, студент от специалност „Библиотекознание и библиография" към Софийския университет, днес библиотекар в Търговската гимназия, разказва: „В час по „История на библиотеките" доц. Атанасов донесе „Писмата" на Сенека и ни чете така, че, когато и сега ги разтворя, още звучи в мен благородния му тембър". На сцената човек трябва да стои една степен по-високо, отколкото в живота, гласи класическото правило. Като на сцена се е почувствал Любен Атанасов, когато през есента на 1993 г. аудиторията от близо 150 студенти-задочници във Великотърновския университет, след последните му думи, става на крака и започва да ръкопляска.

Позволих си да го нарека „Мъдрец в науката и Учен в мъдростта" (вж № 217). Предпоставките за това определение са налице. Още от детството си е научил, че на живота трябва да се гледа философски (сиреч, с любомъдрие), че животът не трябва да се взема насериозно, че в тежки мигове е незаменима мисълта „Животът е трагедия за който чувства и комедия за който мисли". Оттогава е и вярата му, че мъдростта лекува, че мъдростта е всесилна, че мъдростта помага да се преодолее и непреодолимото. А мисъл и мъдрост, съчетани в едно, дават трайни научни резултати.

„Библиотеката – крепост на моя дух”[1]

Любен Атанасов повече прави за библиотеките, отколкото пише за тях. Дори няколко библиотековедски ръкописа остави недовършени. А още Лайбниц предупреждаваше: „Който ме знае само по завършените работи, той не ме знае”.

С предчувствие за аналогично у Любен Атанасов мнение, тук ще си позволя да представя и малко известни, непубликувани и недоразказани мигове от иначе популярното му творческо битие.

През лятото на 1953 г. доц. Петко Маличев, тогава асистент по история на БКП, узнава от проф. Тодор Боров за големия му успех: най-после е открита специалност „Библиотекознание и библиография” за редовно обучение на студенти в Софийския университет. Без да се замисля, подава молба от името на 18-годишния си братовчед Любен Атанасов. Есента на същата година събира в една учебна зала щастливия професор и първия му курс висшисти по библиотечно дело, сред които Любомир Левчев и Любен Атанасов... Пръв измежду студентите от новата специалност успява да изрази своето очарование от професора-мъдрец Любомир Левчев. На 3 ноември 1953 г. във в-к „Народна младеж” изненадващо и за самия Боров се появява очеркът „Първокурсници” (вж № 69). Първите и в историята на висшето библиотечно-библиографско образование у нас.

Първите срещи на Любен Атанасов и колегите му с висшите науки стават чрез проф. Боров през същата есен. При това с науки, които някои и днес оспорват, а той ги преподава и защитава като акаде-

[1] Израз, който Любен Атанасов използва по повод 150 годишнината на библиотеката в гр. Лом, 6 ноем. 1998 г.

мични още тогава. Току-що е излязла от печат и статията на Т. Боров „Библиотечна наука ли?”. Той не спестява пред студентите си подробностите около дългогодишната си борба с ограничените духом, на които като на „кола с грънци, една тояга им стига”, но трябват поддръжници. Именно от тази статия първокурсниците изваждат мисълта на Бюфон: „Учените често разсъждават за чуждите специалности като същински простаци” и с нея подплатяват самочувствието си на бъдещи учени-библиотекари. Действително, идеята на проф. Боров била от първите редовни студенти по Библиотекознание и библиография да подготви кадри за научните библиотеки. Но още от самото начало ги отрезвил: „Не си въобразявайте, че като постъпите в научна библиотека, там ще ви предложат бюро със списък на нерешените проблеми на науката върху него. Библиотекарят трябва да сее, за да жънат други. А научен работник ще стане, който стане научен работник”. След това редовно им припомнял думите на друг титан-библиограф Никола Михов: „към науката царски пътища няма” или своята метафора: „пътят към науката не е гладък като площада пред Народното събрание”.

В своите спомени (вж № 69) за впечатляващия, строгия и мъдър учител Любен Атанасов споделя случка, която целенасочено по-късно ще разказва на всички свои студенти: „Обикновено студентите говорят по-охотно по време на лекции, отколкото по време на изпит. Веднъж на лекция при проф. Боров (преди да го бяхме опознали) една колежка оживено говореше на друга. Лекторът откъсна поглед от бележките си върху катедрата, погледна ни и каза: „Висшето образование не е задължително. На „Пиротска” № 56 има курсове за готвачки”. Сложи си очилата и продължи лекцията.

Оттогава студентите на професора-книговед са запомнили – винаги, когато свалял очилата си, той допълвал лекцията си с нещо свежо, странично, найчесто весела случка с велики личности или мъдра мисъл от древни времена, но винаги с отношение към книгата и нейния храм – библиотеката.

В началото на 1957 г. четвъртокурсникът Любен Атанасов си избира за дипломна работа интригуващата тема „Набавянето на съветски книги в Университетската и Народната библиотека от 1917 до 1944 г.", а за научен ръководител – любимия си професор Боров. Когато навлиза в неизследвания терен на темата, се оказва, че е необходимо да прерови фиш по фиш 178 каталожни чекмеджета от служебния каталог на Народната библиотека и всичките инвентарни книги на Университетската библиотека, за да отсее само съветските материали, постъпвали в Царска България. Проф. Т. Боров побързал да го окуражи с мисълта на И. П. Павлов – „Научитесь делать черную работу!" После прочел завършената работа, писал му „отличен" и го освободил от защита. Доста по-късно Т. Боров ще сподели в рецензията си за доцентския конкурс на Любен Атанасов впечатления от изследователските заложби на своя дипломант: „Спомням си, че до тогава аз не бях успял да си съставя по-определено мнение за неговото голямо трудолюбие и усърдие, които са необходими за всеки бъдещ научен работник. Едва от дипломната му работа разбрах, че е способен на къртовски труд". До това време Любен Атанасов успява да доразвие и задълбочи изследването си върху постъпленията на съветски книги в България в период, когато са били забранени и преследвани, и да популяризира резултатите в поредица от публикации (вж № 26, 32, 41, 156). Най-

обемната, публикувана в Известия на Народна библиотека през 1968 г., е оценена и от доц. Елена Кирова, като проява на истински изследователски труд в библиотекознанието, чиито резултати заинтригували и историци, и литературоведи.

В близо четиригодишната си библиотечна практика Любен Атанасов подхожда научно към всеки проблем от професионален характер. Окръжната библиотека „Христо Смирненски" в Плевен, където работи до края на 1961 г., повишава своя обществен и научен имидж и благодарение на неговите новаторски инициативи, на популяризаторската му и научно-информационна дейност. Почти няма нововъведение без негово участие и без да бъде отразено от него в местния или професионалния печат (вж № 27, 28, 112, 113, 115). Библиотекарят-висшист постига дори нещо, за което по това време университетски преподаватели само мечтаели. В книжка първа на авторитетното професионално списание в СССР – „Библиотекарь" от 1962 г. съветският читател узнава, че първата българска библиотека, която вече е въвела свободен достъп до фондовете си, е окръжната библиотека в Плевен (вж № 31). Макар и само на две страници, 26-годишният Любен Атанасов фокусира професионалните погледи върху себе си не само като познавач на библиотечната практика, а и като катализатор на нови, конструктивни идеи в областта на библиотечното дело. И всичко – в името на интелектуалната свобода на четящата публика.

Все с тая надежда, Любен Атанасов публикува своите авангардни за времето си идеи и на страниците на списание „Читалище" (вж № 34, 37, 37а, 53). Ползата за читателя е в центъра на разработките му и върху справочно-библиографското обслужване, и

върху посредническата роля на читалищата, и върху преосмислянето на т. нар. „културно-масова работа", и върху въвеждането на чуждия опит – съветски, чешки, немски, швейцарски – в българската библиотечна политика по комплектуване и свобода на достъпа до информацията[2].

Носи ли полза за читателя библиотечната „работа с читателя"? Този въпрос занимава Любен Атанасов десетина години преди да му бъде възложен лекционният курс „Работа с читателя" и той го разисква отново на страниците на професионалния печат. Още преди 30 години младият асистент се вълнува от ролята на библиотеките в ситуацията на „информационния потоп" (вж № 59). Наред с възгледите си за посредническата функция на библиотеката и за библиотекаря като интегрална част на социалния процес „информационен обмен", Любен Атанасов защитава и друга „еретична" теза: за безполезността на „колективното четене" като форма на масова библиотечна дейност и за необходимостта от повишаване на читателската култура, на коефициента на полезно действие на четенето, предлага да се разработят курсове за ускорено възприемане на информация, за запаметяване, библиотерапия и т.н.

Посочените проблеми Любен Атанасов успява да развие и обособи в първия по рода си у нас университетски курс „Психология и социология на читателя и четенето" (1979 г.). Първо пред студенти, а по-късно в наши и чужди професионални издания (вж № 72, 77, 78) специалистът по читателска психология, ръководен от най-древните привърженици на този тип

[2] Този принос е оценен във: В. И. Ленин и библиотечното дело. Ред. Христо Хаджихристов. София, Нар. библ. „Кирил и Методий", 1985, с. 237.

интелектуално поведение, формулира и обосновава нова научна област, базирана на информационния подход, с ясно очертан предмет и място в общата система на знанието и, в частност, на библиотекознанието.

Но да се върнем към тясно библиотековедските му приноси.

На най-младия аспирант във Философско-историческия факултет на Софийския университет му е пределно ясно, че науките, в които навлиза – библиотекознание и библиография – трябва да се концентрират върху подготовката на кадри за тези дълбоко интелектуални професии. През 1968 г., когато от години в България отново не съществува висше образование по библиотечно дело, асистентът Любен Атанасов апелира за спешната потребност от професионална квалификация на читалищните библиотекари чрез ускорени 45-дневни курсове или чрез специализации в полувисши и висши учебни заведения (вж № 38). Две години по-късно той очертава ясно и категорично облика на бъдещия библиотекар-отрасловик, който да бъде в помощ на читателя-учен и в полза на интелектуализацията на обществото (вж № 54). През 1987 г. отново се връща на проблема за кадровата политика на българското библиотечно дело, с надеждата да възроди начинанието на проф. Т. Боров и дори да го институционализира на по-солидна основа. Статията му „Висш институт за библиотекари?" (вж № 81) си прилича със споменатата статия на Т. Боров не само по въпросителния знак. Последователят на вече 86 годишния професор остро критикува непрофесионалното и неадекватно-бюрократичното държавно отношение към следдипломната квалификация по библиотекознание, библи-

ография и научна информация. Оптималните решения, според доц. Любен Атанасов са две: да се възстанови висшето образование по „Библиотекознание и библиография” в СУ и да се подготви интеграцията между катедрата от Софийския университет и Държавния библиотекарски институт. Първото предложение е реализирано пет години по-късно във Великотърновския, а след още една – и в Софийския университет.

Настъпващата информатизация на обществото и все по-силната конфронтация между „консервативните” библиотечни кадри и „перспективните” информационни специалисти провокират у ръководителя на софийската катедра „Библиотекознание и научна информация” размисли от соломоновски тип. В три свои публикации обосновава необходимостта от единни критерии за кадровата политика в областта на библиотечното дело и научно-информационната дейност (вж № 83, 87, 88). И предлага модел за три форми на обучение и изграждане на гъвкави, адаптивни и комуникативни специалисти от европейски тип. Но, както сам казваше в такива случаи, „всяка нова идея е клин, който влиза откъм дебелия край”. Същият модел е предложен от Любен Атанасов за публикуване в списание „Советское библиотековедение” в началото на 1989 г. В поредица от писма съветската му съавторка Евгения Тодорова обяснява противодействието, с което се е сблъскала в катедрата си към Московския държавен институт по културата: „статията веднага предизвика и удивление, и гняв; как съм си позволила да споря с „корифеите”, да имам свое (наистина Ваше) мнение и т.н.”. В края на краищата материалът излиза с променено заглавие и със солидни съкращения (вж № 87). И би било несправедливо да не излезе, след като

вече годината е 1990, а плурализмът става критерий за евросолидарност.

И като стана дума за солидарност, точно тук е моментът да акцентираме върху още един принос на библиотековеда Любен Атанасов, жест към интерконтиненталната солидарност. През лятото на 1976 г. току-що защитилият дисертация к. и. н. Любен Атанасов пристига в столицата на Мозамбик – гр. Мапуту, където трябва да преподава и да оказва методична помощ за библиотечното образование в младата република. Сред изпратените с „пионерска” задача преподаватели от България и други социалистически страни само Любен Атанасов е специалист по библиотекознание. За двугодишното си пребиваване в Мозамбик, за трудностите и успехите, които са го споходили в преподавателско-методичната му дейност споделя веднага след пристигането си в България пред читателите на списание „Библиотекар” (вж № 66). За нас обаче е интересна и кореспонденцията, която авторът води с директорката на Народна библиотека в София – К. Калайджиева.

Освен, че подготвя библиотекари, че се грижи за организацията на библиотечното дело, библиографията и научната информация в страната, Любен Атанасов подготвя и проект за културно сътрудничество между Мозамбик и България. Не с това, обаче, започва писмото си до К. Калайджиева от 22 февруари 1977 г., а предпочита да я въведе за кратко в обстановката: „Мозамбик е една двугодишна държава, в която няма нищо! ... Всъщност, и библиотечно дело няма... Подготвени кадри няма”. Молбата му е свързана с потребността от нормативни документи, планове за библиотечни сгради и организация на библиотечни фондове, авторски таблици и библиотечни класифи-

кационни схеми, учебни помагала и нагледни материали. До момента за популяризирането на българската култура му помагали единствено рецитаторските умения и стиховете на Любомир Левчев. Директорката на Народна библиотека без колебание му изпраща всичко необходимо, дори филм за най-голямото ни книгохранилище. Трудно бихме си представили как без тази помощ Любен Атанасов би успял да проведе първата в Мозамбик конференция „Ролята на библиотеката в съвременното общество”, да създаде библиотечно-библиографската база и централизираната информационна система на Университета „Едуардо Мондлане” или да подпомогне организирането на две ведомствени библиотеки – към Министерството на „президенцията” и към Министерството на труда.

Солидарността не само с мозамбикския народ, а и със световната португалски говореща и португалски четяща публика амбицира мъдрият и далновиден библиотековед да създаде в софийска библиотека португалска читалня. „Няма съмнение, че чрез португалската книга ние ще преодолеем времето и разстоянията, за да си подадем ръце с милиони други обитатели на нашата тревожна планета, в името на мира и човеколюбието” – с тези думи на 25 март 1993 г. Любен Атанасов открива португалската читалня, на която е дала подслон Столичната библиотека. Месец след събитието посланикът на Република Португалия Луиш Гонзага Ферейра ще каже: „Сега българските лозофони доста се окуражиха от създаването на Асоциация „България – португалски говорещи страни”, която съществува благодарение на професор Любен Атанасов” (вж № 206).

Библиотекарите, пък и читателите в Университетската библиотека към СУ „Св. Климент Охридски”

вероятно също са изказали своята благодарност на доц. Любен Атанасов. Защото са имали подобен повод. На 14 февруари 1990 г. комисия за Университетска библиотека под негово председателство и със състав проф. Ал. Шурбанов, проф. Б. Гълъбов, доц. Др. Драганов и доц. Иван Лалов, сформирана по искане на създадения там Инициативен комитет за преустройство, гласност и демокрация и на клуб „Демокрация", представя доклад по проблемите, свързани с ръководството на библиотеката. Любен Атанасов изнася следните тревожни факти: условията за съхранение и използване на книгите в централната сграда са под всякакви норми – около 100 хиляди книги са унищожени и други 200 хиляди са застрашени. Поставя за неотложно разрешаване три основни проблема: да се ускори строежът на централния депозитариум в с. Герман; да се предаде сградата на ул. „Шипка" 6 в полза на Университетската библиотека; да се започне спешно ремонт на помещенията в сградата на ул. „Московска" № 49, където се намира Факултетът по журналистика и масова комуникация. За съжаление посочените обекти вече единадесет години стоят като отворени капиталови ниши и нещо повече – като симптоми за трайната абдикация на държавата от отговорността й към Алма Матер. За да бъде нормализиран социално-психологичният климат в колектива на Университетска библиотека, комисията с председател Любен Атанасов предлага промени, които по-късно стават факт: да се даде независимост на факултетните библиотеки; да се състави нов правилник за УБ; за директор на УБ да бъде избирано (чрез конкурс) само хабилитирано лице със специализация по библиотекознание.

С присъщата си непоколебимост и ревностно от-

ношение към „медната пита", от която се хранят хилядите студенти, Любен Атанасов ще се изправи пред митинг между сградите на Университета и Художествената академия, в защита на библиотеката: „Днешна България би могла да преживее известно време дори без Университет, но без Университетска библиотека не може... Сега са ѝ предоставени няколко гробища за книги по разни мазета и над тях тече мръсотия от фекалийните канализации. Тези книги се превръщат в тор! Две такива книги показах на бившето Ректорско ръководство и попитах: Да ги донеса ли по близо до вас, другарю Ректор? Имахме тогава надежда, но надеждата е добра закуска, но лоша вечеря. Никого не обвиняваме. Но няма да се съгласим трагичното състояние на УБ и на българското библиотечно дело изобщо да се скрива и оправдава чрез димните завеси на „тоталитарния режим".

Да знаеш къде е скрито знанието

От постъпването си в Окръжна библиотека, гр. Плевен през 1958 г. Любен Атанасов развива своите умения да открива къде е скрито знанието за някаква тема. Освен съставянето на библиографски указатели (вж № 97-107), високата квалификация му позволява и да рецензира библиографски издания, първоначално с краеведски характер (вж № 112, 113, 115, 117, 118). От изготвените от него препоръчителни библиографии най-силен ефект върху потребителите оказва „Литературното наследство през погледа на литературната критика" (1958), която години наред се използва от всички библиотеки в страната. Акцентът във всяка от рецензиите му за библиографски указатели е върху теоретико-методологичното

усъвършенстване на тази специфично-универсална дейност. Дори, когато сам е бил библиографски редактор на подобни издания, не престава да търси пропуските. Така се случва и на премиерата на библиографията на проф. Андрей Пантев (вж № 150) в Благоевград, когато казва: „Откривам един досаден недостатък – не са включени публикациите на проф. Пантев след 1995 г.” Всички остават стъписани. Докато не виждат усмивката на лицето му: та сега сме едва май 1996!

Истински изследователският подход към библиографията Любен Атанасов прилага от мига, в който започва да работи върху дисертацията си „Българската библиография по история в България” под научното ръководство на проф. Т. Боров. Тази тема проучва близо 14 години, с известни прекъсвания (сред които петгодишната му работа по съвместителство в Националния съвет на ОФ). Представена в завършен вид през 1976 г. (вж № 25), тя е оценена като първото изследване на натрупаните от началото на XIX в. до 1969 г. библиографски приноси по българска история. Трудът на Любен Атанасов е и едно изключение – за пръв път изследване от областта на българската библиография по история на България се защитава като дисертация. А приложението, което представлява самостоятелен библиографски указател с над 1000 заглавия, е първата у нас пълна библиография на български библиографски трудове по история на България, необходима за всеки историк-изследовател. „Този труд ще спести на историка огромното време, необходимо за откриване на нужната литература и ще го спаси от все по-растящата лавина от информация” – пише в рецензията си проф. Веселин Трайков. Другият му рецензент, проф. Николай Генчев вижда

и конкретното практическо приложение на резултатите на Любен Атанасов, които „могат да се използват в извършващото се в момента написване на многотомната история на България”.

Въпреки препоръките и желанието на научната общност, този труд остава непубликуван. Затова пък, неговият автор обособява цикъл от студии и статии по темата, публикувани в авторитетни професионални сборници и списания (вж № 35, 40, 42, 51, 61). От тях българските учени-историци и библиографи получават изключително нова информация: че Любен Каравелов е осъществил първи опит за съставяне на ретроспективна библиография на историческите трудове за България; че появата на първата самостоятелна историческа библиография се дължи на Иван П. Кепов и че Любен Атанасов е предложил модел за текущо научно информиране на историците-изследователи у нас чрез самостоятелен библиографски бюлетин по история.

Посочените приноси на кандидата на историческите науки Любен Атанасов са отразявани и продължават да се отчитат от наши историци (вж № 180, 183), библиотековеди (вж № 197) и книговеди[3].

Несъмнено сериозен е приносът на Любен Атанасов и в теорията на библиографската наука. През 1965 г. той публикува статията „Към въпроса „Какво е библиография?” (вж № 33). Ако до 1964 г. публикациите му са с научнопопулярен характер, тук за пръв път добива смелост да спори по теоретични проблеми на библиографията. Тази статия е провокирана от провеждащата се тогава в СССР многогодишна дис-

[3] Гергова, Ани. Книгознанието в България. - София: Наука и изкуство, 1987, с. 101, 104, 205, 206.

кусия върху същността на библиографията и, в частност, върху нейното дефиниране, без да е постигнато единодушно мнение. Ако у нас статията на едва 30-годишния Любен Атанасов е „изключение, сред отсъствието на чисто теоретични работи” в областта, което, за съжаление „не предизвиква отклик и остава изолиран опит за търсене на дискусии” (вж № 211, с. 39), извън България положението е по-различно. Предложената от Любен Атанасов обща дефиниция: „Библиографията е област на човешката дейност, основното съдържание на която е въздействието върху разпространението и използването на печатни произведения” (вж № 33, с. 256), впечатлява дискутиращите по темата съветски учени. А. Кузнецова веднага го популяризира сред аудиторията на списанието „Советская библиография”, като пояснява: „Българският библиограф Любен Атанасов намира свое ново решение на проблема може ли да се даде единно определение за библиография, което да включва всички основни значения на това понятие. Той е твърдо убеден, че такова определение е от обществена необходимост и успява да го формулира”. (вж № 171, с 128)

За гордост и изненада на българските научни среди през 1977 г. Съветският държавен стандарт по библиография включва по същество дефиницията именно на нашия теоретик-библиограф – Любен Атанасов[4].

По различни поводи и в по-късно време Любен Атанасов не се отказва да разисква върху генезиса и същността на библиографията. Във връзка със стати-

[4] ГОСТ 7.0-77. Система информационно-библиографической документации. Библиография: Термини и определения, с. 2. Ще отбележа само, че от 1954 г. до този момент и у нас, и в СССР е преобладавало мнението, че общо определение е невъзможно.

ята на Кремена Зотова в сборника „Българска библиография” (1986) той дефинира и понятието „библиографски указател” (вж № 80). Последните му спорове по въпроса „що е библиография” датират от 1992 г., когато полемизира с новите публикации на руския учен О. П. Коршунов. Любен Атанасов прави нерадостния извод, че и към този момент у нас няма яснота и единство при употребата на специални термини. И отново като „глас в пустиня” остава призивът му за научно обсъждане на общото определение за библиография (вж № 91, 92).

Като оригинален библиограф-изследовател (по думите на Т. Боров) Любен Атанасов се изявява още два пъти – през 1972 и 1986 г. Статията „Библиографски модел на научното знание”, публикувана първо в сборника на Матица Словенска (вж № 57), заслужава специално внимание. С помощта на специфичното си новаторско мислене, авторът формулира интересен възглед за функцията на библиографския указател, който, според него, може да се разглежда като своеобразен модел на придобитото научно знание в съответната научна област. Прилагайки актуалните за времето си идеи от сферата на моделирането на терена на библиографията (вж № 75), Любен Атанасов транслира още една идея – че библиографският модел на научното знание трябва да се превърне в един от основните методи на науката.

Преди да започнем спор, нека да си уточним понятията

Този принцип от древноримското право движи мисълта на учения Любен Атанасов при всеки сблъсък на мнения и след всяко недоразумение, причине-

но от „липса на общ език” или незнание. Но в такива моменти се е успокоявал с афоризма: „Многобройните определения за „щастие” говорят, че то ни е непознато”. Вниманието му е привлечено от понятието „информация”, с което кореспондират и за което оживено, дори остро спорят и обществените, и техническите науки. Хуманистичният облик на това понятие намира в лицето на Любен Атанасов ревностен защитник. В полемика и с други хуманитаристи – с руския акад. А. Д. Урсул, българският учен извежда обща дефиниция за „информация” – „възприетото от някого или нещо отражение” (вж № 76, 89). Това определение, формулирано на базата на философската теория за отражението, е първото от известните у нас, което акцентира върху субективния фактор. Една година след това друг наш учен в областта на общата теория на комуникациите, проф. Елит Николов ще изведе по свой път аналогично определение, за да докаже истинността на тезата и на Любен Атанасов, че не всяко съобщение е информация.[5]*

По-късно „съображенията” на доц. Любен Атанасов ще бъдат приети и преповторени от автор, работещ в сферата на техническите науки (вж № 199), който става и съавтор на учения в разработка, поставила си за цел да осъществи диференциацията между „научно знание” и „научна информация”. В статията „За характера на научната информация” (вж № 84) се предлага следната общонаучна дефиниция: „научна информация е възприетото от някого или нещо научно знание”. Десетилетие след това, общото определение за „информация” ще послужи в опитите за дефи-

[5] Николов, Елит. Философия на комуникацията. София: Наука и изкуство, 1988, с. 152.

ниране на понятията „реклама” и „комуникация”, за диференциране на понятията „информационно общество” и „общество на знанието”, за разискване по проблемите „информационна култура” и „информационен фетишизъм”[6].

При учените няма случайни попадения. Има богат предварителен опит и съдържателна мисловна биография. За да достигне до своето определение за „информация”, Любен Атанасов не само е прочел хиляди страници от литература по и около въпроса, а е публикувал и собствени. Почти 20 години преди да формулира двете си дефиниции, той има изградено становище за отношението „Вярно е, че този резултат, публикуван в Известия на Народна Библиотека, не засяга пряко информационното обслужване в библиотеките (вж № 211, с. 37), което обаче съвсем не е така в други публикации на автора по същото време, в други източници, където заявява необходимостта от създаване на единна национална система за библиографско-информационна дейност (вж № 44, 47, 50, 52). Статията „Обществените науки и научната информация” е необикновена от друга гледна точка. Целта на автора е да защити правото на хуманитарните науки да се ползват от услугите на научно-информационната дейност наравно с техническите науки, тъй като по това време се фаворизират приложните науки и се говори изключително за „научно-техническа” информация.

Посочената статия е една от показателните за концептуалното мислене и далновидността на Любен

---

[6] Цветкова, Милена. Рекламата социално въздействие // Понеделник, 2000, № 5-6, с. 150; Общество на знанието и общество на информацията // Философия, 2000, № 2, с. 14; Парадоксите на информационната култура // Култура, XLIV № 22, 9 юни 2000, с. 11.

Атанасов. „Заслугата на автора е – казва проф. Боров при избора му за доцент през 1984 г. – че преди 15 години успя да предвиди правилната насока в развитието на информацията в областта на обществените науки, като настояваше за създаване на отраслови информационни звена, ръководени от специалисти в съответната обществена наука". Доц. Е. Кирова тогава пояснява: „Не беше предвидил само все по-масовото въвеждане на съветските автоматизирани информационни системи и в областта на обществените науки". Но по-важното е, допълва тя, че предложените през 1968 г. от Любен Атанасов мерки са валидни и до днес.

Елена Кирова има достатъчно основания, за да не премълчава постигнатото в методологично и практическо отношение от своя колега. Любен Атанасов е един от тримата (заедно с Е. Кирова и К. Портарски), които създават информационна система за дейността на Отечествения фронт. За времето от 1972 до 1976 г. той е ангажиран, по съвместителство, с авторски надзор по внедряването на системата в структурата на ОФ. Възникналите тогава проблеми поставя и решава в поредица от публикации (вж № 58, 59, 62, 63, 64). На 23 февруари 1978 г. Е. Кирова ще му изпрати писмо до Мозамбик, в което пише: „От теб научих, че съкратили информационната служба в Отечествения фронт, но не се ядосвай. Може да е за добро. Там те експлоатираха като роб...". За Любен Атанасов остава удовлетворението, че подобна система, в 4-милионна организация, за пръв път е разработена и внедрена в България.

Но да се върнем към научно-теоретичните му приноси. Науката като понятие и като обект на науката вълнува българската академична общност и по

времето на проф. Т. Боров, когато чете първия по въпроса лекционен курс „Увод в историята и организацията на науките”. Пръв публикува, обаче, статия по най-новата дисциплина – „наукознание” неговият асистент Любен Атанасов (вж № 43, 46, 48). През 1968 г., година преди да бъде издаден на български език обобщаващият труд на акад. Генадий Добров „Наука за науката”, Любен Атанасов вече е очертал предпоставките за появата на тази научна дисциплина, нейният обект, предмет, историческите и методологическите й основи.

По-късните му публикации в областта на наукознанието са свързани с любимите му терминологични уточнения. Този път полемизира с привържениците на приложението на математическите (метрични, статистически и др.) Методи в сферата на Библиотекознанието, Библиографознанието, Наукознанието и Информатиката (вж № 79, 86). Опитва се да изясни смисъла и съдържанието на понятията „библиометрия”, „наукометрия”, „информетрия” и да докаже, че опитите да бъдат наричани „дисциплини” са неоснователни. Защото, смята Любен Атанасов, те изразяват единствено приложението на количествени методи в конкретна научна област. И нищо повече. Не е на същото мнение, обаче полската авторка В. Пиндлова, която (твърде непрофесионално, веднага на следващата страница в същия полски сборник) (вж № 198) полемизира с доказателствата на Любен Атанасов. Не ги приема и след 4 години, когато публикува книгата си „Информетрията в науката за информацията” (вж № 207). По тази логика „галошометрията” също може да претендира за място сред научните дисциплини, шегуваше се по-късно българският автор.

С идеята за терминологични уточнения Любен Атанасов ще се върне и към своята историческа наука. В статията си от 1982 г. „Някои съображения във връзка с термина и понятието „историография”, той изчиства от излишна натовареност разглежданото понятие и, на основата на постиженията на световното наукознание и теория на историята, предлага ново – „историографознание”, в смисъл на метанаука, на наука за историческата наука (вж № 71). Елена Кирова тогава отбелязва „сполучливото предложение”, но изразява опасения, че няма да бъде възприето от историците поради несвойственото му за нашия език звучене. Подобно звучене, обаче, не попречи на нашата библиотечно-професионална общност да усвои и употребява днес термина „библиографознание”.

Въпреки интересните промени, които посочената статия предлагаше, като например въвеждане на курс по историографознание в Историческия факултет на СУ тезата – част от по-голямо изследване „Историография и библиография”, остана недовършена.

По преживяното с Любен Каравелов

Недовършени останаха и усилията му да открие ръкописа на първата българска историческа библиография, съставена от Любен Каравелов. Което не му попречи да отстоява с научни аргументи извършеното още през 1967 г. от него откритие, че Любен Каравелов е първият български историк-библиограф (вж № 25, 35, 49, 55, 70).

Всичко започва през пролетта на 1965 г. Аспирантът Любен Атанасов отива при научния си ръководител Тодор Боров, за да чуе бележките върху завършената част от дисертацията си. Професорът го

посреща с думите: „Около Любен Каравелов има нещо повече!”. Това „нещо повече” Любен Атанасов открива след двугодишно ровене в архивите и го публикува на страниците на „Исторически преглед” (вж № 35). Въз основа на рецензията на проф. Веселин Трайков, същият материал е одобрен за печат и в „Известия на Народна библиотека”. Акцентът в него е върху информацията, че непубликуван библиографски труд на Любен Каравелов със заглавие „Речник библиографически за всички славянски литератури” „се намира и може да бъде открит в личните архиви на руския славист Орест Феодорович Милер”.

На Първия конгрес на Историческото дружество В. Трайков, К. Портарски и Е. Кирова изтъкват появата на въпросната статия, като заявяват: „На Любен Атанасов принадлежи заслугата за откритието, че Любен Каравелов е първият библиограф по история в България”. По това време, обаче, Любен Атанасов съвсем не е доволен от развоя на разследванията си. На 17 септ. 1968 г. редакторът на „Советская библиография” И. Кирпенко съобщава на автора на „По следам неопубликованного библиографического труда Любена Каравелова”, че статията засега не може да бъде публикувана. Причините са обективни. В ръкописния отдел на Государственая библиотека СССР им. В. И. Ленина има архив на О. Ф. Милер, но в него не е открит нито труда на Каравелов, нито податки за връзка между двамата. Не са открити никакви материали, свързани с Каравелов и във фонда „О. Ф. Милер” на Института за руска литература към Академията на науките на СССР „Но трябва да се продължи внимателното издирване!” – завършва писмото си И. Кирпенко.

Въпреки че в продължение на 5 години нито в

българския, нито в съветския печат постъпва опровержение, Любен Атанасов е изправен пред сериозен казус: вярно ли е името на неизвестния славист – О. Ф. Милер, и ако е така, в каква посока и в кои архиви да продължи издирването? Или пък С. С. Бобчев е сгрешил името?

На обсъждане точно на тази част от дисертацията му, в която се разкрива библиографската дейност на Каравелов, през есента на 1972 г. атмосферата в катедра „Библиотекознание и библиография” на СУ съвсем не е спокойна. Ст.ас. Искра Михайлова заявява пред всички, че Любен Атанасов трябва писмено да се отрече от статията си за Любен Каравелов. Дисертантът трудно скрива възмущението си: „Не заслужава внимание ситуацията, обуславяща подобни препоръки, напомнящи средновековното отричане на еретиците. Не е много важно и какво съм написал аз, но е твърде важно какво и как се пише за Любен Каравелов”. В последствие се появява аргументиран критичен отзив от друга негова колежка[7].

„Неубедително е, пише тя, въз основа па вниманието към историята, без да имаме налице специален библиографски указател, посветен само на историческата литература, да наричаме Каравелов първият изявен библиограф в областта на историята”. „Не може да се даде право на подобна категорична и самонадеяна присъда – е реакцията на Любен Атанасов. – Любен Каравелов е достатъчно изявен историк, който съвсем не проявява такъв интерес към източниците за други науки, какъвто има към историческата наука... Не бива да се отричат заслугите на една истори-

[7] Янакиева, Т. Синкретичен етап в развитието на библиографията по нова българска литература // Изв. на Нар. библ., № 13 (XIX), 1973, с. 475-498.

ческа личност в стремежа да се отрекат чуждите опити за тяхната оценка”. След 5 години по друг повод пенсионираният проф. Т. Боров ще му пише до Мозамбик: „Цяло безобразие е, че никой от катедрата не ти се обажда ... Уж не сме вече хората вълци един за друг, а то... Защото: не мога да си обясня иначе това положение освен – неприязън спрямо теб, смятат те съперник, който може утре да им оспори възхода в научната кариера, т.е. мястото при гювеча”. От дистанцията на времето за нас остава поуката, че по-важни от междуличностните отношения са отношенията „историци – исторически личности”. И стремежът да се опровергае афоризмът „Историята учи, че никой не се учи от историята”.

По-късно Любен Атанасов е готов с нови проучвания и ги публикува с по-непретенциозното заглавие „Любен Каравелов като историк-библиограф” (вж № 70), а в ръкописа му стои подзаглавието „Предизвикано обяснение”.

Тук, вече въз основа на получилата признание своя концепция за „библиография”, авторът доказва наличието на „библиографски замисли” и дейност при Любен Каравелов. Оценката си за него като „първ оформен историк-библиограф” обосновава посредством данни в рецензираното от него изследване на Е. Кирова върху личните библиотеки на българските възрожденци (вж № 132) и, в частност, върху библиотеката на Каравелов (вж № 131). Що се отнася до злополучно неоткриваемия ръкопис на Каравелов, Любен Атанасов не показва да се е отказал от търсенето: „Може би случайно съвпадение на фактите ни отведе по погрешни следи, но няма съмнение, че такъв труд е съществувал и може би се пази някъде и до днес”. Това усилие, обаче, бе завещано на идните

изследователи. На тези, които продължават да проучват феномена „Любен Каравелов" и чиито резултати би било нормално да се базират на откритието на библиографа Атанасов. Завеща го и на онези изследователи на историята на българската библиография, които се възползват от и ще доаргументират оценката, която даде Любен Атанасов на своя съименник.

От така развилите се събития около „библиографа Любен Каравелов", би трябвало да извлечем още една поука: че науката трябва да се радва на спорове, защото, както се изрази акад. П. Капица, „когато в една наука няма противоположни възгледи, няма борба, то тази наука върви по пътя към гробищата, отива да се погребва".

... и с „моя Боров"

„Постъпих да следвам в създадената и ръководена от него катедра като студент в първия ѝ випуск, започнах практиката си като библиотекар в неговия роден град – Лом. След 4-годишна работа се върнах пак при него като негов аспирант, а сетне – асистент. След години бях ръководител на катедра „Библиотекознание и научна информация" – на неговия пост. И успях дори над книга да работя под негово ръководство. Всъщност, всичко след средното си образование дължа на проф. Т. Боров" (вж № 69, с. 23). – обяснява своите паралели ученикът.

Въпреки напомнянето на професора: „Мен Господ ме е създал да разправям, а вие напишете онова, което съм ви казал", Любен Атанасов, негов „верен следовник" (пак по думите на Боров), не изчисли времето, което му оставаше, за да напише спомените си „Моят Боров".

Март 1993, с проф. Т. Боров в дома си

Но и това, което успя да сподели с българския читател, съдържа достатъчно смислен концентрат от спомени. Първата му публикация за Т. Боров е от 1967 г., в която информира обществеността за присъденото на професора звание „заслужил деятел на културата", с което става първият представител на българското библиотечно дело с високото отличие (вж № 36). Публикациите, които Любен Атанасов посвещава на своя учител, са свързани с кръгли периоди от живота и дейността му, но винаги съдържат и оценка на реализираните му цели (вж № 56, 68, 69, 121). „Искаше ми се да му кажа, че е велик българин, ако не знаех каква неприязън изпитва той към прилагателните, искаше ми се да не се сърди, когато за 92-годишнината му го сравних с „богата и сочна енциклопедия" – споделяше и със студентите си доц. Любен Атанасов. Затова го нарече просто „връстник на нашия век" (вж № 93).

Оригинални и приносни за българското библио-

текознание и литературна история са студиите с компаратавен характер „Библиографска приемственост: Тодор Боров и Никола Михов" и „Тодор Боров и другите" (вж № 73, 90). Въз основа на текстологичен анализ и на лични спомени от разговори с него, Любен Атанасов разкрива и приемствеността, и различията между Т. Боров и „другите" – Никола Михов, Александър Балабанов, Елин Пелин. В резултат на тези две студии разполагаме с оригинален ракурс към развитието на българската библиография. Нещо повече. Те могат да се използват и като източник за творчеството и заслугите на изследваните личности, защото, по думите на Любен Атанасов, „чрез Тодор Боров сме могли да минаваме по моста, който той хвърля от тях към нас" (вж № 90).

За самия Боров, като перфектен библиограф, Любен Атанасов повече е разказвал, отколкото е писал. От него студентите му научават Боровата максима: „Ученият знае-в своята област, а библиографът може да посочи литература и в чуждите области". На добрия библиограф му е нужна феноменална памет. Като на проф. Боров. По време на една защита на кандидатска дисертация, разказва доц. Атанасов, дисертантът, както обикновено заявява в автореферата си, че „по темата на дисертацията няма нищо писано до сега". Професорът става и казва: „Дисертантът заяви, че по неговата тема няма нищо писано; аз ще посоча по памет следните няколко библиографски указатели на литература по въпроса". И ги изброява. Оттогава при всяко подобно твърдение членовете на ФС при Философско-Историческия факултет се обръщали усмихнати към него и питали: „Вярно ли е?" Но веднъж вече 90-годишният Боров не могъл да се сети за името на сина на зетя на някакъв минис-

тър от 20-те години. Притеснен и ядосан, казал: „Ето, Любене, че и аз почнах да забравям. А казват, че всички ми завиждат за паметта, без всякакво вече за това основание”.

Интересен и самобитен е профилът на Тодор Боров като научен ръководител, така както Любен Атанасов го рисуваше. „Настройвах се да пиша – започва разказа си доц. Атанасов. – Първоначалната формулировка на темата беше такава, че ме застави да направя един рейд през всички обществени науки, да опозная техните библиографски проблеми, а накрая в дисертацията ми остана само една от тях – историческата. Едва сега разбрах защо проф. Боров ми е очертал толкова широка тема – връзките с останалите науки ми бяха вече ясни, познат ми беше пътят от общото към частното. Трудно си обясних в началото друга „прищявка” на научния ми ръководител: „Прочетете Логиката на Минто и ми кажете дали сте я разбрали; А сега прочетете „Наука в истории общества” на Джон Бернал, „Класификация наук” на Кедров, „Очерки библиотечно-библиографических класификации” на Шамурин... По-късно разбрах защо”. А колеги на проф. Боров свидетелстват, че след като препитал Любен Атанасов в пространен диалог върху прочетените книги, споделил: „Той е много разсъдлив. Ще бъде полезен!”

„Вече бях написал и предал трийсетина страници – продължава разказа си аспирантът – и чаках с трепет бележките му. И какво да видя: от началото се редяха зачеркнати страници, а срещу тях бележка: „Не е нужно. Може да се започне направо от 13-та долу”. Но и по-нататък не беше ми простил: „Не е по темата... Съвсем не е!”, или „Такова нещо няма!”, или „Това не е наша работа!”, или „Нужна ли е тая дерт-

лия бележка?”. Не съм единственият, който пази свои ръкописи със „зелени” поправки, направени от него – допълва спомените си Любен Атанасов (вж № 69). – Но ги пазя с благодарност. И как иначе? Заградил ми беше цял пасаж, а в полето зеленееше „Е, та? Какво от това?”. Нищо, разбира се. В тези редове нямаше никой. „Запомнете, в науката не се казва, а се доказва! И аз на моя учител Балабанов му занесох 15 страници текст, той остави от тях около 3 и ми каза, че е много добре написан. А когато се опитах да се оправдая, че вероятно неясно съм го написал, Балабанов посочи главата си: „Тук е неясно, Боров, тук!” Така професорът ме успокои. И много ненавиждаше отглаголните съществителни. В един текст ми беше подчертал и изброил 6, от рода на „ставане”, „правене” и пр. Побърза да ми внуши: „Когато моливът ти спре на отглаголно съществително, да усещаш, че моята ръка ти бута молива от листа. Отглаголните съществителни избледняват, обедняват речта!”

Всъщност, заедно с поправките в една дисертация, научният ръководител Тодор Боров е оставял на младите аспиранти цяла методика за научни изследвания.

Твърде любопитна и малко популярна е предисторията на Боровия сборник „Живот с книги” (1973). В предговора си „Вместо оправдание” професорът пише: „И ето сега, подканван от неколцина благосклонни към мен по-млади приятели (неловко ми е да кажа – ученици), които... се сетили за моите писания (те искаха да ги издадат дори без мое участие), аз се решавам да събера наново някои свои работи...”. Тези редове на проф. Боров са от октомври 1972 г. Интересното, в случая е, че още през 1971 г. в статията си „Тодор Боров на 70 години” Любен Атанасов се

„сеща” за необходимостта от ново издание на избрани научни и публицистични трудове на юбиляра (вж № 56). Още по-интересно е, обаче, посещението на Любен Атанасов при акад. Тодор Павлов, лаконично описано в сборника „В чест на 80 годишнината на проф. Тодор Боров” (вж № 73). Не е толкова важно чия е била идеята за „Живот с книги”, по важно е, че в края на 1971 г. Т. Боров е бил обект на „хапливи статии” и му било нужно съдействие от човек като акад. Т. Павлов, тогава член на Политбюро на ЦК на БКП. Професорът споделил с Любен Атанасов следната история: „Идва един ден при мене кака Гана, жената на Т. Павлов и казва: „Тодоре, бачо ти Тодор е осъден на смърт. Елин Пелин е близък с царя, ти си близък с Елин Пелин. Само ти можеш да му помогнеш”. Не знам какво е направил проф. Боров, продължаваше разказа си Любен Атанасов, но цар Борис поискал списъка на осъдените и, за да не бие на очи, сложил черта над буквата „Т” и още една надолу през средата и казал: „Тези пък да помилваме!”. „Затова сега Тодор Павлов може да ми върне услугата” – завършил историята си Тодор Боров и изпратил асистента си при него за „предложение”.

– Добър ден, академик Павлов. – плахо казал Любен Атанасов на прегърбения над бюрото председател на БАН. Той вдигнал погледа си от книжата: „Говори по-високо! Оглушах от вашите работи”. „– Изпраща ме проф. Т. Боров. Аз съм негов асистент”. Академикът се оживил: „А-а-а! Тодор Боров, Никола Михов и Александър Балан – едно ярко съзвездие на небосклона на българската библиография. Някои не искат да признаят това. Но грешат! Казвай сега”. Любен Атанасов съвсем накратко му обяснил затруднената ситуация. Акад. Павлов вече имал готов отговор:

„Това писмо ти ще го напишеш и ще го донесеш да го подпиша!” Асистентът хукнал по канцелариите, добрал се до една пишеща машина и след 15 минути вече излизал от сградата „с другарски поздрав: Акад. Т. Павлов” в ръка.

Това „предложение” за издаване на авторски сборник във връзка със 70-годишнината на Т. Боров и в полза на българската наука, с дата 30 октомври 1971 г., и адресирано до директора на Държавно издателство „Наука и изкуство” било последвано от още едно. Този път с дата 3 април 1972 г. и подпис „Съставител: Любен Атанасов”. Текстът гласял: „група почитатели, приятели и ученици на проф. Боров поемат задължението да съставят и представят в издателството един сборник с негови работи”. Освен името на съставителя ст.ас. Любен Атанасов, е посочен и ръководен колектив в състав: проф. Иван Дуйчев, к.п.н. Марта Кърпачева, ст.н.с. д-р Маньо Стоянов, ст.н.с, к.п.н. Веселин Трайков и ст.н.с. Божана Троянова. Работното заглавие било „Книга и библиотека”. Всекиму е известно, че вече публикуваният сборник „Живот с книги” е под съставителство на автора. А на нереализиралия се „съставител” Любен Атанасов му остава утехата да публикува рецензия (вж № 121) и шанса да участва в съставянето на друг сборник – „Един живот за книгите”, посветен на 90-годишния проф. Т. Боров (вж № 148).

Несъмнено проф. Боров е имал твърде голямо доверие на своя ученик и следовник. Дори необичайно голямо, за да прочетем след време: „Не ми е позволено да разкривам многото, казано устно от него по разни адреси” (вж № 90, с. 13). Личният му архив обаче е съхранил достатъчно писмени свидетелства за активната им съвместна работа. През 1981 г.,

например, му поверява рецензирането на научните трудове на доц. Елена Кирова и ст.н.с. I ст. Елена Савова, участващи в конкурс за „професор" по Библиотекознание. Официалният рецензент, разбира се е проф. Т. Боров. Но все още главният асистент Любен Атанасов най-добросъвестно изписва 50 страници „Обща характеристика на представяните работи" само за Елена Савова, за които проф. Боров съобщава в официалната си рецензия, редуцирана до 18 страници. Но нали отдавна беше предупредил своя дипломант: „Учитесь делать черную работу".

Приятелството им, обаче, не се е ограничавало единствено до професионалните отношения. Документирани и недокументирани са честите им пътувания с „Ладата" на Любен Атанасов (вж № 223) по официални или битови поводи. Като този, за който свидетелства бележка на Тодор Боров от 30 март 1979 г.: „Драги Любене! Имам желание да отида за един ден до Самоков... Разбира се, – пътуването на моя сметка, от теб – разкарването". В свое писмо, пък от 17 февр. 1991 г., до Париж, където тогава е проф. Боров, Любен Атанасов пише: „Мисля, че е излишно да Ви припомням, че можете да разчитате на моето съдействие при завръщането си в България". Именно с това завръщане е свързана още една любопитна ситуация, която Любен Атанасов си припомняше неведнъж. Било е през април 1991 г., година след „нашествието на демокрацията", както сам се изразяваше. Имал уговорка с професора да го чака на летището, но понеже Боров бил вече полусляп, си издействал разрешение да мине зад загражденията. С неразбиращ поглед наблюдавал как член от екипажа тика към сградата проф. Боров в инвалидна количка, а до тях върви Михаил Неделчев, който приведено довър-

швал разговора си от самолета с професора.

Любен Атанасов ги пресрещнал тичешком: „– Къде така с тая количка, проф. Боров?” „– Абе, аз съм тръгнал за оня свет, ама не знам свети Петър защо още не ме прибира”. Любен Атанасов понечил да поеме количката, но униформеният го спрял: „Наредено ми е да го предам в България”. Боров продължил, като посочил към отдалечаващия се негов спътник: „А това, Любене, беше другарят Михаил Неделчев, който сега се бори не знам против какво и против кого”.

„Имам един-единствен грях към проф. Боров – споделяше пред студентите си Любен Атанасов – но не посмях да си го призная пред него”. Това се случило на 30 януари 1986 г., на 85-я рожден ден на Т. Боров. Проф. Минчо Семов, тогава ректор на Софийския университет, прочел поздравително слово от името на Академичния съвет. В него проф. Семов говорел за научната позиция на професора, за библиотечните специалисти, които посочват „Ариаднината нишка в лабиринта на съвременното знание” и за библиографа Боров – „никога свидетел, винаги деен участник”, който учи младите, че „ако искаш да светиш, трябва сам да гориш”. Първата реплика на проф. Боров била: „Ех, Любене, такива думи за себе си от години не съм чувал”. Любен Атанасов, обаче, се усмихнал гузно. Защото текстът на словото бил негов. „Ето, затова не посмях да му кажа истината. Щях да го разочаровам. Не от себе си, а от фалша на емоцията” – оправдаваше своите угризения Любен Атанасов. И се питаше: дали все пак Боров не беше разпознал този специфичен афористичен стил?

При науката за мъдростта или Афористиката

„Има книги, които и при 1000 тираж могат да останат дълго да лежат по лавиците на книжарниците. „Мъдростта на вековете” след 80 000 тираж не може да се открие никъде” – пише в-к „Труд” през май 1972 г. (вж № 177). Точно този „бестселър” имаше предвид Любен Атанасов, когато изброяваше причините, за които е станал „длъжник” на проф. Боров.

Личните интереси на Любен Атанасов към мъдрите мисли възникват спонтанно, след едно посещение на Мария Гургулова при Т. Боров в неговата катедра в Софийския университет. Тогава тя му предлага да редактира сборник с мисли и афоризми, а присъстващият в кабинета Любен Атанасов плахо изявява желанието си да го състави. Интересът му, въпреки спонтанен, не е случаен. Още през периода 1959-1967 г. Любен Атанасов публикува свои епиграми и тайно подрежда картотека със собствени афоризми (вж приложението „Дойдох, видях... избягах”). Откъде тази дарба? Да си спомним за мъдрите му баба и дядо, с които започнахме настоящото изложение и които винаги излизали от семейната свада с мъдрата мисъл „Както съм скроен, така ще се съдера”.

През 1972 г. съставителите на вече публикувания сборник с мисли и афоризми, съпрузите Любен Атанасов и д-р Веселина Ганева споделят (вж № 178): „Цялостната ни работа обхваща пет-шест години, но фактическото сглобяване и допълването на рубриките стана през последната година. Най-трудно бе намирането на добра систематизация, на научно издържана структура. Нужно бе най-напред да се запознаем с редица философски и науковедски трудове, и особено – по естетика и етика; многократно да

претегляме „за" и „против". По-голямата част от фундаменталните трудове вече са били познати на аспиранта Любен Атанасов, който, ако си спомним, беше първо принуден, а после доволен да прочете всичко по поръчение на проф. Боров. Грандиозният успех на „Мъдростта на вековете" (вж № 1) би бил немислим и без богатия научен опит и солидните библиографски знания на двамата съставители.

„Мъдростта на вековете" не би могла да мине и без мъдростта на Тодор Боров, под чието ръководство книгата претърпява четири (официално три) издания. Отново спомените на Любен Атанасов ще ни помогнат да навлезем в работната атмосфера. „След като прочете ръкописа, десетки мисли беше означил с „м. д. о"., т.е. може да отпадне, и ни обясни: не е нужно сред мъдрите, да се включват и мисли от рода на „Конят пасе трева". По този железен принцип книгата е преработена и допълнена и излиза във второ издание. В предговора си към него Тодор Боров пише: „Не винаги подобна книга има щастие да види ново издание, особено когато първото е погълнато малко преди това в 70 000 екземпляра". Една от редакторките на издателството си позволила да му обясни, че „когато употребяваме думата „щастие", ние имаме предвид одушевени предмети, а книгата е неодушевен предмет". Тогава проф. Боров (пак) си свалил очилата и спокойно отговорил: „Другарке, аз работя на полето на книгата вече 50 години. За мене книгите са одушевен предмет! Други бележки имате ли?". Нямала, (вж и № 69).

Тодор Боров, както винаги, не изневерявал на принципа си „Нищо не правя за пари, нищо не правя без пари!". Когато и второто издание на „Мъдростта на вековете" било изчерпано, авторите, пак под ръ-

ководството на проф. Боров, се осмелили да си поискат хонорар и за превода на по-голямата част от мъдрите мисли. Не само че такъв хонорар им бил отказан, а и от договорените 6600 лв. получили само 2000 лв. Възмутеният Т. Боров писал до Любен Атанасов, който вече преподавал в Мозамбик: „Ще поставя въпроса пред Комитета за защита на авторското право и, по мое мнение, няма да се мине без съд". След време, по повод на новоизлязлата му девета книга „Енциклопедия на афоризмите", Любен Атанасов откровено ще повтори принципа на проф. Боров, с допълнението, че до 1989 г. книгите му са донесли на държавата близо 1 милион лева, а той и съпругата му са получили за тези 20 години 20 хиляди лв. (вж № 169). И съвсем нецеленасочено разказваше как отдавна мъдростта била оценена, дори се продавала. Така например мисълта „Трябва да се помисли първо за края на работата" е била продадена на император Домициан за 1000 драхми, а според други източници – на император Дионисий за 400 немски гулдена. А в „Мъдростта на вековете" бяха събрани, преведени и организирани 8 хиляди такива мисли!

„Но стига ми тая награда", би казал Любен Атанасов, когато вижда обемистия том във всеки дом, в който е поканен, когато наблюдава какви нужди от културен и научен характер удовлетворява, къде се цитира[8].

[8] Сборникът „Мъдростта на вековете" и другите афористични издания на Л. Атанасов са цитирани преди всичко като „използвана литература". Вж напр. Кючуков, Ламбо и др. Философия: Учебник за XI кл. София: Арена, 1991, с. 150, 158, 192, 199; Големанов, Йордан и Страхил Червенков. Дипломатически анекдоти и афоризми. София: Хомо Футурос, 1997, 131-154; Влахов, Сергей. Съпоставителен речник на пословици: български, руски, английски, френски, немски <и латински>. София: Изд. Ефп, 1998, с. XXV. И към днешна дата (февр. 2001 г.) по радиопредаванията на програма „Хоризонт" - „Закуска на тревата" или на радио „Веселина" се цитират извадки от сборника.

Или пък как помага да се разобличат плагиатствата на съвременниците. „Не е начинът по този" – шеговито казваше Любен Атанасов и показваше изрезка с рецензия от Хачик Лебикян под заглавие „Изтървани или присвоени мисли", в която пише: „На този свят всичко може да се изтърве. Дори мисли. Стига да има кой да ги улови в книжчица. Но когато някои от тези мисли фигурират в „Мъдростта на вековете" – от 30 столетия, човек се чуди „изтърваните мисли" на Г. Бербенков към кой век да ги причисли"[9].

Съвсем нормално е такъв монолитен и печеливш сборник като „Мъдростта на вековете", който през всичките 20 години не спира да се търси, да породи и негативни реакции. Става въпрос не само за разумните препоръки около явните недостатъци на изданието като липсата на авторски показалец или за корекция на авторството на цитираната в предговора на Тодор Боров молитва (вж № 175). Съставителите са понесли и критични бележки, правени „под лупа", в които не се спестяват на читателя следните недостатъци: употреба на чуждици, неуеднаквен изказ, несъответствия в чуждите собствени имена и презимена, неуместни (натуралистични) народни пословици. Изредени са фактологични грешки, грешки в превода и първоавторството на някои мъдрости (вж № 178). След публикуването на тази остро-критична рецензия във в-к „Антени", проф. Боров се обръща към своя асистент: „Не се тревожи, Любене. Това беше атака срещу мен. И аз знам от кого". В предговора на вече преработеното второ издание на „Мъдростта на вековете" (1976) Т. Боров недвусмислено ще заяви: „Взех-

[9] Става дума за: Бербенков, Георги. Изтървани мисли. София: Воен. изд., 1983, 204 с.

ме под внимание всички бележки, направени в рецензии и устни пожелания...”.

През 1990 г. критиката към „Мъдростта на вековете” изпълнява и конюнктурни, и политически задачи. Във в-к „Труд” се появява материал с метафоричното заглавие „Дядото – мъдрец от тринадесетия етаж” (вж № 200), в който са филтрирани включените в третото издание на сборника (1979) мисли на Тодор Живков. А метафората от заглавието, всъщност, акцентира върху реалното местонахождение на „бившия Първи” – тринадесетия етаж на Висшия военно медицински институт в София, и върху „идеалното” – тринадесетия етаж на сградата зад НДК, където се помещава Висшата атестационна комисия към Министерския съвет, която утвърждава научните степени и звания в България. На всеки е известно как много научни трудове преди 1989 г. са успявали да получат необходимото и заслужено признание само при условие, че направи асоциация с някой марксистко-ленински принцип или цитат. Така и хитрият и прозорлив проф. Боров включил „мъдрите” изречения на Тодор Живков умишлено: толкова внушителен том можел да види бял свят само ако популяризира др. Живков. Но Любен Атанасов за тази и за всяка подобна ситуация си имаше готов афоризъм: „Не гледай кой говори, а слушай какво ти казва”. Въпреки това, в писмо до проф. Боров в Париж от 17 февруари 1991 г. информира: „подготвих четвърто издание на „Мъдростта на вековете” по искане на издателството, като внесох някои допълнения и изключих редица мисли на неподходящи вече автори”.

Това обаче, допълнено и преработено издание вече не удовлетворява ставащия все по-прецизен и все по-самокритичен Любен Атанасов. След като не-

говото име близо 3 десетилетия е стояло и върху такива професионално изработени сборници като „Малка сатирична енциклопедия" (вж № 2)[10], претърпяла 5 (официално 4) издания, „Източни мъдрости" (вж № 3), „Мъдростта на народите" (вж № 4), „Шеговити истини" (вж № 5), „Крилата мъдрост" (вж № 6), „Плурализъм в афоризми" (вж № 7), „Оскар Уайлд: Мисли, афоризми, парадокси" (вж № 8), доц. д-р Любен Атанасов концентрира своите усилия върху нов научен подход, чрез който да превърне един поразличен сборник в емпирична база за замисления хабилитационен труд на тема „Комуникативни функции на кратките литературни форми (афоризмите)". Така през октомври 1998 г. на българския книжен пазар се появява първата по рода си „Енциклопедия на афоризмите", плод на 30-годишния изследователски и преводачески труд на автора, отсяла и класифицирала 30 хиляди „блестящо изразени мисли", изричани през 30 столетия (вж № 9).

„Енциклопедия на мъдростта" – така поетът Любомир Левчев определи истинската стойност на кни-

---

[10] В рецензията си за доцентския конкурс на Л. Атанасов проф. Т. Боров очертава научния принос и на „Малка сатирична енциклопедия". Безспорно, съставителите не биха могли да реализират идеята си без вече доказания си в дисертационни трудове библиографски перфекционизъм, но и без специфичното и за двамата чувство за мъдър хумор. С тези си две качества съпрузите Ганева и Атанасов превръщат „Малка сатирична енциклопедия" в „първото по рода си помагало по Сатирознание" (вж № 2, с. 6). Днес, 20 год. след появата на това „помагало", когато и двамата съставители не са сред живите, би било справедливо да разкрием още един техен принос. В съгласие с принципа „Такт е нужен не само в музиката" премълчаваха следния факт: имената на сатириците А. Анилесев и В. Мино всъщност са псевдоними на д-р Веселина Ганева (първото е прочита на личното ѝ име в обратен ред, а второто - обръщение на родителите ѝ към нея: Мина). Тези два псевдонима стоят под 25 определения, сред които за: Авторски таблици, Атеросклероза, Време, Да, Историци, Клюка, Крака, Неделя, Памет. Родители, Сърце, Храброст и т.н. А някои от „анонимните" определения, означени с три звездички, читателят може да открие сред публикуваните за пръв път в края на настоящото издание авторски определения на Л. Атанасов, писани през 1962-1980 г.

гата. По-точно на резултата. Изследователският момент остава скрит за читателя, но е изразен в стремежа да се достигне максимално близко до първоизворите, като се установи, в повечето случаи със сигурност, първоавторството на всеки включен афоризъм. За целта Любен Атанасов използва библиографските си познания от университетската специалност, които от една страна му помагат, а от друга – го задължават да установи какво е постигнато вече в областта на афористиката, как е поднесено на читателите и доколко е достоверно по отношение на авторство, превод, класиране по съдържание и т.н.

Както библиографската професия е универсална, така и резултатът от труда на Любен Атанасов е наистина универсален, енциклопедичен. Систематизирана по предметни рубрики, енциклопедията предлага търсене по ключови думи, позволява да се разкрият повтарящи се по смисъл пословици у различните народи, а авторските – да бъдат изчистени от повторения и перифрази.

За уникалността на изданието и за невидимата за ползвателя изследователска работа можем да съдим по уводната студия, част от незавършения хабилитационен труд на Любен Атанасов. Както подсказва заглавието „Възникване и разпространение на кратките литературни форми като средство за комуникация” (вж № 96), изследването е извършено посредством историческия и логическия подход: в хронологична последователност на запазените до днес писмени продукти на културата, чрез многобройни съпоставки и в синхрон с предметния център на „кратката мисъл”, авторът разкрива по безспорен начин приемствеността в афористичния изказ между древните шумери, древните гърци, древните римля-

ни, западноевропейските и други народи и авторите от по-ново време. Студията по свой начин доказва, че комуникацията е социален процес с фундаментално значение за функциониране на човечеството в неговото историческо развитие, че, според непубликуваната рецензия на проф. Найден Мончев, „най-стабилното и надеждно свързващо звено в етапите от писмената човешка цивилизация са кратките мисловни конструкции" – афоризмите. Чрез находчиво избрания изследователски подход, Любен Атанасов успява да коригира много претенции за авторство, както и да открои някои негативни явления в практиката на съставителите на афористични сборници.

Много колеги, приятели, познати и непознати са предлагали на Любен Атанасов да включи в енциклопедията си техни афоризми. А афоризмът, казваше той, е не просто завършена мисъл. Афоризмът е „блестящо изразена мисъл". За подобни предложения споделяше: „Неудобно ми е било да го призная, но това бяха просто изречения от рода на „Конят пасе трева". И им отказвал с аргумента, че в това издание няма да включва живи автори.

Съвсем по друг начин, обаче, е реагирал спрямо класиците. В ръкописа на хабилитационния си труд пише: „Многогодишната ми работа в областта на афористиката – като начин на мислене и като област на научно изследване, не веднъж ме е сблъсквала с проблема за генезиса на кратките литературни форми. И съм се стъписвал! Страхувал съм се! Въпреки, или може би тъкмо за това, че през съзнанието ми са преминали десетки хиляди такива „продукти" на човешката мисъл – от най-дълбока древност до днес". От какво се е страхувал ли? Най-вече, защото безмилостния хронологично-систематичен подход разобли-

чава в плагиатство както класици в световната култура, така и съвременници.

Преди много години, на една вечер, посветена на римската литература, Александър Балабанов отишъл към катедрата с наръч книги на древногръцки автори и казал: „Ето ви римската литература!" Именно между тези две цивилизации е най-активна приемствеността, наречена „неволно плагиатство". А истинското плагиатство – съзнателното, казва Любен Атанасов (вж № 215) е особено силно развито в областта на афористичното умотворчество. Като щафета сентенции и квинтесенции са предавани от една цивилизация в друга. „Важното в случая е, че дадена мисъл е „родена" по-рано, от друг автор и му принадлежи по право" (вж № 96, с. 16). За успокоение на плагиаторите Любен Атанасов припомняше възклицанието на античния автор: „Проклети да са онези, които преди нас са изрекли нашите мисли!". И предпазливо изваждаше наяве съзнателните или несъзнателни плагиатства на Шекспир, Гьоте и Франклин, на Монтен, Волтер и Ж.-Ж. Русо, на Толстой, Чудомир и др.

От позицията на библиотекар заявяваше: „Библиотекари, пазете книгите в един екземпляр от... плагиаторите". Всъщност, отношението му към „любителите на лепило и ножица", не беше крайно негативно: „За мен плагиаторите са едни много четящи хора, при това – с доказан добър вкус. Защото откриват гениалното и у най-безизвестния". Така разсъждаваше Любен Атанасов от позицията на изследовател. „Лошото, обаче, е, че откраднатото става популярно под името на крадеца" – възмущаваше се от името на обикновен читател.

Наскоро след премиерата на „Енциклопедия на афоризмите" проф. Ради Радев упрекнал Любен Ата-

насов, че в рубриките „Религия", „Бог" и другите, свързани с религиозната тема, прозира субективизмът. Но какво да се прави, когато атеизмът на афористика бе формиран от максимата „Да вярваш, значи да се откажеш да разбираш". Нещо повече. Сам Любен Атанасов признаваше, че ако приложи библиографския подход и към Библията, ако се зарови по-дълбоко в проблема „библиографски източници на Стария Завет", ще докаже, че в него няма нищо божествено. „Да бъдем реалисти" – беше краткият му отговор на въпрос по тази тема (вж № 162). Самата религия и нейната пропагандна книга „Библията", съвсем не са невинни. Напротив, Светата книга също плагиатства от древношумерския епос „Гилгамеш", от древноегипетската „Книга на мъртвите", а и от какви ли не вече унищожени или неоткрити писмени паметници – аргументираше своята хипотеза ученият.

Някой може би ще попита: защо доц. Любен Атанасов не е засегнал и Библията в публикуваната студия? (вж № 96). Отговорът би бил болезнен за самия Любен Атанасов. Но все пак... В ръкописа на студията му, увод към хабилитационния труд, съществува раздел „Библейски мъдрости в латински формулировки", логично вместващ се в хронологичното изложение между разделите „От древните гърци към древните римляни" и „От древните римляни към западноевропейски и други народи" (вж № 96, с. 12). Изненадващо е отсъствието на библейската тема в окончателното публикуване на студията към енциклопедията. Изненадващо, но не безследно. В друг един сборник – „Мъдростта на Библията"[11], публикуван ед-

[11] Мъдростта на Библията. Състав. Д. Христова; Науч. рец. Иван Димитров. София: ИК Касандра и ИК Ив. Вазов, 1997, 5-8.

на година преди „Енциклопедия на афоризмите", съставителката Д. Христова постига уникално единомислие с учения. Отпадналият раздел от дисертационното изследване на доц. Атанасов се озовава „под външност чужда" в предговора на библейските извадки. Прецизният читател и на двете книги не бива да се изненадва от съвпадението в примерите за неволното плагиатство на Шекспир от Библията, установено, разбира се от изследователя Любен Атанасов. Две години преди да добие куража да не цитира, споменатата съставителка пише в друг свой сборник: „Любен Атанасов притежава изключителен усет към фразата и може би именно затова най-често в неговите сборници откривах това, което търсех... Безспорна негова заслуга е и задълбочената изследователска работа по въпросите за първоавторството", например при „проникване в дълбините на майката на всички книги – Библията" (вж № 208). Резултат, от който Любен Атанасов е принуден да се лиши.

Като оставим настрани темата за плагиатствата и се вгледаме в темата за приемствеността между културите, ще открием, че и без раздела за Библията е огромна отговорността, която Любен Атанасов поема с твърдението: „Шумерските сборници с пословици и поговорки са по-стари с няколко века от египетските, а те от своя страна са много по-стари от древноеврейските, от библейската „Книга Притчи Соломонови" (вж № 96, с. 8). Всеки непредубеден читател би осъзнал, че с „Енциклопедия на афоризмите" „майката на всички книги" – Библията получава още едно опровержение на своята „първичност".

В „Енциклопедия на афоризмите" е включена, всъщност, само част от наличната в картотеки база, което даваше основание на Любен Атанасов да обе-

щава и втори том, с уговорката „ако читателите разрешат това". На шаблонните въпроси, по време на активния медиен интерес към книгата и личността му, относно „бъдещите му планове", даваше недвусмислени отговор: „След „Мъдростта на вековете" е време да издам и „Глупостта на вековете" (вж № 166, 170). Радваше се, че българските депутати имат афинитет към афоризмите, когато решат да разведрят скучните си речи и че вече не прибягват само до „Крадецът вика: дръжте крадеца!". Но поне да ги цитираха точно! „Когато в Парламента се преекспонира пословицата „Не е луд, който изяжда три зелника, луд е който му ги дава", всеки започна сам да разнообразява броя на зелниците, както му харесва – 6, 9 или 12. А в народната мъдрост има реализъм" (вж № 162). Освен до депутатите, искаше енциклопедията да достигне до всеки дом – за всеки повод, по всяко време, по всеки проблем, до всички – „от ученика до академика". А и до мъдрия, на когото мъдростта никога не му е достатъчна.

„Господи, дай ми мъдрост..."

„Смъртта на тези, които
творят безсмъртни дела,
е винаги преждевременна"
Плиний Млади

Шестдесет и третата година от живота на човека, пише Авъл Гелий в своите „Атически нощи", е климактерична за всеки. За фините души тя се оказва фатална.

На 18 март 1999 г. доц. Любен Атанасов постъпи за операция в Националния онкологичен център. След като разбра, че доц. Каранов ще го оперира, по-

бърза да му подари своя труд на живота „Енциклопедия на афоризмите”. Лекарят му благодари с думите: „Дотук добре. Но вземи измисли някоя мъдрост за утре”. Седеше на пейката във фоайето на отделението и се оглеждаше. Погледът му спря на метален обръч върху стената, очевидно – за противопожарен маркуч. Но той възкликна: „Я гледай! Колелото на живота!” Спомням си, че в едноименния сборник с народни анекдоти съставителят Велизар Велчев беше писал: „Върти се Колелото на живота, рисувано от Захари Зограф върху южната стена на църквата в Преображенския манастир; боите на майстора са избелели, олющили са се, но Денят и Нощта все така дърпат въжето на времето... към зимата, дето в бялата ти брада ще се търне косата на оная, ненаситната...”.

Операцията беше планирана за 25 март. В нощта на 24 срещу 25 март и НАТО извърши своята планирана операция, недалеч – в Косово. Ужасът, който Любен Атанасов изпита от този миротворчески акт, анулира необходимостта от успокоителни хапчета преди собственото му изпитание. На другия ден, още под упойка, посочваше с пръст към прозореца и промълвяваше: „Самолети!”. В късния следобед на същия 25 март проговори със стих от „Песен за Човека” на Вапцаров: „Спориме двама със дама на тема...” и спря с извинението, че отдавна не е рецитирал. Или, може би искаше да отклони „онази” Дама? След дълга борба със спомените си и с упрек към тях, че не му подсказват нито миг от часовете след операцията, равнодушно-философски отсече: „Животното се различава от човека по липсата на съзнание. Следователно, човек под упойка е равен на животно”.

Лека-полека негативните мисли го напуснаха. Шестото му чувство – чувството за хумор, се завърна. А с него – и афористичната му мисъл. На приятелите, които идваха на свиждане, казваше: „Срязаха ме, както онзи немец срязал гайдата, за да види защо

свири толкова хубаво”. На изнервен пациент, чието дете му беше болничен придружител, подхвърляше: „Две години учим децата си да говорят, а двайсет – да мълчат”. На медицинските сестри, които го питаха как е, отвръщаше: „Докато дишам, надявам се” (Dum spiro spero). След всяка медицинска манипулация шеговито подмяташе: „Да кажа благодаря, то няма за какво”. И съвсем професионално-библиотечно питаше сестрата, която идва да му включва системата: „Пак ли ще ме систематизирате?”

„И аз като Сократ, изпивам чашата с отровата” – беше твърде честата му реплика при всяка подадена чаша. Напълно в духа на Сенека убеждаваше в дълги лекции другите пациенти: „След смъртта няма нищо”. Та нали пет години преди това настоящият декан на Философския факултет при Софийския университет доц. Витан Стефанов му беше подарил своя книга с афоризми с посвещението: „На Любчо, за когото душата е началото и края на живота”. Мъдруването му върху забранената в раковата болница тема за смъртта започваше с афоризма на Епикур: „Защо да се страхувам от смъртта? Когато аз съм тук, нея я няма. Когато тя дойде, мен няма да ме има”. И завършваше с шега: „Кога наблюдаваме изключение от причинно-следствената връзка? Когато лекарят (причината) върви след ковчега (следствието) на пациента си”.

Особеното му пацифистично чувство се завърна, когато чу за падналата около Трън НАТО-вска бомба. Увлече се в дълъг разказ за доклада, който изнесъл през януари 1988 г. в град Трън по случай 100-годишнината от рождението на Хараламби Стоянов. Искрена беше гордостта му от ефекта, който предизвикал сред публиката. Особено с началото, което цитира дословно: „Застреляха го! С измамната надежда, че ще го убият! Но

идеи с куршуми не се ликвидират".

Но завесата вече бавно се спускаше. Вечерта на 5 април дойде на свиждане бизнесменът, при когото работеше дъщерята на Любен Атанасов – Дина. В този миг тя изпълняваше ролята на преводач: „Как си?" – попита чужденецът на италиански. „С живота под вежди се гледаме строго и боря се с него доколкото мога" – превеждаше Дина, затруднена не толкова от римата, колкото от буцата, блокирала гласните й струни.

На 6 април, около 10 часа, една от медицинските сестри, обслужваща съвсем други стаи, спря пред неговата, изненадана от двете системи, вкопчени в ръцете му, и от кислородната маска: „Какво си направил, професоре?". „Връщам се от Босна, а-а-а (поправя се)... от Косово" – това беше последният му повод за самоирония. Изпадна в кома. Почина в 13 часа и 13 минути на 13-тия ден от операцията.

Сутринта на 7 април върху официалния вход на Софийския университет се спуска бавно траурно знаме. Академичното ръководство беше направило изключение: Любен Атанасов отдавна беше пенсиониран и неработещ в Алма Матер, при това – само доцент. Но както каза проф. Андрей Пантев в тържествената зала на Военния клуб при премиерата на последната му книга: „Не е ли очевиден фактът, че Любен Атанасов много отдавна и много повече е заслужил да бъде професор, отколкото ние, които целенасочено и с много усилия допринасяме за развитието само на една научна област?"

При това, беше един от рядко срещаните любимци на студентите. На тези, които дойдоха от всички краища на България за погребението му. На тези, които не успяха да дойдат, но написаха в телеграма: „Осиротяхме. Скърбим с вас за човека и прия-

теля Любо. От неговите студенти в Кърджали". На тези, от благоевградската специалност „Връзки с обществеността, чиято колежка Руми му посвети есе: „Не ни се иска да го пуснем да си отиде – той е нужен на всекиго от нас... Някога нашите пътеки се сляха в една и родиха широкия друм, по който тичахме, понесли твоята вяра и сърце... Гласът ти ни омайваше като песенна магия и слушахме, слушахме...".

Отиде си тихо. Съвсем по принципа, по който живя: Не вдигай много прах по жизнения си път. Не разбраха и медиите, които го обграждаха с внимание през последните месеци, за края на този път. Затова на 21 юни 1999 г. (рождената му дата) в рубриката „Днес да почерпят" на в-к „Труд", се появи: „Доц. д-р Любен Атанасов, библиограф. Автор на 8 сборника с афоризми и на първата по рода си „Енциклопедия на афоризмите" през 1998 г., 64". Ако имаше контакт с живите, вероятно би предотвратил извинението на вестника от следващия ден, със собствения си афоризъм: Предпочитам този свят, макар че го познавам, пред оня.

Посредством същите тези медии Любен Атанасов популяризираше допадналата му в последно време молитва: „Господи, три неща искам от тебе: Дай ми сили, да понеса това, което не мога да променя, дай ми смелост да променя това, което мога, дай ми мъдрост да различавам едното от другото". А много отдавна неговият любим афористик Пиер Буаст беше установил: Последната степен на мъдростта е да разберем, че ни липсва.

гр. София,
6 февруари 2001 г.

ХРОНОЛОГИЯ
НА ЕДНА ТВОРЧЕСКА ЕКЗИСТЕНЦИЯ

21 юни 1935	Роден в с. Садовец, Плевенско.
1942-1944	Учи до трето отделение в гр. Плевен.
1944-1950	Начално и прогимназиално образование в с. Горни Дъбник, Плевенско.
1950-1953	Средно образование в гимназията на с. Долни Дъбник, Плевенско.
1953-1957	Висше образование в първия випуск на специалността „Библиотекознание и библиография”. в Софийския университет, създадена от проф. Тодор Боров.
10 окт. 1957 – 3 апр. 1958	Уредник на библиотеката при читалище „Постоянство”, гр. Лом.
7 апр. 1958 – 31 дек. 1961	Библиотекар, библиограф-консултант и методист в Окръжна библиотека „Христо Смирненски”, гр. Плевен.
1 ян. 1962 – дек. 1964	Редовен аспирант в катедра „Библиотекознание и библиография” на Софийския университет.
2 юли – 15 авг. 1962	Лектор на национален курс за библиотекари, гр. Плевен.
4 ноем. 1964	Хоноруван асистент по библиотекознание към Софийския университет.
май 1965	Участие в семинар, организиран

	в гр. Ловеч от Върховния читалищен съвет под ръководството на проф. Т. Боров, с основен доклад „По някои въпроси на справочната и библиографско-информационната дейност на читалищните библиотеки”.
11 май 1965	Редовен асистент в катедра „Библиотекознание и научна информация” на Софийския университет.
1967-1982	Технически секретар и член на Партийното бюро на Историческия факултет на СУ.
1 юли 1971	Старши асистент в катедра „Библиотекознание и научна информация” на СУ.
1971-1976	Сътрудник на отдел „Информация и научни разработки”. към Националния съвет на Отечествения фронт. Работи по внедряването на информационна система. Участва в разработването на тезисите за VII конгрес на ОФ.
30 ноем. 1971	Предложен от декана на ФИФ при СУ за експерт по библиотечно обучение в университета на Мона Сампус, Ямайка по заявка на ДТП „Техноимпекс” и по линия на ЮНЕСКО.
1972	Награден със златна значка от НС на ОФ за активна научна дейност.
юни-юли 1973	Командирован в Будапеща (Ун-

	гария) като ръководител на студентска група.
23 ноем. – 1 дек. 1974	Участва в „Международно съвещание за установяване на единен информационен език за обмен на библиографска информация и за други съвместни мероприятия между националните библиотеки на социалистическите страни”, Дом на учените „Ф. Ж.-Кюри”., Варна – Дружба.
апр. 1975	Награден за дейността си в НС на ОФ с екскурзия до Турция и Гърция.
8-13 март 1976	Завършва курс към Комитета за външноикономически връзки при МС и дирекция „Техноимпекс”. при Академията за обществени науки и социално управление, по линия на научното сътрудничество с други страни чрез обмяна на специалисти.
30 март 1976	Защитава кандидатска дисертация на тема „Българската библиография по история на България”, с научен ръководител проф. Т. Боров.
8 юни 1976	Получава научната степен „кандидат на историческите науки”.
юни 1976 – май 1978	Гост-професор по библиотекознание в Университета „Едуардо Мондлане”., гр. Мапуто, Мозамбик.
1 дек. 1978	Главен асистент в катедра „Биб-

	лиотекознание и научна информация" на СУ
1979-1990	Хоноруван преподавател по португалски език към Школа за езикова подготовка на външнотърговски работници.
ян. 1982	Представя материала „Народопсихологията на българина, отразена в народните пословици и поговорки", като планова задача към Центъра по културознание на СУ
ноем. 1982	Участва в научна сесия, посветена на 20-годишнината от смъртта на акад. Никола Михов, организирана от Българско историческо дружество, БАН и Софийския университет, с доклад „Акад. Н. Михов като библиограф".
7-14 ноем. 1982	Командирован във Варшавския университет за съвместно разработване на тема „Развитие на библиографската теория в България и Полша: 1945-1982".
18 ноем. 1982	Участва в конкурс на Софийския университет за доцент по библиотекознание и библиография (основи на библиотекознанието и информатиката).
20 юли – 10 авг. 1984	Ръководител на студентска група за научно-производствена практика в Карловия университет, Прага.
31 май 1984	Присъдено му е научното звание

	„доцент” по библиотекознание и библиография.
20-21 ноем. 1984	Участва в международна научна сесия „Любен Каравелов – живот и дело”, организирана от БАН по случай 150 години от рождението му, с доклад „Библиографските изследвания на Любен Каравелов”.
септ. 1985 – май 1989	Ръководител на Катедра „Библиотекознание и научна информация” в СУ.
окт. 1985 – юни 1995	Член на Научния съвет на Народна библиотека „Кирил и Методий”.
26 ноем. – 5 дек. 1986	Командирован в Ягелонския университет – Краков (Полша), Варшавския и Карловия университет – Прага по линия на двустранното научно сътрудничество в областта на библиотекознанието и научната информация.
14-16 май 1987	Участва в Трета национална конференция по наукометрия и лингвистика на научния текст, Варна, с доклад „Нека да си уточним понятията”.
3-6 окт. 1987	Командирован във Варшавския университет (Полша) за участие в семинар по Книгознание и в изследователски проект „Методология и дидактика на библиографията”.
12 ян. 1988	Участва в тържествено събрание

	по случай 100 години от рождението на Хараламби Стоянов, организирано от читалище „Владо Тричков", гр. Трън, с доклад „Слово за Х. Стоянов".
8-12 март 1988	Участие в международен семинар на тема „Марксизъм-ленинизъм – теоретичен и методологичен фундамент на теорията и практиката на социалистическото библиотечно дело" по случай 40 год. от първия библиотечен конгрес в ЧССР и в чест на 60 год. на проф. Иржи Кабърт – Държавна библиотека, Прага.
7-9 юни 1988	Участие на тържествено събрание и „юбилейна научна сесия, посветени на 100-годишнината на Университетска библиотека – София, НДК, с доклад „Координация в подготовката на кадри от библиотекари, библиографи и научни информатори в страните-членки на СИВ".
2-4 окт. 1988	Командирован във Варшавския университет за участие в семинар „Актуални проблеми на научната информация" с доклад „За характера и определението на научната информация".
7 окт. 1988	Участие в международна конференция „Библиология – развитие – общество", гр. София с доклад „Книгата в условията на интегралния интелект".

окт. 1988 – февр. 1989	Работи по изследователски проект „Култура на поведение в столичния град”, по линия на НИС към СУ.
3 ноем. 1988 – май 1994	Научен ръководител на изследване „Информационно осигуряване на българската наука” по линия на НИС при СУ.
29 март 1989	Избран за български представител в Международната федерация по информация и документация, по въпросите на образованието от НС на Центъра по културознание към СУ.
28 авг. – 18 септ. 1989	Ръководител на студентска група от Софийския университет на учебно-производствена практика по Библиотекознание и библиография в университетите на Минск, Киев и Ленинград.
февр. 1990	Председател на Комисия за Университетската библиотека, проучваща материалното й състояние, по искане на Инициативен комитет за преустройство, гласност и демокрация и на клуб „Демокрация”.
14 март 1990 – 1993	Член на Управителния съвет на Съюза на библиотечните и информационни работници.
7-19 дек. 1990	Командирован в Института за култура, гр. Минск, по тяхна покана във връзка с научни изследвания по въпросите на информа-

	ционното осигуряване на културата и науката. Чете лекции по „История на библиотечното дело" и „Библиографията в България".
12 апр. 1991	Участва в научна сесия в чест на 90-годишнината на проф. Т. Боров и 50-годишнината от създаването на Българския библиографски институт „Елин Пелин", Великотърновски университет, с доклад „Тодор Боров и другите".
30-31 май 1991	Участва в Национална конференция на СБИР „Библиотеката и информационния център в променящото се общество".
26 юни 1991	Съорганизатор на честване 90-годишнината на проф. Т. Боров, гр. Лом, с доклад „Моят Боров".
5 авг. 1991	Участва в семинар на Международната асоциация на библиотечните сдружения, Москва (СССР).
окт. 1991 – юни 1995	Член на Специализирания научен съвет по Философия към ВАК.
13-27 ян. 1992	Извършва експертиза за мястото, структурата, предмета и качеството на дейността на Дома за литература и изкуство за деца и юноши – гр. София, по договор с Министерството на образованието и науката.
15 апр. 1992-1997	Председател на Управителния съвет на Асоциация „България – португалски говорещи страни", гр. София.

7-8 май 1992	Участва в научна конференция „140 години българска библиография”, гр. София, с доклад „Понятието „библиография” в българската библиографска наука.
9 юни 1992	Организатор на тържествено честване на националния празник на Португалия в Софийския университет.
септ. 1992	Съучредител на катедра „Библиотекознание, библиография и научна информация” към Филологически факултет на Великотърновския университет.
25 март 1993	Инициатор за откриване на Португалска читалня в Столична библиотека – София, със съдействието на посолството на Португалия, Асоциацията, Столичното кметство и издателство „Златорогъ”.
есен 1993	Инициатор за създаване на специалност „Социална информация и комуникация” към ЮЗУ „Неофит Рилски” Благоевград, преименувана през 1997 г. във „Връзки с обществеността”.
април 1995	Командирован в Ягелонския университет, гр. Краков, за съвместно изследване на тема „Библиотеките в условията на информационното общество”.
1 окт. 1995	Пенсиониран в Софийския университет. Постъпва като доцент по трудов договор в Исторически

	факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград.
20 окт. 1995 – окт. 1997	Заместник-декан на Историческия факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград.
14-18 февр. 1997	Участва в конференция „Проблемите на образованието в районите със смесено население”, Бояна, организирана от Фондация „Соларис-3” и финансирана от Европейския съюз, с доклад „Езикът като средство и пречка за общуване”.
11 апр. 1998	Участва в кръгла маса „Морал в политиката и медиите”, Югозападен университет, организирана от Национална студентска асоциация по политически науки, с доклад „Свободомислие, морал и политика през вековете”.
12 май 1998	Участва в кръгла маса „Парāполитика и медии”, Софийски университет, с доклад „Плурализъм и журналистика в афоризми”.
окт. 1998	Съучредител на Асоциация „Информационен свят – 2000”, гр. София.
8 окт. 1998	Официална премиера на деветата му книга „Енциклопедия на афоризмите”. Централен военен клуб, гр. София
6 ноем. 1998	Почетен гост на честване по случай 150-годишнината на библиотеката при читалище „Постоянство”., гр. Лом.
1 ян. 1999	Преизбран за доцент в ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград.

6 април 1999	Умира в 13:13 ч. на тринадесетия ден от хирургическата интервенция в Националния онкологичен център, гр. София.
6 юни 2000	Награден посмъртно с грамота за принос в изграждането и развитието на СБИР

За близо 40-годишния си педагогически стаж доц. д-р Любен Атанасов става любимия преподавател на студентите, слушали лекционните му курсове, както следва:

* В Държавен библиотекарски институт – София:
  „Библиография на обществено-политическата литература” (1971/72);
  „Психология и социология на читателя и четенето” (1993/94).

* В Софийския университет „Св. Климент Охридски”:
  „Организация на библиотечното дело в България” (1978/84);
  „Съвременни форми и методи на работа с читателя” (1979/95);
  „Организация на библиотеките. Библиотечни фондове” (1982/93);
  „Библиотечна икономика” (1982/93);
  „Описание и класификация на печатни произведения” (1984/93);
  „История на библиотеките” (1989/97);
  „Организация на библиотеките и библиотечен мениджмънт” (1993/97);
  „Библиотекознание” (1993/97);
  „Четене и читатели” (1995/97).

* Във Великотърновския университет „Св.св. Кирил и Методий”:

„Психология и социология на читателя и четенето” (1992/1999).

* В Югозападния университет „Неофит Рилски” – Благоевград:

„Увод в социалната информация и комуникация” (1993/96);
„Основи на социалната информация и информатизация” (1996/98);
„Социална информация и управление” (1998/99);
„Основи на рекламата” (1993/99);
„Мениджмънт, маркетинг и реклама” (1993/98);
„Маркетинг и мениджмънт” (1998/99);
„Библиотеките в системата на социалните комуникации” (1993/97);
„Библиотеките и връзки с обществеността” (1997/99);
„Библиотечен мениджмънт и маркетинг” (1996/99);
„Психология и социология на читателя и четенето” (1996/99);
„Португалски език: Спецкурс” (1996/97).

Псевдоними в публикации:

Любен Димитров
Л. Ат-в
Любен Каравелов
Давид Симон

ПУБЛИКАЦИИ НА ЛЮБЕН АТАНАСОВ

Съставител и преводач на масиви от афоризми

Книги

1. Мъдростта на вековете: Мисли, афоризми, крилати изречения и народни мъдрости от 30 столетия / Състав. В. Ганева, Л. Атанасов; Под рък. и предг. Т. Боров. – София: Наука и изкуство, 1970. – 575 с.

   1. изд. 30 078 тир., 20 078 х 2 доп. тир.

   2. доп. и прераб. изд. 1971, 30 098 тир.

   3. прераб. изд. 1976, 640 с. 30 098 тир.

   4. изд. 1979, 80 120 тир.

   Рец. и отзиви: вж № 174, 175, 176, 177, 178, 188, 179, 200, 222.

Сборникът съдържа над 8 хиляди избрани мъдри мисли, отнасящи се към всички области на действителността – живот, мислене, човек, труд, морал, политика, език, наука, изкуство, литература и т.н. Групираните масиви са подредени по азбучен ред на авторите, а след тях – на народностите.

Приложен е и списък със сведения за авторите; Предм. показалец.

2. Малка сатирична енциклопедия А-Я / Състав. Л. Атанасов, В. Ганева; Ред. Ал. Миланов; Предг. Ив. Славов; Рец. Дим. Кирков, М. Ганчев; Ил. Б. Димовски. – София: Наука и изкуство, 1980. – 116 с.

   1. изд. 60 106 тир.

   2. изд. 1980. – 114 с., 30 106

   3. доп. изд. 1981. – 144 с., 20 106 тир.

   4. изд. 1985. – 144 с., 70 106 тир.

   5. изд. 1992. – 144 с., 7 070 тир.

   Рец.: вж № 184, 185, 192, 201.

Сборникът представя в азбучен ред авторски и анонимни определения за обекти, предмети, явления и понятия, употребявани в социалните комуникации. Признакът, който ги обединява, е хумористично-сатиричната им формулировка с мъдър подтекст. Включен е и азбучен списък с биографични данни за авторите.

3. Източни мъдрости: Пословици и поговорки / Състав., прев. и предг. В. Ганева и Л. Атанасов. – София: Д-р Петър Берон, 1984. – 312 с.
   Библиогр. 307-308. – 45 110 тир.
   Съдържа и справка за езиците.
   Рец.: вж № 186, 187.

4. Мъдростта на народите: Пословици и поговорки / Състав, и прев. Л. Атанасов, А. Добрева; Ред. П. Бодурова. – София: Д-р Петър Берон, 1985. – 295 с.
   Библиогр. 287-294. – 44 113 тир.
   Рец.: вж № 187, 190, 191.

Представени са пословици и поговорки главно на страните в Европа, Африка и Америка. Въз основа на задълбочен подбор, проучвания и превод са систематизирани народни мъдрости по общочовешки проблеми – морал, нравственост, здраве, труд и др. Повтарящите се пословици са означени със звездичка. Съдържа и „Кратки сведения за езиците”.

5. Шеговити истини: Хумор, Ирония, Каламбури, Сатира: Сб. мисли и афоризми / Състав. В. Ганева и Л. Атанасов. – София: Наука и изкуство, 1985. – 467 с. – 35 000 тир.

Съдържа Именен показалец и списък с биографична информация за авторите.

6. Крилата мъдрост / Състав. Л. Атанасов и А. Добрева; Предг. Ив. Славов. – София: Унив. изд. „Св.

Кл. Охридски", 1992. – 339 с: с ил. – 5 065 тир.
Рец. и отзиви: вж № 187, 203.

Сборникът е пръв по рода си у нас. Съставен е с универсално съдържание, по неограничени теми, но по единствен признак – „крилатост" на думите и изразите. Допълнен е със сведения за техния произход, с предисторията им, с обяснения за смисъла им в случаите, в които се употребяват. Структурата е азбучна.

7. Плурализъм в афоризми: Политически предизвикателства / Състав. и прев. Л. Атанасов и Г Цанкова; Ил. Т. Цонев. – София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски", 1992. – 196 с. – 4 020 тир.
Авт. и предм. показалци.
Отзиви: вж № 202.

8. Уайлд, Оскар. Мисли, афоризми, парадокси / Състав, и прев. Г Цанкова, Л. Атанасов; Предг. Вл. Филипов. – София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски", 1993. – 164 с. – 3 000 тир.
Паралелен текст и на англ. ез.

9. Енциклопедия на афоризмите. – В. Търново: Акад. изд. „Проф. Марин Дринов" и изд. E-Gaberoff, 1998. – 740 с. – 1 000 тир.
2. изд. 1998. – 740 с. – 1 000 тир.
Авт., предм. показалци; Непознати думи; Сведения за ез. и лат. сентенции в ориг.
Рец. и отзиви: вж № 165, 212, 213, 214, 215, 216, 222.

Първо по рода си издание в България. Съдържа около 30 хиляди единици – мисли, афоризми, крилати думи и изрази, народни пословици и поговорки, систематизирани в 600 предметни рубрики. Уникалността на изданието е по отношение на обема, съдържанието, структурата и справочните му възможности. Без тематични, хронологични и национални ограничения и предпочитания, енциклопедия-

та представя 1 400 автори, 198 малко известни чужди езици, 1 203 латински сентенции в оригинал. Структурата е изградена по азбучен ред на предметните рубрики (дескрипторите), а вътрешната последователност е разкрита в следния ред: автори, народни, крилати. Към основния корпус е приложен богат справочен апарат: Непознати думи в текста на пословиците и поговорките, сведения за авторите и за езиците, подборен списък на латинските съответствия и подробен рубрикатор с препратки, в обем над 1 000 ключови думи.

Части от сборници и периодични издания

10. Мисли и афоризми / Подб. Л. Атанасов и В. Ганева // АБВ, IV, № 29 (185), 20-26 юли 1982, с. 5.

11. Мисли; Анекдоти; Куриози / Представени от Л. Атанасов // Бълг. книга, 1992, № 1, с. 14, 24, 35, 64.

12. Мисли; Анекдоти; Куриози / Представени от Л. Атанасов // Бълг. книга, 1992, № 2, с. 11, 44, 47, 56, 63.

13. Мисли; Анекдоти; Куриози: Из подготвяния за печат сб. на Л. Атанасов и Г. Цанкова // Бълг. книга, 1992, № 3, с. 36, 43, 46.

14. Мисли; Афоризми; Парадокси от Оскар Уайлд / Представени от Л. Атанасов // Бълг. книга, 1992, № 4, с. 11, 51, 55.

И на гърба на корицата.

15. Мисли; Афоризми; Парадокси: Мисли и афоризми от сб. „Плурализъм в афоризми” / Състав. Л. Атанасов и Г. Цанкова // Бълг. книга, 1992, № 5, с. 8, 11, 45, 49, 53.

На с. 49 и 53: „Куриози”.

16. Мисли; Анекдоти; Куриози: Из подготвяния за печат сб. на Л. Атанасов и Г. Цанкова // Бълг. книга, 1992, № 6, с. 48, 51, 57.

17. Мисли; Анекдоти; Куриози: Представени от Л. Атанасов // Бълг. книга, 1992, № 7, с. 41, 46, 51, 53, 56, 63.

18. Мисли; Анекдоти; Куриози: Представени от Л. Атанасов // Бълг. книга, 1992, № 8, с. 52, 54, 59.

19. Мисли; Анекдоти; Куриози: Из подготвяния за печат сб. на Л. Атанасов и Г. Цанкова // Бълг. книга, 1992, № 9, с. 7, 20, 44, 58.

20. Мисли; Афоризми; Парадокси: Представени от Л. Атанасов // Бълг. книга, 1992, № 10, с. 45, 47, 55.

21. Афоризми: Представени от Л. Атанасов // Бълг. книга, 1992, № 11, с. 9, 57, 64, 67, 73.

22. Мисли; Анекдоти; Куриози: Предложени от Л. Атанасов // Бълг. книга, 1992, № 12, с. 71, 73, 80.

23. Извадки от „Източни мъдрости”. Изд. „П. Берон”, 1984 и „Мъдростта на народите”. Изд. „П. Берон”, 1985 // Големанов, Йордан и Страхил Червенков. Дипломатически анекдоти и афоризми. София, 1997, 131-146.

24. Малко извадки от „Малка сатирична енциклопедия”/ Състав. В. Ганева, Л. Атанасов. 3 изд. // Славов, Иван. Речник на глупостта. София, 1998,161-173.

Дисертационен труд

25. Българската библиография по история на България: Дис. за присъждане на науч. степен канди-

дат на истор. науки. Науч. рък. Тодор Боров; [Рец. Николай Генчев и Веселин Трайков]. – София, 1976. – 362 с. Библиогр. 631 б.е.
Им. и геогр. показалци.
Автореферат: София, 1976. – 22 с.
Защитена в СУ „Климент Охридски”, 3.III.1976.
Утв. от ВАК с прот. № 6 от 8.VI.1976.
Отзиви: вж № 183

Студии и статии

* Окръжната библиотека в помощ на младия пропагандист // Септ. победа (Плевен), 1958[12].

За изградения кабинет за марксистко-ленинска и техническа литература към библиотеката в Плевен и за неговия потенциал.

26. Съветската книга у нас преди 9.IX.1944 г. // Септ. победа (Плевен), XV (1253), №118, 3 окт. 1959.

За цензурата на книги след 1917 г.

27. Окръжна библиотека в Плевен в помощ на техническия прогрес // Библиотекар, 1961, № 7, 4-8.

За пропагандата на новите технически знания в полза на предприятията в града чрез новосъздадения Център за техническа информация към библиотеката, за провежданите читателски научно-технически конференции в каучуковия комбинат „В. Коларов”, в машиностроителния завод „Н. И. Вапцаров”, в ДИП „Република”, в ДИП „Саня”, в текстилния комбинат „Ас. Халачев” и др.

28. Окръжната библиотека – инициатор на нови почини // Септ. победа (Плевен), XVII, № 72 (1519), 20 юни 1961.

[12] Копие на публикацията се намира в личния архив на Л. Атанасов, но не открихме оригинала.

Актуална информация за библиотеката в Плевен, която първа въвежда свободен достъп у нас. За открития специален кабинет за техническа литература и библиографска информация, за центъра за техническа информация и за формите на пропагандиране на книжния фонд.

29. Любимо място за културни занимания // Септ. победа (Плевен), XVII, № 138 (1585), 21 ноем. 1961.

За читалище „Цветан Спасов" в Плевен и неговото годишно отчетно събрание, проведено на 13 ноем. 1961.

30. Сто и петдесет и пет годишнината // Септ. победа (Плевен), XVII, №140(1587), 25 ноем. 1961.

За първата печатна българска книга „Неделник" на Софроний Врачански (1806).

31. Открытый доступ в библиотеках Болгарии // Библиотекарь (Москва), 1962, № 1, 55-56.

Свободният достъп до библиотечните фондове у нас е осъществен за пръв път в Плевенската ОБ „Хр. Смирненски" по примера на СССР, Чехословакия и ГДР Новата форма на обслужване е придружена с пропагандни мероприятия, с организиране на систематичен каталог, с назначаване на библиограф-консултант. Разкрит е ефектът от въвеждането на метода сред четящата публика.

32. Руската и съветската книга у нас до Девети септември // Нар. култура, VIII, № 43, 24 окт. 1964.

Исторически преглед и количествени данни, отнасящи се до комплектуването на българските библиотеки след Освобождението и налаганата цензура. Аргументирана е необходимостта от ретроспективно комплектуване на научни издания и периодика за посочения период.

33. Към въпроса „Какво е библиография?" // Изв. на Нар. библ. Кирил и Методий и Библ. на Соф. Държ. Унив., 1965, Т. 4 (X), 251-258.
Отзив: вж № 171, 211.

Единственото до момента българско участие в многогодишните дискусии в СССР Въз основа на анализ на

изказани гледни точки е защитено мнението за възможността да се даде общо определение на понятието „библиография”, ако се намери общ признак за трите основни значения, в които се употребява: наука, практика, издание (помагало). Такъв общ признак, според автора, е „въздействието”. Предложената дефиниция е посрещната много добре в съветския печат, а във второто издание на съветския стандарт по Библиография от 1977 г. (ГОСТ 7.0-77) е приета по същество.

34. Справочният апарат на библиотеките при малките читалища // Читалище, 1966, № 9-10, 36-37.

Посочени са изисквания за справочно-библиографското обслужване: обособяване на справочен фонд от енциклопедии, речници, библиографски указатели, текуща библиография, основни курсове по различни научни дисциплини, както и на каталози и помощни картотеки.

35. Любен Каравелов – пръв български библиограф в областта на историята // Истор. преглед, XXIII, 1967, № 3, 69-73.

Библиографските интереси на Л. Каравелов като основа на книжовната му дейност и на историческите му изследвания.

36. Проф. Тодор Боров – заслужил деятел на културата // Читалище, 1967, №10, с. 36.

Без подпис.

За присъденото му звание по повод Първия конгрес на културата в България, с което става първият представител на българското библиотечно и библиографско дело с това високо отличие. Оценка на приноса му за българската култура.

37. Масовата библиотечна дейност на читалищата // Читалище, 1967, № 12, 3-4.

Нови насоки за модернизиране на културно-масовите мероприятия, възприети от чуждия опит – движенията „Приятели на книгата”, детски празници на книгата, концерти, филмови програми, радиопрограми, прег-

леди – конкурси. Формулирана е новата роля на читалището – посредник и литературна база за мероприятия на обществени организации.

37а. Историческата литература и патриотичното възпитание // Читалище, 1968, № 4, 9-10.

За интереса към издаването и популяризирането на исторически книги и статии за периода от публикуването на Паисиевата „История" до Освобождението и след 1944 г. Дадени са препоръки към библиотеките за комплектуване и пропаганда на книги с историческо съдържание.

38. Подготовката на читалищните библиотекари // Нар. култура, XII, № 14, 6 апр. 1968, с. 1, 7.

Липсата на специално образование спешно налага необходимостта от професионална квалификация чрез 45-дневни библиотечни курсове или от обучение в полувисши и висши учебни заведения. Авторът очертава насоките при подготовката на кадри за библиотечно-информационното обслужване.

39. Обществените науки и научната информация: Теоретични и организационни проблеми // Изв. на Нар. библ. Кирил и Методий, 1968, Т. 6 (XII), 321-332.

Отзив: вж № 211.

Проследява се спецификата на обществените науки, съвременните им задачи и перспективите им за развитие, с цел да се очертаят в теоретичен и организационно-методологичен план задачите на научното информиране в тяхната област. Защитава се възгледът за интеграция и проникване на научно-информационната дейност в областта на обществените науки, така както е и в областта на техническите науки. Изведени са организационни принципи, които ще помогнат за реализиране на тази идея: децентрализация, органична връзка с библиотечната дейност, с библиографията, с БТА и телевизията. Идеята на автора е да се създаде Институт за научна информация

по обществени науки.

40. Библиографията по история в България до Освобождението // Изв. на Нар. библ. Кирил и Методий и Унив. библ., 1968, Т. 8 (XIV), 213-228. Отзив: вж №211, 180, 183.

Проследява развитието на историческата литература в България и търси първите прояви на интерес към историческата библиография. Изследването показва, че първите опити в тази насока са свързани с националноосвободителното движение. Възниква като текуща информация в периодичните издания. В този период е и първият опит за съставяне на ретроспективна библиография на историческите трудове за България, който принадлежи на Любен Каравелов, който пръв разграничава работата на историка-изследовател от работата на библиографа в помощ на историческата наука.

41. Набавянето на съветски книги в Университетската и Народната библиотека в София през периода 1917-1944 г. // Изв. на Нар. библ .Кирил и Методий, 1968, Т. 8 (14), 67-80.

Цялостно изследване на базата на първични проучвания по инвентарните книги на УБ и служебните каталози на НБ. Включен е интересен, главно статистически материал. Разгледани са политическите условия и финансовите възможности, при които се осъществява това комплектуване, и източниците за набавяне, в период, когато съветските книги са цензурирани и преследвани. Целият процес е анализиран в хронологична последователност. В заключение авторът посочва, че съветските книги са постъпвали при особени затруднения и в крайно ограничени количества, с подборен характер. За изследвания период в УБ са постъпили общо 3 535, а в НБ – 2 068 съветски книги.

42. Библиографията по история в България: Бегъл поглед върху развитието и основните й постиже-

ния // Библиотекар, 1968, № 7, 12-19.
Библиогр. 18-19.
Отзив: вж № 180, 183

Статията е свързана с ангажимента на автора по изготвянето на „Библиография по история на България" (съвместно с БАН и СУ). Очертани са главните аспекти, в чиято светлина трябва да се оцени постигнатото в тази област. Оценен е приносът на историческата библиография по основните отрасли на историята и по основните периоди за времето до 60-те години на XX в.

43. Наука за науката // Читалище, 1968, № 9, с. 38.

Посочени са предпоставките за появата на новата научна дисциплина. Очертан е обектът, предметът, историческите и методологическите ѝ основи. Откроени са проблемите, които трябва да изследва.

44. Информатиката – наука за научната информация // Студ. трибуна, XX, № 8 (588), 19 ноем. 1968.

Практическата научно-информационна дейност се посочва като път за преодоляване на кризата в научната информация. Конкретните ѝ проблеми са събиране на документална информация, запазване на събраната информация в информационни системи, преработването ѝ с цел получаване на нова информация. Предмет на изследване: теоретични, организационни, методологични проблеми. Задача – приложение и усъвършенстване на техническите средства в информационната дейност.

45. Ключ, който студентите рядко използват // Студ. трибуна, XX, № 1, 1 окт. 1968.

За справочно-библиографската информация по научните области и за пропагандата на библиотечно-библиографски знания сред студентите. Неотложна задача пред всяко българско висше учебно заведение е да въведе минимум лекции във всяка специалност по библиотечно-библиографски знания (напр. по 15-20 часа в I курс) и по научна информация (по 15-20 часа в последния курс).

46. Наука за науката // Студ. трибуна, XX, № 17, 21 ян. 1969.

Исторически сведения за възникването на новата научна дисциплина и проблемите, които стоят пред нея. Количествено състояние на съвременната научна продукция в световен мащаб.

47. Информацията в помощ на научно-техническия прогрес // Веч. новини, № 5498, 30 май 1969.

Във връзка с Юлския пленум на ЦК на БКП авторът лансира идеята за създаване на единна национална система за библиографско-информационна дейност. Целта е да се избегнат повторените научни открития и да се ускорят бъдещите.

48. Юлският пленум и наукознанието // Отеч. фронт, XXVII, № 7623, 26 март 1969.

За науката като решаваща производствена сила, за стратегията и тактиката в областта на научната политика в България. Изяснени са обектът на наукознанието и основните проблеми, които трябва да разглежда. Акцентира се върху лекционния курс „Увод в историята и организацията на науките”, който проф. Т. Боров чете в Софийския университет.

49. Непубликуван библиографски труд от Любен Каравелов // Нар. култура, № 32, 1969, 9 авг., с. 5.

Авторът допуска, че „голям и в завършен вид библиографски труд” на Л. Каравелов може да бъде открит в личните архиви на руския учен-славист Орест Фьодорович Милер.

50. В криза ли е научната информация? // Младеж, 1969, №11, 64-67.

Представено е състоянието на научната дейност в света, тенденциите и факторите за затрудненията в научно-информационния обмен: приемствеността в науката, интернационалният ѝ характер, взаимодействието на различните научни отрасли, диференциация и специализация, интеграция, ускорено развитие. И за дейността на ЦИНТИ към БАН.

51. Текущата библиографска информация по история в България // Изв. на Бълг. Истор. дружество, Т. 27, 1970, 469-481.

Очертани са главните библиографски прояви от средата на XIX век до 1969 г. Акцентът е върху библиографската дейност на редактори и издатели на вестници и списания, на Л. Каравелов, М. Дринов. А. Т.-Балан, на Историческото дружество в София, на В. Н. Златарски, Ив. Дуйчев, Е. Костова и др. Авторът констатира незадоволителното състояние на текущата историческа библиография. Обосновава необходимостта от самостоятелен библиографски бюлетин по история.

52. В. И. Ленин и научната информация // Нар. култура, XIV, № 9, 28 февр. 1970, с. 6.

Разкрит е интересът му към научно-техническите изследвания и дейността му за оползотворяване на научната информация от обществото. Акцентът е върху отношението на Ленин към научното информиране посредством библиотеките, библиографията, информационните звена, преводната дейност и към внедряването на научните постижения в практиката.

53. Библиотечното дело през погледа на В. И. Ленин // Читалище, 1970, № 4, 3-4.

Факти, свидетелстващи за интереса му към библиотечното дело, за библиотечната му политика по образец на швейцарско-американската система и за въвеждане на общодостъпност до библиотечните фондове.

54. Библиотекарят днес и утре // Читалище, 1970, № 12, с. 14.

Очертани са новите изисквания към специалистите: поддържане на по-тесни връзки с учените, влияние върху издателската политика на страната, овладяване на постъпващия в библиотеката печатен материал. За нуждата от библиотекари-отрасловици.

55. По следите на непубликуван библиографски труд от Любен Каравелов // Читалище, 1971, № 4, с. 17.

Същата статия е предложена за публикуване, но не е приета в „Сов. библиография” (1968).

56. Тодор Боров на 70 години // Септември, 1971, № 12, 242-244.

Обзор на неговата книжовна, културна и научна дейност. Изведени са заслугите му към българската култура и наука. Лансирана е идеята за ново издание на избрани авторски научни и публицистични трудове.

57. Bibliografický model vedeckého pozávania // Knižnice a vedecké informácie (Martin), 1972, № 1, 24-25.

В прев.: Библиографски модел на научното знание.

Представен е нов възглед за библиографския указател. При систематична, научно изградена структура, той е разгледан като своеобразен библиографски модел на конкретната научна област или дисциплина. Библиографският указател може да изпълнява и оценъчни функции по отношение на развитието, постиженията и бъдещето на всяка научна област.

58. Информационна система за дейността на Отечествения фронт // Отеч. фронт, 1972, № 3, 14-21.

Съавт.е. Кирова, Л. Атанасов и К. Портарски според ръкописа. Публикувана само под името на Е. Кирова.

Формулиран е проблемът как да бъдат поставени на научни основи организацията на информационните потоци, кадровото и методическото осигуряване, техническото състояние и автоматизацията на информационните процеси. За ролята на НС на ОФ като ръководен, координационен и методичен център и за функциите на изградения към него самостоятелен информационен център.

59. Някои проблеми на масовата библиотечна дейност // Библиотекар, 1972, № 12, 10-15.

За дисциплината „Работа с читателя” и професионалната подготовка на библиотекарите в тази насока, за необходимостта от подготовка и на преподавателите. Предпоставки, които затрудняват тази дейност и задачата на библиотеката в условията на конкуренция със средствата за масова информация – да координира дейността си с други културни институти и организации. Ролята на библиотеката – да бъде посредник между създателите и потребителите на информация. Изисквания: да се изоставят формите на „колективно четене” и да се извърши техническо осигуряване със съвременни средства за аудиовизуално въздействие. За посредническата функция на библиотеката и за библиотекаря като интегрална част на процеса „социален информационен обмен”. Нови идеи: за повишаване на КПД на четенето, за курсове за ускорено възприемане и запаметяване на информацията, за внедряване на библиотерапия и музикотерапия.

59а. Всестранно развитие на човека, пълна изява на неговите добродетели. [Ч. 1]: Една теоретична постановка // Отеч. фронт, № 8822, 23 февр. 1973.

За идеята, възникнала в НС на ОФ, за създаване на движение за комунистическо поведение, възпитание и взаимоотношения, за усъвършенстване на личността.

60. Проблеми на информационната дейност в системата на Отечествения фронт // Отеч. фронт, 1973, № 9, 16-31.
Вж и № 58.

61. Развитие на библиографията по история в България след Освобождението до Девети септември // Изв. на Нар. библ. Кирил и Методий, Т. 13 (19), 1973,453-474.
Продължение на ст. от 1969 в Изв. НБКМ (вж № 40).
Отзиви: вж № 211, 183.

На основата на хронологичен библиографски обзор се изследва развитието и се посочват основните тенденции и характерните явления. Установява се появата на първата самостоятелна историческа библиография на Иван П.

Кепов (1897), на персоналната библиография по история и първите опити за текуща библиография, публикувани в „Известия на Историческото дружество”. Отделя се място на библиографското дело на Н. Михов.

62. Стандартизацията на документите в Отечествения фронт – важно условие за висока ефективност // Отеч. фронт, X, 1975, № 7, 55-57.

Научнопрактически проблеми на информационната дейност в ОФ.

63. Състояние и проблеми на хоризонталната информация в Отечествения фронт // Отеч. фронт, X, 1975, № 11, 7-14.

Разглежда се и се обосновава създаването на нови информационни звена, отдели за получаване, обработване, съхранение и използване на информацията.

64. Документалните носители на информация в практиката на Отечествения фронт и информационната им стойност // Отеч. фронт, 1976, № 1, 25-34.

Върху преустройството на работата с документи. За същността, видовете и външния вид на документите, за тяхната информационна оценка. Изисквания към терминологията и езика. Разгледаните проблеми са свързани не само с дейността на ОФ, а и с всяка управленска дейност.

65. Опазването на книжния фонд // Силистренска трибуна, № 137, 25 ноем. 1976.

Слабости в работата на окръжна и някои читалищни библиотеки. Съавт. Али Ризов.

66. Библиотечното дело в Народна република Мозамбик // Библиотекар, 1978, № 11-12, с. 56-59.

Общото състояние на образованието след колониалното робство. Дейността на университета в столицата Мапуту за създаване на библиотечно-библиографска база за висшето образование. За преподавателската и методическата дейност на автора в областта на висшето образова-

ние. Проведена е за пръв път в страната конференция „Ролята на библиотеката в съвременното общество”, на която авторът изнася основен доклад. Лансира идеята да се създаде факултет по информационни науки и журналистика.

67. Фронт за освобождение на Мозамбик (ФРЕЛИМО) // Отеч. фронт, 1978, № 12, с. 52-55.

История на създаването и дейността на организацията (25 юни 1962-1976 г.) и ролята ѝ за освобождаване на Мозамбик от португалски колониализъм; за лидера Едуардо Мондлане и за първия президент на страната Самора Машел.

68. Избра трудна и завидна съдба: Основоположникът на родното ни библиотечно делопроф. Тодор Боров // Отеч. фронт, № 11022, 30 ян. 1981.

Обзор на „творческата народополезна дейност” на основоположника на българското библиотечно дело; оценка за реализираните му цели.

69. Дължа му много (Професор Тодор Боров на 80 години) // Библиотекар, 1981, № 2, с. 23-24.

Спомени от близо 30-годишното им познанство и сътрудничество.

70. Любен Каравелов като историк и библиограф // Библиотекар, 1981, № 12, с. 20-23.

Въз основа на архивни документи подробно се изследва отношението на възрожденеца към историческата наука и историческата библиография. Установено е, че Каравелов има по-особено, по-целенасочено отношение към историческата наука, различно от отношението му към други области на познанието. Поради това отделя много и компетентни усилия за библиографска дейност в тази посока. Допълнена е представата за него като публицист и, в частност, като библиограф.

71. Някои съображения във връзка с термина и понятието „историография” // Векове, 1982, № 4, с.

41-49.

Внасят се уточнения въз основа на най-новите постижения на наукознанието и теорията на историята. Употребата на понятието е изследвана ретроспективно и в актуален план. Според автора „историография” трябва да се използва само за обозначаване на историческото знание и историческата наука. Предлага ново понятие – „историографознание” в смисъл на метанаука, наука за историческата наука, което би могло да се въведе като лекционен курс в Историческия факултет на СУ.

72. Nektere problem psychologie ctenare z hlediska informacniho pristupu // Knohovnictvi a bibliorgafie (Praha), 1983, № 6, s. 97-106.
    Прев.: Някои проблеми на психологията на четенето от гледна точка на информационния подход.

Студията поставя за пръв път основни въпроси от теоретичен и методологичен характер: определен е предметът, основните проблеми, мястото на научната дисциплина в общата система на знанието и сред библиотековедските дисциплини. Разработена е от позициите на информационния подход, което й придава оригинален и съвременен характер.

73. Библиографска приемственост (Никола Михов и Тодор Боров) // Н чест на 80-годишнината на проф. Тодор Боров: Сборник. София, 1984, с. 328-337.
    С библиогр.

Студията проследява развитието на българската библиография в контекста на различията и приемствеността между двамата. Посочени са факторите, които обуславят това развитие.

74. Велчо Ковачев на 60 години // Библиотекар, 1986, № 3, с. 34-36 (с библиогр.).

75. Библиографски модел на научното знание // Биб-

лиотекар, 1986, № 9, с. 2-4.

В унисон с актуалната за времето си тенденция да се прилагат методите на моделирането във всяка научна област, тук се защитава тезата, че научният библиографски указател е модел на наличното научно знание и помощно средство с голямо познавателно значение за изучаване на историята, проблемите и перспективите на определена наука или отрасъл. А библиографският модел на научното знание може да се прилага като един от основните методи в областта на науката.

76. Някои съображения относно понятието „информация” // Сборник от материали, научни разработки и публикации в областта на НИД, София, 1987, №2, 19-29.
Съавт.: Г. Цанкова.
Рец. и отзиви: вж № 199.

Полемика с философската постановка за понятието на акад. А. Д. Урсул. Извежда се обща дефиниция за „информация” – възприетото от някого или нещо отражение.

77. Някои проблеми на масовата библиотечна работа // Лекции в помощ на кадрите по културно-масова работа в почивните домове при ЦС на БПС. София, 1987, с. 48-57.

Развита е идеята да се отхвърлят формулировките „работа с читателя”, „препоръчителна библиография”, „план за четене”, „какво да четем”. Представени са информационните аспекти на работа с читателите; съдържанието и формите на масовата дейност (за зрително и за устно въздействие) и методологичните задачи пред библиотекаря (внедряване на нови аудиовизуални форми за популяризация).

78. Някои проблеми на читателската психология // Библиотекар, 1987, № 4, с. 2-6.
Съавт.: Г. Цанкова.

Програмна статия за новата научна област. Поставени са следните проблеми: Информационен обмен – практически вариант; Информация и психическа дейност на човека; Съвременният „homo sapiens" в условията на информационното поле; Четенето като информационен обмен; Психология на четенето като обект на познанието.

79. Нека да си уточним понятията // Библиотекар, 1987, № 7, 16-19.
Съавт.: Г. Цанкова.
Също и в: Third National Conference with International Participation on Scientometrics and Linguistics of the Scientific Text. Varna, 1987. 150 p.
Рец.: вж № 196, 197.
В прев.: Трета национална конференция с международно участие по наукометрия и лингвистика на научния текст.

Приложението на математическите методи в областите библиотекознание, информатика, наукознание и др. поставя и някои терминологични проблеми. В различни публикации понятията „наукометрия", „библиометрия", „информетрия" и др. подобни биват наричани „дисциплини", „науки", без основание. В статията се прави опит да се изясни смисъла и съдържанието на понятията, с цел да се внесе единство и яснота в тяхната употреба.

80. Сборникът „Българска библиография" и някои теоретични проблеми на библиографията // Библиотекар, 1987, № 9, с. 35-38.
Съавт.: Г. Цанкова.
Отзиви: вж № 195.

По повод статията на Кр. Зотова „Същност и методи на библиографията" (1986). Критичните разсъждения се концентрират върху понятието „документ", който според автора е „фиксирана върху материален носител информация", върху „съобщение", „информация", „канал". Несъгласие с определението на Зотова за библиографията като

„суперканал”. Търси се същността, природата на „библиографията” и, в частност, на „библиографския указател”.

81. Висш институт за библиотекари? // Учит. дело, LXXXIII, № 40, 7 окт. 1987, с. 8.

За липсата на форма за подготовка на библиотекари, библиографи и информационни специалисти с висше образование; за непрофесионалната и неадекватна институционална грижа за следдипломната квалификация. Оптимално решение: интеграция между катедра „Библиотекознание и научна информация” към СУ и Държавния библиотекарски институт. Призив да се възроди специалността „Библиотекознание и библиография” за висшисти към СУ.

82. Homo sapiens informestia kentun closuhteissa // Kulttu weitutkimus (Finland), 1988, № 5, с. 17-19. Неотбелязан като съавт. на Г Цанкова.

В прев.: Homo sapiens в условията на информационното поле. Доразвита е идеята от № 78.

83. Координация в подготовката на кадри от библиотекари, библиографи и научни информатори в страните-членки на СИВ // Сто години университетска библиотека. София, 1989, с. 143-147.

За необходимостта от единен критерий за кадрова политика в областта на библиотечното дело и научноизследователската дейност. Предлага опростен модел в три форми: подготовка на библиотекари със средно специално образование; подготовка на библиотекари и библиографи с висше образование чрез самостоятелна специалност, факултет или ВУЗ; подготовка на библиотекари, библиографи и информационни специалисти с допълнителна квалификация, чрез специализации, редовно или следдипломно обучение.

84. За характера на научната информация // Библиотекар, 1989, № 3, 9-11.

Съавт.: Г. Цанкова.

На основата на предложеното от автора общо определение за „информация” (1987) се извършва диференциация между „научно знание” и „научна информация”, като за последното се извежда дефиниция – „възприетото от някого или нещо научно знание”, и се очертава спецификата на научноизследователския процес.

85. Величието на подвига // Самоков, комуна, № 39, 30 септ. 1989, с. 4.
Със сн.

Биографични данни за ръководителите на самоковската партийна организация Б. Хаджисотиров, М. Дашии, Г. Зуйбаров, В. Георгиев, Хр. Ников, А. Терзийски, Л. Баръмов и за тяхната „млада смърт”.

86. Bibliometria, naukometria, informetria? // Z problemów metodologii I dydaktyki bibliotekoznanwstwa I informacji naukowej. Kraków, 1990, s. 55-62. (Prace historycz№literackie, z. 74. Zeszyty Naukowe Vniwersytetu Jagiellońskiego, 959).
Съавт.: Г. Цанкова.
В прев.: Библиометрия, наукометрия, информетрия – наука или метод.
Рец. и отзиви: вж № 198, 207.
Вж и № 79. Според авторите термините не могат да означават научни дисциплини, а са просто приложение на количествените методи в дадена научна област.

87. Чем может быть полезен опыт болгарских коллег // Сов. библиотековедение, 1990, № 1, 64-67.
Съавт.: Е. Н. Тодорова.

Откроени са три основни категории библиотекари: със средно специално (библиотечно) образование, със самостоятелно висше образование по библиотекознание и библиография, библиотекари и библиографи-отрасловици,

т.е. с допълнителна библиотечна специализация. Посочени са конкретни изисквания към учебните планове.

88. Някои проблеми на професионалната подготовка // Библиотекар, 1990, № 1, 30-32.
    Съавт.: Е. Тодорова.

    За необходимостта от гъвкави библиотечни специалисти – адаптивни и комуникативни.

89. Kilka uwagna temat pojecia informacji // Informacja naukowa. Bibliotekoznawstwo. Bibliotekarstwo (Warszawa), 1991, № 23-24, p. 121-130.
    В прев.: Някои съображения относно понятието информация.
    Съавт.: Г. Цанкова.

    Статия, която извежда общо определение за „информация”, което, от своя страна, е първото, отчитащо субективния фактор.

90. Тодор Боров и другите // Един живот за книгите: В чест на проф. Тодор Боров във връзка с 90-годишнината му. В. Търново, 1991, 12-24.

    Анализират се връзките, отношенията и приемствеността между Т. Боров и Ал. Балабанов, Елин Пелин и Н. Михов, въз основа на лични спомени и на базата на съпоставителен текстологичен анализ.

91. За всеобщия изходен признак и общото определение на „библиография” // Библиотекозн., библиогр., книгозн., София, 2, 1992, 93-106.

    Авторът се включва за пореден път в разискванията по теоретични библиографски въпроси. Поводът са новите публикации на О. П. Коршунов от 1975 и 1990 г. В полемика с тях, Л. Атанасов представя своето виждане за теорията, практиката и помагалата, покриващи понятието „библиография”. Предлага за обсъждане собственото си определение, което е претърпяло незначителни промени спрямо определението от 1965 г.

92. Понятието „библиография” в българската библиографска наука // Бълг. книга, I, 1992, № 9. 55-58.

Критичен преглед на възгледите от времето преди Втората световна война до 1990 г. Анализира концепциите на немския теоретик Георг Шнайдер, на Христо Тренков, на Тодор Боров, първата самостоятелна дефиниция на „библиография” у нас в „Кратка българска енциклопедия” (1963). Изтъква приносите и недостатъците на прегледите на съветските дискусии по проблема от Анелия Вълчева (1956, 1958) и от Мария Кайнарова (1963). За опита на автора да изведе общо определение на библиографията като човешка дейност (1965). Изводът от анализа е, че към настоящия момент в България все още няма яснота и единство при употребата на специални термини.

93. Връстник на нашия век// Начало, IV, № 3 (97), 20-27 ян. 1993.

За Т. Боров по случай 92-годишнината му. Л. Атанасов характеризира уникалните му качества – мъдрост, родолюбив, чувство за хумор, борбеност и пояснява: „Със средствата на писменото слово той хвърля гръм и мълнии срещу всеки, от когото зависи решението на библиотечен или библиографски проблем, съдбата на българската книга и литература. И тръпки те побиват, когато прочетеш срещу кого се бори и в какво време”.

94. Послеслов // Oculus vitae sapientia: Мъдростта е окото на живота / Състав. Добринка Христова. Варна, 1995, с. 374-375.

95. Language as a Means of and Obstacle in the Communication in Regions of Mixed Population // Educational Problems In The Regions With Mixed Population. Sofia: “LIK”, 1997, p. 71-76.
В прев.: Езикът като средство и пречка за комуникация в районите със смесено население.

В размислите си авторът тръгва от общите теоре-

тични постановки за информация, комуникация, информационен шум. Откроява значението на общия език за целостта на нацията. Изведени са затрудненията за междуетническата комуникация: ниско образователно ниво, непознаване на кодовата система, информационен шум. Изводът е, че могат да се преодолеят само при задължително изучаване на официалния, българския език, а майчиният като допълнително средство за общуване. Л. Атанасов настоява да се даде възможност на всяка етническа група да изучава езика на другите.

96. Възникване и разпространение на кратките мисловни форми като средство за комуникация // Атанасов, Л. Енциклопедия на афоризмите. В. Търново, 1998, с. 7-14.
Също и в: Год. на ЮЗУ „Неофит Рилски”, Истор. фак. 2001, 20 с. (под печат)

Студията проследява възникването на писмените форми като средство за комуникация, генезиса на кратките мисловни конструкции, фиксирането и разпространението им чрез писменото слово още в древен Шумер. Разкрива приемствеността в афористичното мислене и изказ от шумерите, през древните гърци и древните римляни към западноевропейските и др. народи до по-ново време. Отделени са три специфични тенденции в световното афористично творчество и съставителство: употреба на популярни мисли без да се цитира авторът или източникът; смесване на народни пословици с авторски мисли и обратно; повторения, подражание, перифрази и плагиатство. Изведени са принципни положения относно превода, доказани от личен опит.

Библиографии

Самостоятелни издания:

97. Литературното наследство през погледа на литературната критика: В помощ на средношколеца и

преподавателя по литература: Библиогр. Наръчник / Ред. Л. Дунчев. – Плевен: Окр. библ. Хр. Смирненски, 1958. – 103 с.

98. Девети септември: 14 години народна власт в Плевенски окръг: Анотиран препоръч. списък на лит. / Състав. Л. Атанасов, Л. Дунчев. – Плевен: Окр. библ. Хр. Смирненски, 1958. – 32 с.

99. Поезия на най-младите: Библиогр. указател / Състав. Л. Атанасов, Н. Попов. – Плевен: Окр. библ. Хр. Смирненски, 1959. – 32 с.

Отразени са стихосбирки на поети след 9.IX.1944 г. Съдържа около 200 заглавия. Посочени са и рецензиите.

100. Колонизатори, напуснете Африка!: [Препоръч. списък на лит.]. – Плевен: Окр. библ. Хр. Смирненски, 960. – 7 с. (Циклопечат).

101. Минимум обществено-политическа литература, необходима за библиотеките: [Библиогр. материали]. – Плевен: Окр. библ. Хр. Смирненски, 1960. – 20 с. (Циклопечат)

102. Проблеми на строителната техника по страниците на чуждия печат: [Библиогр. указател]. – Плевен: Окр. библ. Хр. Смирненски, 1960. – 8 с. (Циклопечат)

103. Трудът – фактор за комунистическото възпитание: Материали в помощ на участниците в теоретич. конференция / Състав. Л. Атанасов. Ив. Станчев, К. Павлов. – Плевен: Окр. библ. Хр. Смирненски, 1960. – 32 с.
Библиогр.: 24-28.

104. Черна Африка изправя ръст: В помощ на лектора, пропагандистаи библиотекаря: [Библиогр. Ука-

зател] Ред. Л. Дунчев. – Плевен: Окр. библ. „Хр. Смирненски” и ГК за защита на мира, 1961. – 62 с.

Съдържа справочни и методични материали за отделни африкански държави.

105. В помощ на проектанта: Библиогр. указател на книги и статии: [По мат. от чуждестр. Печат] Ред. Л. Дунчев. – Плевен: Окр. библ. Хр. Смирненски, 1961. – 23 с. (Циклопечат)

106. Плевенски окръг – инициатор за комплексната механизация: (Препоръч. списък в помощ на механизатора). – Плевен: Окр. библ. Хр Смирненски, 1961. – 10 с. (Циклопечат)
Авт. не е отбелязан.

107. Техническият прогрес на промишлените предприятия в Плевен: Тезиси и библиогр. в помощ на участниците в общоград. науч.-техн. конференция / Състав. Л. Атанасов, Г Касабов; Ред. Л. Дунчев. – Плевен: Окр. библ. Хр. Смирненски, 1961. – 40 с. Библиогр.: 24-40.

108. Пластмасите в промишлеността и машиностроенето: [Библиогр. бележки] // Септ. победа (Плевен), № 118 (1409), 6 окт. 1960.

Прикнижни библиографии

109. Съдържание на периодични исторически издания за 1968 г. // Изв. на Бълг. истор. дружество, Т. 27, 1970, 482-489.

110. Съдържание на периодични исторически издания за 1969 г. // Изв. на Бълг. истор. дружество, Т. 28, 1972, 541-557.

111. Литература по проблемите на социалистическата

интеграция: [Библиогр.] // Полит. просв., 1972, № 4, 120-124.

Азбучен списък на книги и статии – общо 110 заглавия на български и руски език. Отразява най-важните публикации у нас и в СССР по темата, появили се след XXV сесия на СИВ (1971) и книги, издадени след 1965 г.

Рецензент и научен ръководител

Рецензии в периодичния печат

112. Голям библиографски труд за Плевен и окръга // Библиотекар, 1959, № 7-8,77-79.

Рец. за: Любен Дунчев. Работническото и комунистическото движение в Плевен и плевенски окръг. 1891-1944: Истор. библиогр. – Плевен: Окр. библ., 1958/9. – 694 с.

Със загл. Ценна краеведческа библиография, също и в: Раб. дело, № 221, 9 авг. 1959; Септ. победа (Плевен), № 98, 18 авг. 1959.

113. Още един библиографски труд за Плевенския край // Библиотекар, 1960, №12, 40-42.

Рец. за: 80 години от Плевенската епопея. 1877-1957: Препоръч. библиогр. – Плевен: Окр. библ., 1960. – 159 с.

2. изд. – София, Наука и изкуство.

Също и в: Септ. победа (Плевен), № 137, 19 ноем. 1960.

114. Ценна библиография // Нар. култура, № 13, 27 март 1965.

Рец. за: И. Цолов, В. Ковачев и И. Данчева. История на БКП. 1885– 1944: Библиогр. – София: БКП, 1965.

115. Нова проява на краеведската библиография // Библиотекар, 1966, № 1,47-49.

Рец. за: Л. Дунчев и Ив. Бошнакова. Плевенски

окръг: Икономика, култура, история: Науч.-инф. библиогр. Т. 1. Природа и икономика. – Плевен: Окр. библ., 1965.

116. Значителна проява на военната библиография // Нар. армия, № 5520,19 юли 1966
Рец. за: Т. Ташев. Отечествената война на България. 1944-1945: Библиогр. – София., 1966.

117. Работническото и комунистическото движение във Врачански окръг (1894 – 1944) // Библиотекар, 1971, № 9, 37-38.
Рец. за: Работническото... : Библиогр. указател. – Враца: Окр. библ., 1970.

118. Луковит и близката му околност до Девети септември // Библиотекар, 1971, № 10, 41-42.
Рец. за: Светослав Д. Попов. Луковит и близката му околност до Девети септември 1944: Анот. библиогр. указател. Ч. 1-2. – Луковит: Нар. читалище „Съзнание”, 1971. (Циклопечат)

119. Книга да българския екслибрис // Библиотекар, 1972, № 1, с. 46.
Рец. за: Ст. Шиклев. Екслибрис в България: [Изследване]. – София: НБКМ, 1971.

120. Българската комунистическа партия в чуждата литература // Полит. просв., 1972, № 9, 126-129.
Рец. за: И. Данчева и М. Лазаров. БКП в чуждата литература. 1885– 1967: Библиогр. указател. – София: Партиздат, 1971.

121. От научни позиции върху проблемите на книгата // Ез. и лит., 1974, № 4, 92-94.
Рец. за: Т. Боров. Живот с книги. 1942-1972. [Сб. статии]. – София: Наука и изкуство, 1973.

122. Александър Балабанов отново сред нас // Поглед, № 27 (654), 8 юли 1974, с. 5
Рец. за Ал. Балабанов. Студии. Статии. Рецензии. Спомени. Под ред. [с предг.] на Т. Боров. – София: Бълг. писател, 1973.

123. Библиографски указател по българска археология // Векове, 1975, № 3, 86-88
Рец. за: С. Георгиева и В. Велков. Библиография на българската археология (1879-1966). 2. прераб. доп. изд. – София: БАН, 1974.

124. Библиографски указател на литература по въглищните басейни и находища в България, // Изв. на Бълг. геол. дружество, 1981, № 2, с. 284.
Рец. за: Г. Д. Шишков, М. С. Кехайова и С. П. Стайкова. Библиографски... – София: СУ Кл. Охридски, 1980.

125. Библиографска основа за фолклорни проучвания // Библиотекар, 1981, № 10, 36-37.
Рец. за: Ив. Кантуров и М. Темелкова. Народно творчество на Благоевградски окръг: Библиогр. Ч. 1-2. – Благоевград: ОС

126. Ценен научен, принос // Нар. култура, XXVIII, №40, 5 окт. 1984, с. 3.
Рец. за: А. Джурова. 1000 години българска ръкописна книга: Орнамент и миниатюра. – София: Септември, 1981.

127. Българската наука се обогатява // Нар. култура, XXX, 12 септ. 1986, № 37.
Рец. за: А. Джурова, Кр. Станчев и М. Япунджич. Опис на славянските ръкописи във Ватиканската библиотека. – София: Свят, 1985.

128. Животът не може да бъде разстрелян // Април, дело (София), II, № 142, 20 юли 1989.
Рец. за: Н. Колева. Така защищавахме живота: Спомени. – София: ОФ, 1988.

129. Приносно изследване върху историята на издателската дейност и просветното дело // Педагог. алманах, 1997, № 1 -2, 237-240.
Рец. за: Л. Георгиев. Свищов – издателски и печатарски център. 1997 (вж № 139).

129а. Приносно изследване върху историята на издателското и печатарското дело у нас // Борба (В. Търново), I, № 8, септ. 1997.
Рец. за: №139.

Рецензент на книги и студии

130. Кирова, Елена. Културните и научни интереси на Васил Априлов, отразени в личната му библиотека // Библиотекар, 1981, № 12, 17-20.
Рец. Л. Атанасов.

131. Кирова, Елена. Библиотеката на Любен Каравелов // Год. СУ „Кл. Охридски”. Истор. фак., 72, 1982, 289-330. С библиогр.
Рец. Л. Атанасов.

132. Кирова, Елена. Научни и културни интереси на българската интелигенция през Възраждането (Изследване въз основа на личните библиотеки). [1980]
Рец. Л. Атанасов.

133. Кирова, Елена. Личните библиотеки в живота и дейността на българските възрожденци // В чест на 80 г. на проф. Т. Боров. София, 1984, 266-275.
Рец. Л. Атанасов.

134. Странджа-Сакар и Ивайловградска селищна система. 1975-1984: Библиогр. указател / Състав. З. Орешкова-Завялова и др.; Науч. ред. Ст. Кънчев. – Кърджали: Унив. библ. на СУ и ОНС, 1986.
Рец. Л. Атанасов и Ст. Драганов.
Отзиви: вж № 193.

135. Орешкова, Здравка П. и др. Издания на Софийския университет „Климент Охридски" 1976-1980: Библиогр. указател = Publications of the Sofia University „Kliment Ohridski" 1976-1980: Bibliogr. / Състав. Здр. Орешкова-Завялова, Пенка Трошанова, Цветанка Кирова-Георгиева; Ред. Ст. Кънчев. – София: СУ „Кл. Охридски", 1988. – 343 с.
Рец. Л. Атанасов.

136. [Сто] 100 години Университетска библиотека (1888-1988). – София: Унив. библ., 1989. – 224 с.
Рец. Л. Атанасов.

137. Коев, Иван. Република край Искър: [Докум. очерци]. – София: Отеч. фронт, 1989.
Рец. Л. Атанасов (не отбелязан в кн.) на ръкописа „Слънце през облак" – спомени на основателя на Гнилянската република след Септемврийското въстание.

* Коев, Иван. Живот от делници: Худож. документална повест. [1989]
Рец. Л. Атанасов

138. Димитров, Димчо. Високосният ден: Повест за Лазар Пешев. – София: Съюз на незав. бълг. писатели, 1994. – 83 с.
Рец. Л. Атанасов.

139. Георгиев, Лъчезар. Свищов – издателски и печа-

тарски център: XIX – началото на XX век. – Свищов: Междунар. фонд. „Ал. Константинов", 1997.- 377 с.
Рец. Л. Атанасов и Н. Ковачев.

Научен ръководител и рецензент на дисертационни и хабилитационни трудове

140. Маринова, Йорданка Асенова. Пътища за формиране на системата за депозиторно съхраняване на фондовете на научните библиотеки в Народна република България: Дис. за присъждане на научна степен канд. на филолог, науки; Науч. рък. Юрий Гриханов; [Рец. Н. Карташов и Л. Атанасов]. София, 1987.
Защитена в Единен център за език и литература, БАН.

141. Мутафов, Христо Георгиев. Д. ф. н. Христо Мутафов участва в конкурс за ст.н.с. I ст. по Теория на научната информация, обявен от Център за инф. по мед. към Мед. акад.; [Рец. Л. Атанасов, В. Борисов, Н. Мончев]
Избран за ст.н.с. I ст. от СНС по Философия при ВАК, 27 дек. 1994.
Утв. с прот. № 12 от 12 юни 1995.

142. Панайотова, Мария Атанасова. Усъвършенстване на библиотечната технология в условията на автоматизация (върху примера на Народна библиотека „Иван Вазов" – Пловдив): Дис. за присъждане на образователна и научна степен доктор; [Рец. Л. Атанасов и...]. София, 1995.
Защитена пред СНС по Философия при ВАК.

143. Георгиев, Лъчезар. Свищов – издателски и печатарски център. XIX-началото на XX век: Дис. за присъждане на образователна и научна степен доктор; [Рец. Н. Ковачев и Л. Атанасов]. В. Търново, 1997. – 280 с. С прил. и библиогр. 122 с.
Защитена пред СНС по Литературознание при ВАК.

144. Парижков, Петър Симеонов. К. ф. н. Петър Парижков участва в конкурс за доцент по книгознание – история на книжарското дело, обявен от Института по библ. Дело; Рец. Л. Атанасов, А. Гергова.
Избран за доцент от СНС по Литературознание при ВАК, 17 юни 1998. Утв. от ВАК с прот. № 19 от 7.10.99.

145. Иванчева, Людмила Евлогиева. Приложение на математическите методи на изследване в библиотекознанието: Дис. за присъждане на образователна и научна степен доктор; Науч. рък. Л. Атанасов; [Рец. Хр. Мутафов, Д. Кръстев]. – София, 1996. – 209 с: с диагр., табл.; Библиогр. в края на текста; 29 х 21 см.
Защитена пред СНС по философия, 9 ян. 1997.
Утв. от ВАК с протокол № 12 – 5 от 24 март 1997.

Издания, редактирани от Любен Атанасов

146. Григоров, Милко и Костадин Къцаров. Книга за книгата: Мисли, афоризми, пословици и стихове за книгата, писателя и читателя / Ред. Л. Атанасов, А. Гергова. – София: Наука и изкуство, 1971. – 364 с.

147. Тридесет [30] победни години: Препоръч. Библи-

огр. / Състав. М. Костова, Р. Кирева; Ред. Любен Атанасов. – Хасково: Окр. библ. „Хр. Смирненски”, 1974.-75 с.

Тематичен указател на книги и статии, общо около 850 заглавия. Съдържа и статията на Динко Атанасов „Духовното обогатяване и извисяване на трудещите се в Хасковски окръг за 30 год. народна власт”.

148. Един живот за книгите: В чест на проф. Тодор Боров във връзка с 90-год. му / Състав, и ред. Ив. Радев, М. Ковачев, Л. Атанасов. – В. Търново: ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”, 1991. – VII, 141 с: с табл., 1 л. портр.

Сборник с материали от юбилейната научна сесия, проведена във В. Търново на 12.IV.1991 г.

149. Костова, Нели. Системи за библиографска информация в областта на природните науки: Сб. задачи / Ред. Л. Атанасов. – София: Изд. авт., 1995. – 62 с.

150. Борисова, Тошка и др. Проф. д-р Андрей Пантев: Библиография / Библиогр. ред. Л. Атанасов. – Благоевград: Рег. библ., 1996. – 53 с.

151. Годишник на Исторически факултет към ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград; Под общ. ред. На Л. Атаносв. – Благоевград: Унив. изд., 1999 (под печат).

152. Цветкова, Милена. Четенето – антиманипулативен филтър: Монография / Ред. Л. Атанасов. – София: Gaberoff, 2000. – 150 с.

Публицистични и поетични изяви

153. Епиграми // Септ. победа, XV, № 138 (1273), 21 ноем. 1959.

Съдържа авторските епиграми:

„Написа със старание две-три стихотворения и се обърна за признание към бъдещите поколения”.

„Животът ни е твърде кратък, твърдеше Мариета и себе си без никакъв остатък раздаде на мъжете”.

154. Епиграми // Септ. победа (Плевен), XVII, № 32 (1479), 16 март 1961.

Съдържа:

„Изживя си тя годините в ходене по магазините, че такваз и е природата – уважава само модата... ”

„Обикновено се изтъква това, което не изпъква”.

155. Епиграми // Читалище, 1967, № 5, с. 38.

Съдържа:

На брадатите момчета:
„О времена, о нрави”,
но брадата Ботев те не прави”.

156. Изложба на книгата под полицейски надзор // Раб. дело, XLI, № 306, 2 ноем. 1967.

Изнесени са неизвестни сведения за първата изложба на съветската книга, организирана от Университетска библиотека през 1938 г., предизвикала интерес от страна на българските учени. Но под охраната на Дирекция на полицията, която пазела „хората от книгите”. Любопитните факти около снабдяването на Университетска библиотека с търсени, но забранени книги.

157. Усърден разпространител на съветската книга // Веч. новини, № 5327, 7 ноем. 1968.

За Артюн Бояджиян, управител на съветската книжарница „Максим Горки” и неговата идея за създаване на Дом на приятелите на съветската книга.

158. Да се освободи булевард „Руски” от интензивното автомобилно движение! // Отеч. фронт, XXVI, № 7286,17 февр. 1968, с. 2. (Имат думата читателите).

Писмо до редакцията във връзка с абсурдните доводи, че жълтите павета били причина за многото автопроизшествия.

159. Техниката против човека? // Дунавска правда, XLIV, № 199, 8 окт. 1988.
В съавт. с Г. Цанкова.
За електронизацията на човешкия труд и негативите, които носи. Очерк за едно човешко невнимание, в резултат на липсата на подготовка за работа с електронни калкулатори сред касиерите.

160. [Конкурс за заглавия във вестници по зададено събитие] // Пардон, IV, № 144, 2 февр. 1994.
В съавт. с Д. Христова.

Интервюта

161. [Изказване] // Постоянство (Лом), 1996, с. 6.
„За мен посещението ми в Лом на 26 юни 1991 г. бе едно връщане към началото – тук през есента на 1957 г. започнах трудовата си дейност като библиотекар-уредник на библиотеката при читалище „Постоянство". Сърдечните хора на Лом съм запазил завинаги в съзнанието и сърцето си". Доц. Любен Атанасов.

162. Когато ми е тъжно, чета афоризми за глупостта // Труд, LI, № 272, 10 окт. 1998, с. 22.
Водещ: Ива Йолова. По повод новоиздадената „Енциклопедия на афоризмите".

163. Университетски преподавател-съставител на най-продаваемата книга през седмицата // Струма (Благоевград), VII, № 262, 12 ноем. 1998, с. 8.
Без подпис.

164. Последният се смее най-добре, не ме пререждайте! // Демокрация, IX, № 323, 2 дек. 1998, с. 17.
Водещ: Георги Тодоров.

За работата върху „Енциклопедия на афоризмите", за учителя му Т. Боров и неговите съвети и афоризми.

165. Българска национална телевизия: Екип 4. 23.40-23.50 ч, 8 окт. 1998.
Водещ: Светла Петрова.
За премиерата на „Енциклопедия на афоризмите" (№ 9).
С участието и на проф. Андрей Пантев.

166. Българска национална телевизия: Канал 1: Сутрешен блок „Точно в 7". 9.35-9.50 ч, 9 окт. 1998.
Водещ: Албена Александрова.
По повод новоиздадената „Енциклопедия на афоризмите".

167. Българска национална телевизия. Ефир 2: Частен случай. 22.10-22.20 ч, 9 окт. 1998.
Водещ: Мария Чернева.
Тема: Как афоризмите помагат да преодолеем трудностите в ежедневието.

168. Нова телевизия: Утро. 8.55-9.10 ч, 19 окт. 1998.
Водещ: Маргарита Димитрова.
По повод новоиздадената „Енциклопедия на афоризмите".

169. Българска национална телевизия. Ефир 2: Всяка неделя. 17.50-18.00 ч, 1 ноем. 1998.
Водещ: Стойчо Керев.

170. Радио-телевизионен център – Благоевград: Сутрешен блок. 11.00-11.10 ч., 11 ноем. 1998.
Водещ: Марияна Янакиева.

БИБЛИОГРАФИЯ ЗА ЖИВОТА И ТВОРЧЕСТВОТО НА ЛЮБЕН АТАНАСОВ

171. Кузнецова, А. Ф. „Известия" Народной библиотеки имени „Кирила и Мефодия" // Сов. библиография, 1965, вып. 6 (94), 125-131.

Оценка на статията „Към въпроса „Какво е библиография" (вж № 33).

172. Шиклев, Стоян. Да издигнем справочно-библиографската работа // Читалище, 1965, № 7, с. 5.

Семинар на Върховния читалищен съвет, проведен през май 1965 в Ловеч под ръководството на проф. Т. Боров. За основния доклад „По някои въпроси на справочната и библиографско-информационната дейност в читалищните библиотеки", изнесен от Л. Атанасов. Със снимка.

173. Библиографията по история в България: Ред. Съобщение // Библиотекар, 1968, № 7, с. 12.

За предстоящото изработване на „Библиография по история на България" от Л. Атанасов и доклада му пред Комисията по Библиография.

174. Информационен бюлетин: Четвърто тримесечие'70. – София: Наука и изкуство, 1969, с. 16.

За „Мъдростта на вековете", първо издание, с анотация, (вж № 1)

175. Лазаров, Михаил. Сборник на вековни човешки мъдрости // Поглед, I, (476), № 6, 8 февр. 1971, с. 7.

Рец. за: „Мъдростта на вековете", първо издание (вж № 1)

176. Лазаров, Михаил. Прочетете тези книги // Библиотека за жената, №4, 1971, с. 56

Отзив за „Мъдростта на вековете", първо издание

(вж № 1)

177. Димова, Стефка. Как се събира мъдростта на вековете // Труд, XXVI, № 111 (8009), 10 май 1972.

Интервю с авторите и редактора проф. Т. Боров. Оценка за № 1.

178. Георгиев, Георги Ст. „Мъдростта на вековете” // Антени, II., № 19, 12 май 1972, с. 5

Рец. за изданието от 1971. (вж № 1)

179. Боров, Тодор. Мъдростта на вековете // Боров, Т. Живот с книги: 1942-1972. София, 1973, 366-369.

В бел.: Публикувано като увод (с. 1-4) към книгата „Мъдростта на вековете”. Под ръков. на проф. Т. Боров изработиха д-р В. Ганева и Л. Атанасов, 1970 (вж № 1).

180. Трайков, Веселин. Постижения и проблеми на българската историческа библиография // Векове, 1974, № 4-5, 135-143.

За приносите на Л. Атанасов в тази област. Отзив за: № 40, 42.

181. Любен Димитров Атанасов // Алманах на завършилите висше образование в Софийския университет „Климент Охридски”: 1888-1974. Състав. Н. Димитрова, К. Атанасова. Т. 2. София, 1975, с. 1505 (подреждането е по номерата на дипломите).

182. Атанасов, Любен // Софийски университет „Климент Охридски”: 9.IX.1944-9.IX.1974. София, 1975, с. 93.

Им. показалец: Атанасов, Любен, старши асистент по история. В гл. „Исторически факултет” е споменат като асистент към катедра „Библиотекознание и библиография”,

с ръководител проф. Т. Боров.

183. Лазаров, Михаил. Развитие и постижения на библиографията върху българската история. – София: Centre International d'information sur les sources de l'histoire balkanique, 1977, с. 50, 51, 60.

Съдържа бележки върху статии на Л. Атанасов (вж № 40, 42, 61) и дисертационния му труд (вж № 25).

184. Делибалтова, Снежана. Мъдростта на преодоляното разочарование // АБВ, II, № 38 (90), 16 септ. 1980, с. 5

Рец. за: В. Ганева и Л. Атанасов. Малка сатирична енциклопедия А-Я. 1980. (вж № 2)

185. Поликаров, Азаря. Просто на шега. – София: Партиздат, 1983. – 144 с.

На гърба на корицата: „В духа на известни образци в световната литература (Г. Флобер, А. Бирс и др.) и антологии от рода на „Малка сатирична енциклопедия" се дават хумористични определения на различни понятия... " (вж № 2).

186. Селян, Едуард. Източни мъдрости // Ереван, XL, № 42, 20 окт. 1984. Рец. за: № 3. С извадки на арменски пословици и поговорки.

187. Каталог за поръчки на книги по тематичен план на ДИ „Д-р Петър Берон" за 1985. – София: ДИ „Д-р Петър Берон", 1984, 40-41.

За сборниците „Мъдростта на народите" и „Крилати думи и изрази" с анотации (вж № 4, 6). Като съавтор и на двата е посочена В. Ганева. Вторият сборник излиза от печат едва през 1992 от Унив. изд.

188. Славов, Иван. Суеверие пред словото: Достоверен случай // Стършел, XL, № 2055, 28 юни 1985, с. 2.

Разказ на автора като редактор на второ издание и рецензент на трето издание на „Мъдростта на вековете". Около предисторията на един афоризъм и спомен за Л.

Атанасов (вж № 1).

189. Чолов, Петър. Признание [Рецензия за Юбил. сборник „В чест на 80-годишнината на проф. Тодор Боров] // Библиотекар, 1985, № 9, 34-36.

Оценка и за включената в него статия на Л. Атанасов (вж № 73).

190. Мъдростта на народите ЦАБВ, VIII, № 5, (№ 369), 4 февр. 1986, с. 2. („АБВ" ви препоръчва).

Рец. за: № 4. Включени са и афоризми.

191. Книгопис //Информац. бюлетин на Соф. унив. „Кл. Охридски", VI, № 7, септ. 1986, с. 17.

Информация за сборника „Мъдростта на народите" със съставител и преводач преподователят от СУ Л. Атанасов (вж № 4).

192. Книгопис // Информац. бюлетин на Соф. унив. „Кл. Охридски". VI, № 9, ноем. 1986, с. 21.

Информация за „Малка сатирична енциклопедия А-Я". 3. изд., с автор преподавателят от СУ Л. Атанасов (вж № 2).

193. Кънчев, Стефан. Недоразумение или разминаване // Нов живот, № 117, 28 юли 1987.

Отговор на публикувана в бр. 81 рецензия на Ив. Колева „Какво не достига на един указател" за библиографията „Странджа-Сакар и Ивайловградската селищна система. 1975-1984" с рецензент Л. Атанасов (вж № 134).

194. Атанасов, Любен Димитров (21. 06. 1935) // Алманах на Софийски университет „Климент Охридски": Посвещава се на 100 г. от създаването на СУ „Климент Охридски". София, 1988, 140-142.
Съдържа: Биографични данни и подбрана библиография.

195. Кралев, Стефан. По повод на две статии и същността на библиографията // Библиотекар, 1988, № 2, 37-40.

За статията на Кр. Зотова „Същност и методи на библиографията” в „Бълг. библиогр. за 1985 г”. и отзивът за нея от Л. Атанасов и Г. Цанкова „Сборникът „Българска библиография” и някои теоретични проблеми на библиографията” // Библиотекар, 1987, № 9 (вж № 80).

196. Рахнев, Слави. Прочетох и продължавам да мисля... // Библиотекар, 1988, № 3, 25-29.

По повод статиите на Л. Атанасов и Е Цанкова „Нека да си уточним понятията” [в областта на библиотекознанието, библиографознанието, информатиката, наукознанието и др.], Л. Стойкова „Библиотечен колектор”, Ал. Бухтев „За преустройството в библиотечната дейност”, Библиотекар, 1987, № 7 (вж № 79). Отзиви: вж № 197.

197. Шуманова, Нина. Теоретико-приложни аспекти на библиометрията в България // Библиотекар, 1990, № 6, 9 – 19.

И за статията „Нека да си уточним понятията” (вж № 79), като единствената публикация по проблемите на терминологията в областта на библиометрията, и за отзива за нея от Слави Рахнев (вж № 196).

198. Pindlowa, Wanda. Bibliometria, informetria i scientometriarefleksje terminologigiczne I wzajemne relacje // Z problemów metodologii I dydaktyki bibliotekoznawstwa I informacji naukoewj. Kraków, 1990, s. 63-73. (Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońakiego, 959).

В прев.: „Библиометрия, информетрия и наукометрия – терминологични рефлексии и взаимовръзки”.

Във връзка с тезата си за интердисциплинарния характер на библиометрията, авторката защитава възгледа, според който библиометрията все още не е дисциплина, но е вече изследователско направление. Полемизира със статията на Л. Атанасов от същия сборник (вж № 86).

199. Цанкова, Галина Д. Полиморфизъм на понятието „информация" // Методика, техника, опит (в областта на научната информация), 1990, № 1, 7-18.

Като съавтор на Л. Атанасов, Г. Цанкова използва и коментира неговите тези относно понятието (вж № 76).

200. Мичев, Георги. Дядото-мъдрец от тринадесетия етаж // Труд, LXVII, № 117 (13184), 15 юни 1990.

За мислите на Т. Живков, включени в „Мъдростта на вековете", трето издание (вж № 1).

201. Книги, депозирани в Народната библиотека „Св. св. Кирил и Методий" през м. май // Бълг. книга, 1992, № 6, с. 29.

За „Малка сатирична енциклопедия", пето издание, с анотация (вж № 2).

202. Книги, депозирани в Народната библиотека „Св. св. Кирил и Методий" през м. август // Бълг. книга, 1992, № 9, с. 28.

За сб. „Плурализъм в афоризми". С анотация и снимка на корицата (вж № 7).

203. Книги, депозирани в Народната библиотека „Св. св. Кирил и Методий" през м. август // Бълг. книга, 1992, № 9, с. 35.

За сб. „Крилати мъдрости", с анотация (вж № 6).

204. [Десети] 10 юни – национален празник на Португалия // Демокрация, III, № 137, 10 юни 1992, с. 2.

За тържеството в Софийския университет, организирано от председателя на Асоциация „България – португалски говорещи страни" доц. Любен Атанасов.

205. Ангелова, Силвия. Големите географски открития – в книга и изложба // Континент, I, № 73, 30 март 1993, с. 10.

За премиерата на книгата на проф. Луиш Адао да

Фонеска и откриването на португалската читалня в Столична библиотека, съвместно от Португалското посолство и Асоциация „България – португалски говорещи страни".

206. Посланикът на Република Португалия г-н Луиш Гонзага Ферейра, пред „Вечерни новини 5": Интервю с Д. Игнатова // Вечерни новини 5, 1, № 78, 23-29 апр. 1993, с. 2.

За Л. Атанасов като президент на Асоциация „България – португалско говорещи страни" и откриването на португалската читалня в Столична библиотека.

207. Pindlowa, Wanda. Informetria w nuace o informacje: Metody I problemy – Kraków: Universitas, 1994, s. 27.

В прев.: Информетрията в науката за информацията.

За статията „Библиометрия, наукометрия, информетрия – наука или метод", Краков, 1990 (вж № 86).

208. Христова, Добринка Н. Послеслов // Мъдростта е окото на живота = Oculus vitae sapientia. Състав. Д. Христова. Варна, 1995, с. 374.

Авторката съобщава, че е използван фондът с афоризми на Л. Атанасов. Оценка за дейността му като съставител, изследовател и преводач.

209. Петров, Душко. Американска специалност откри Историческият факултет на ЮЗУ „Н. Рилски" // Струма (Благоевград), VI, № 121, 30 май 1997, с. 12.

За доц. д-р Л. Атанасов като инициатор за създаване на специалността „Връзки с обществеността".

210. Студентска асоциация от специалността „Връзки с обществеността" към ЮЗУ „Н. Рилски" издава първата си книга „Алтернативи на несвободата" // Струма (Благоевград), VII, № 111, 18 май 1998, с. 12.

Промоцията е водена от доц. Л. Атанасов.

211. Шуманова, Нина. Известия на Народната библиотека „Св. св. Кирил и Методий" – проекция на професионалната проблематика // Библиотека, 1998, № 5-6, 28-43.
За Л. Атанасов, с. 37, 39 (вж № 33, 39, 40, 61).

212. Афоризми от цял свят, събрани в енциклопедия // 24 часа, VIII, № 287, 25 окт. 1998, с. 12.
Рец. за „Енциклопедия на афоризмите" (вж № 9).

213. Цветкова, Милена. Уникална книга пуска на пазара търновски издател // Борба (В. Търново), VII, № 122, 26 юни 1998.
Рец. за „Енциклопедия на афоризмите" (вж № 9).

214. Ангелова, Веселина. Преподавател издаде първата енциклопедия на афоризмите // Континент, VII, № 148, 30 юни 1998, с. 11.
Рец. за „Енциклопедия на афоризмите" (вж № 9).

215. [Тридесет] 30 хиляди афоризми събрани в енциклопедия // Труд, IX, №270, 8 окт. 1998, с. 11.
Информация относно предстоящата премиера на „Енциклопедия на афоризмите" на Л. Атанасов във Централния военен клуб (вж № 9).

216. Александрова, Сашка. Доц. д-р Любен Атанасов събра 30 000 мъдрости в уникална книга // Янтра Днес (В. Търново), I, № 57,15 окт. 1998, с. 4.
Рец. за „Енциклопедия на афоризмите" (вж № 9).

217. Цветкова, Милена. Доц. д-р Любен Димитров Атанасов (1935-1999): In memoriam // Библиотека, 1999, № 3 – 4, 90-91.
Публикувани са и негови авторски афоризми.

218. Цветкова, Милена. Атанасов, Любен Димитров

(1935-1999)// Български енциклопедичен речник. В. Търново, 1999-2000, с. 78.
Без подпис.
Същото и в: 2. доп. и прераб. изд. 2001-2002, с. 65.

219. [Шест] 6 месеца без доц. д-р Любен Атанасов: [Помен в каре, със сн.] // Труд, LIII, № 273, 6 окт. 1999, с. XII.
От Милена [Цветкова) и Дина [Атанасова].

* [Шест] 6 месеца без доц. д-р Любен Атанасов: [Помен в каре, със сн.] // 24 часа, LIII, № 273, 6 окт. 1999, с. XII.

220. Тодоров, Георги. Децата на Арбат в квартал „Младост" // Тодоров, Георги. Журналистът: 1001 лични удоволствия. София, 1999, с. 163.
Спомени на автора за Л. Атанасов, Вж и Азбучен показалец на имената, с. 201.

221. Тодоров, Георги. Не за пари, но не и без пари! // Тодоров, Георги. Журналистът: 1001 лични удоволствия. София, 1999, с. 163.
За съветите на проф. Т. Боров към доц. Л. Атанасов. Вж и Азбучен показалец на имената, с. 201.

222. Тодоров, Георги. Вазов пратил младеж в командировка // Стандарт, № 2658, 21 април 2000, с. 38.
Включени са и спомени за разговорите с Любен Атанасов: за проф. Т. Боров и Елин Пелин, за „Мъдростта на вековете" и включените в нея мисли на Т. Живков и Ницше (вж № 1, 9).

223. Гергова, Ани. Книжовни пристрастия: Документ, очерци. – София: Унив. изд. „Св. Кл. Охридски", 2000. – 270 с.

За Л. Атанасов, с. 254-255. Вж и Именен показалец.

Спомени за пътуването с проф. Т. Боров до гр. Лом през лятото на 1991 г., във връзка с участието на тримата в тържество по случай 90-годишнината на професора.

224. Цветкова, Милена. Софийският хайлайф правел срещите си на жълтите павета // Стандарт, № 2628, 17 март 2000, с. 38.

В контекста на историческата съдба на тази уникална част на гр. София авторката припомня позицията на Л. Атанасов (вж № 158).

225. Цветкова, Милена. Маговете TWINS – близнаци по зодия и по съдба // Сега, № 94, 22-23 апр. 2000, с. 30.

За въздействието, което оказва личността на Л. Атанасов върху внуците му – единствените фокусници-близнаци в света.

226. Атанасов, Любен // Ковачев, Александър. Българската библиография в имена и дати. В. Търново, 2000, с. 11.

227. Цветкова, Милена. Атанасов, Любен Димитров // Енциклопедия Българска книга. София, 2003 (под печат).

ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ

ПРЕДМЕТЕН ПОКАЗАЛЕЦ

ИНДЕКС
на периодичните и продължаващите издания

ИНДЕКС
на издателствата

ИЗТОЧНИЦИ

Библиографии

Библиография на българската библиография 1944-1969 / Състав. Зорница М. Петкова. – София: НБКМ, 1971. – 603 с.

Библиография на българската библиография./Израб. З. Петкова и К. Ставрев. – София: НБКМ, 1969-1998.

Библиография на дисертациите, защитени в България. – София: Унив. библ., 1965-1979.

България в чуждата литература (Булгарика). Общ годишен указател. – София: Нар. библ. „Кирил и Методий", 1956-1996.

Българската историческа наука: Библиография. Т. 4. 1975-1979. Състав. Мария Матакиева, Кръстина Гечева, Боянка Танинска-Дончева, Дора Аладжемова, Веселин Вълчев; Ред. Емилия Костова. – София: БАН, 1981. – 902 с.

Българската историческа наука: Библиография. Т. 5. 1980-1984 / Състав. Емилия Костова и Кръстина Гечева; Ред. Веселин Вълчев. – София: Инст. за история при БАН, 1986. – 1136 с.

Български дисертации. Общ годишен указател. – София: Нар. библ. „Кирил и Методий", 1963-1997.

Български книгопис. Книги, нотни, графически и картографски издания. Двуседмичен бюлетин. – София: Нар. библ. „Кирил и Методий", 1956-1998.

Български книгопис. Книги, нотни, графически и картографски издания. Общ годишен указател. – София: Нар. библ. „Кирил и Методий", 1969-1998.

Български книгопис. Служебни издания и дисертации. Мес. бюлетин. – София: Нар. библ. „Кирил и

Методий", 1956-1998.

Български периодичен печат. Вестници, списания, бюлетини и период, сб. Годишен указател. – София: Нар. библ. „Кирил и Методий", 1965-1996.

Костова, Емилия. Българската историческа наука: Библиография. Т. 3-5,1970-1974. – София: БАН, 1975. – 742 с.

Лазаров, Михаил. България на Балканите. 1944-1974: Библиография. – София: БАН (Инст. за Балканистика), 1975. – 372 с.

Летопис на периодичния печат. – София: Нар. библ. „Кирил и Методий", 1956-1971.

Летопис на статиите от български списания и сборници. – София: Нар. библ. „Кирил и Методий", 1972-1998.

Летопис на статиите от български вестници. – София: Нар. библ. „Кирил и Методий", 1972-1998.

Летопись журнальных статей. – Москва: Книжная палата, 1983-1991.

Любен Каравелов 1834-1879: Биобиблиогр. указател и опис на арх. документ: По случай 150 г. от рождението му./Състав. Петя Дюгмеджиева и др.; Науч. ред. Дочо Леков. – София: НБКМ, 1989. – 510 с.

Народна Република България: Ист. библиография. Т. 3. 1953-1957 / Състав. П. Кънчева-Едрева с участието на Д. Д. Иванов, Н. В. Буссе и Т. Боров. – София: НБКМ, 1970.

Орешкова-Завялова, Здравка. Библиотекознание, библиография, книгознание, научна информация. – София: НБКМ, 1967-1991.

Орешкова, Здравка П. и др. Издания на Софийския университет „Климент Охридски" 1976-1980: Библиогр. указател = Publications of the Sofia University "Kliment Ohridski" 1976-1980: Bibliogr.; Ред.

Стефан Кънчев. – София: СУ „Кл. Охридски”, 1988. – 343 с.

Тринадесет века България: Истор. библиогр. [1944-1978]./Състав. Емил Спасов и Ганчо Драганов. – София: НБКМ, 1980. – 402 с.

[Хиляда и триста] 1300 години България: Препоръч. библиогр. / Състав. Е. Драганов, Е. Спасов, Е. Миладинова, М. Кожухарова; Ред. А. Вълчева и Кр. Шарова. – София: НБКМ, 1973. – 365 с.

Kirkova, L. La science historique bulgare 1965-1969. Bibliographie. T. 2. – Sofia: BAN, 1970, 1970. – 472 c.

Периодични и продължаващи издания

Алманах на Софийския университет „Климент Охридски” (1939-1988): Посвещава се на 100 годишнината от създаването на СУ „Кл. Охридски”. – София: Унив. изд. „Кл. Охридски”. 1988.

Българска книга. Мес. списание за нови книги, библиография и критика. – София: НБКМ, 1992.

Книги и статии: Известия на Българското геологическо дружество. – София: Наука и изкуство. 1959-1981.

Известия на Българското историческо дружество, БАН, 1970, № 27.

Известия на Народната библиотека и библиотеката на Софийския държавен университет. – София: Наука и изкуство, 1963-1965.

Известия на Народната библиотека „Кирил и Методий” и на Библиотеката на Софийския университет. – София: Наука и изкуство, 1965-1968.

Известия на Народната библиотека „Кирил и Методий”. – София: Наука и изкуство, 1968-1971.

Информационен бюлетин: Софийски университет „Кл. Охридски”. Изд. на Акад. съвет. София, 1986.

Информационен бюлетин: Съюз на библиотечните и информационните работници. Ч. 1-2, София, 1990-1991.

Методика. Техника. Опит: В областта на научната и технич. информация. Изд. на Централен институт за научна и техническа информация. София, 1990.

Отечествен фронт. Орган на Науч. комитет на ОФ. София, 1958-1990.

Списание Библиотекар: тематичен показалец 1953-1983. Състав. Н. Шуманова. – София: Нар. библ. „Кирил и Методий”, 1989. – 272 с.

Knihovnicrvi a bibliografie Přiloha časopisu Čtenář pro teoretické otázky knihovnictví a bibliografie. Vydává Min. kultury ČSR.

Kulttuuritutkimus. Suomen Akatemian kultturin tutkimuksen verkoston hakemisto. Jyväskylä, 1988. (Finland)

Nadbitka z rocznika biblioteki narodowej: Informacja naukowa. Bibliotekoznawswo. Bibliotekarstwo. Warszawa, 1991.

Studia Culturologica: Професор Николай Генчев на шестдесет години. Пролет 1992, Т. 1., спец. бр., 128 с..

Social sciences. Bułgaria, Hungary, GDR, Poland, USSR, Czecho-Slovakia. – Moscow, 1981-1998.

Social sciences citation index: SSCI. – Philadelphia: PA. – 1979-1998.

Rola bibliotek w rozwoju demokracji. Kraków, 1995. (Prace z bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, z. 2 [4]: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego.)

Z problemów metodologii i didaktyki bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Kraków, 1990. (Prace historycz№literackie, z. 74. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Книги и статии

Бербенков, Георги. Изтървани мисли. – София: Воен. изд., 1983. – 204 с.

В чест на 80-годишнината на проф. Тодор Боров; Ред. П. Динеков, Ник. Генчев, Ел. Кирова. – София: Изд. на БАН (СУ „Кл. Охридски". – Истор. фак.), 1984.-391 с.

В. И. Ленин и библиотечното дело. Ред. Хр. Хаджихристов. – Нар. библ. Кирил и Методий, 1985.

Влахов, Сергей. Съпоставителен речник на пословици: Бълг., рус, англ., фр., нем. и лат. – София: Ето, 1998. – 276 с.

Гергова, Ани. Книгознанието в България. – София: Наука и изкуство, 1987. – 236 с.

Големанов, Йордан и Страхил Червенков. Дипломатически анекдоти и афоризми. – София: Хомо Футурос, 1997. – 160 с.

Кючуков, Ламбо и др. Философия: Учебник за XI кл. – София: Арена, 1991.-335 с.

Лазаров, Михаил. Развитие и постижения на библиографията върху българската история. – София: Междунар. документационен център по Балканистика към БАН, 1977. – 94 с.

Личните документи като исторически извори. [Сб. статии]; Ред. Кънчо Георгиев и др. – София: БАН, 1987. – 384 с.

Мъдростта е окото на живота = Oculus vitae sapientia: Сб. с мисли, афоризми, парадокси, посло-

вици. Състав. Добринка Христова. – Варна, Касандра, 1995. – 375 с.

Мъдростта на Библията. Състав. Добринка Христова. – София: ИК Касандра и ИК Ив. Вазов, 1997. – 120 с.

Николов, Елит. Философия на комуникацията. – София: Наука и изкуство, 1988.-238 с.

[Сто] 100 години издателска дейност на Нар. библ. „Кирил и Методий". Състав. Л. Тасева. Ред. А. Вълчева. – София: НБКМ, 1978.

[Сто] години Университетска библиотека: Юбилеен сборник. 1888-1988. – София: Унив. библ., 1989. – 224 с.

Трайков, Веселин. Постижения и проблеми на българската историческа библиография // Векове, 1974, № 4-5, 135-143.

Цветкова, Милена. Общество на знанието и общество на информацията // Философия, 2000, № 2, 14-19.

Цветкова, Милена. Рекламата – социално въздействие // Понеделник, 2000, №5-6, 149-152.

Цветкова, Милена. Фетишизация на културните умения // Философ, алтернативи, 2001, № 3-4, 18-22.

Янакиева, Татяна. Синкретичен етап в развитието на библиографията по нова българска литература // Изв. на Нар. библ. Кирил и Методий. Т. 13, 1973,475-498.

Дойдох, видях... избягах

Любен Атанасов

ПРОЗРЕНИЯ

За едни сатира, за други сатъра.

Последният се смее най-добре, не ме пререждайте!

Хуморът отнема болката от сърцето, за да я постави пред очите.

Борбата за власт се води себеотрицателно: днес отричат това, което са казали вчера.

В борбата на мнения се раждат подозрения.

В днешно време няма голи крале, има само боси.

В науката има две тенденции – диференциация и интерграция, а при учените – само първата. Тогава?

В призива за сплотеност някои виждат само сексуален намек.

Всеки призив се изразява с думи, но може да си остане само призив, ако се изразява в думи.

Всеки футболен отбор има „метач” и въпреки това има слаби играчи.

Гледно многоточие ...

Думи, хвърлени по вятъра, не са хвърлени на вятъра.

Дойдох, видях, избягах.

Едни банкрутират, други банкнотират.

За всяко действие има противодействие, но не и за бездействието.

Има престъпления без наказание, а има и наказания, които са престъпления.

Когато боговете говорят, и фактите мълчат.

Малко са хората, чиято съвест се нуждае от усмирителна риза.

МНЗ предупреждава: коминопушенето е опасно за вашето здраве.

Най-сплотено се живее в средствата на обществения транспорт.

Не опознавай себе си – ще се разочароваш.

Невежеството не е аргумент, то е разрешително.

Не винаги гледната точка може да бъде и опорна.

Никой не може да падне, преди да бъде издигнат.

Парите имат покупателна способност, стоките – поскъпателна.

Почестите са винаги в множествено число. Само в казармата има единствено: „За пооо-чест!"

Строежът на въздушни замъци е евтин, но поддръжката им струва скъпо.

Чувството за собствено достойнство е ненакърнимо, накърнимо е само достойнството.

* * *

Ако бог беше милостив към хората, би оставил

Адам да скучае вечно.

Ако нашето беше живот, жителите на други планети отдавна биха го открили.

Ако температурата на студената война бе спаднала под нулата, щеше да избухне световен пожар.

Ако трудът е превърнал маймуната в човек, в какво ще превърне човека.

Бог е създал по свой образ и подобие човек, а човека – началника.

Високопоставено лице, високосамопоставено лице и високоподставено лице.

Замина за слаборазвитите страни с мисълта, че всички оставащи са слаборазвити.

Към някои пиедестали трябва да се постави стълба.

Многостранно развита личност и многолика личност не е едно и също.

Най-голямата грешка на човека е това, че е произлязъл от маймуна, а не, например, от лъв.

Намалявай славата на другите, за да остане и за тебе.

Някои ги изритват … нагоре.

Някои хора си мислят, че само тях бог е създал по свой образ и подобие.

Някои търсят мястото си в живота, без да го намерят, други го намират, без да са го търсили.

Това, което ние наричаме „свинщина”, свинете навярно наричат „човещина”.

Той е себеотрицателен: днес отрича това, което е казал вчера.

Уж „народен съвет”, пък вместо да ме посъветват, ме наругаха.

Човек, който не зависи от теб, не е твой човек.

* * *

В началото бе словото, после дойде злословието.

Историците се движат по следите на историята, но изчакват да изстинат.

На срещата за обмяна на опит основният доклад изнесе Сизиф.

На благоденствието пределите? Когато почнеме да отработваме неделите.

„Не струваш лула тютюн” вече не звучи чак толкова обидно.

Никой не може да издигне сам себе си, за това е нужен свой човек.

Единственото правило, което признава изключения, е смъртта.

Каква полза от лавров венец, поднесен на гробищата?

На смъртта не можеш да покажеш удостоверение за привилегии.

Най-голямо престъпление е да накараш и умрелите да говорят така, както ти изнася.

Заедно с алкохолните изпарения се изпаряват и всички задръжки.

„Ин вино веритас” някои превеждат „Долу алкохолизма!”

Пияниците най-добре знаят ползата от единството, затова вървят прегърнати.

* * *

Ако всичко, което говорим, ни минаваше през ума, колко широки трябваше да бъдат вратите му?

Всестранно развита личност може да бъде само кръглата.

Защо ти трябва да мислиш? Да съществуваш е много по-лесно.

Елените се бият с рогата си, а мъжете – заради тях.

Любовната илюзия е преддверие към производните от нея.

Не давай на жената повече, отколкото заслужава, защото ще поиска повече, отколкото имаш.

Не прави мъжа си смешен – ще ти го отнеме някоя друга наготово.

Слабост към нежния пол е допустима само до брака; след това е нужна сила.

Съвременен дуел: за отнета съпруга – награда.

Щастие в семейството е възможно, когато съпругът премине от сляпо обожание към сляпо подчинение.

Щом позволявате на децата си да ви вземат ума, не се сърдете, когато ви го дават обратно.

Някои узряват, преди да са остарели, други остаряват, преди да са узрели.

Знам, че нищо не знаеш.

Информация, която може да изтече, не заслужава да бъде пазена.

Изтича информация! Кралят бил гол.

* * *

Ако истината, чута от друг, те обижда – сърди се на себе си.

Голи факти, голи истини, голи крале ... Стига порнография!

За да изплува, истината трябва да бъде по-лека от водата.

Излъга всички, че отива да търси истината.

Изтърканите истини не са опасни, опасни са излъсканите.

Каква е ползата от това, че ще кажеш истината в очите на безочливия.

На лъжата краката са къси, но пъргави.

ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Азбучни истини – истини, написани с букви от официалната азбука.

Бебе – нежелан резултат от желано действие.

Брак – пробна експлоатация на любовта.

Внушение – решение, поднесено в благовидна форма.

Заем – лакмусова хартия на доверието.

Интергграция – между две грации; подобно на интергграцията – без особена полза.

Кръгла маса – маса, която елиминира привилегиите и ... отговорностите.

Отчет – свободно съчинение на задължителна тема.

Подозрение – посока на погледа на виновния.

Престъпен свят – светът на нашите противници.

Ра – най-популярният кръстословичен бог.

Смяна на системата – резюме на песента „Пременил се Илия...”.

Скука – състояние, от което могат да те извадят само с кука.

Спортсмен – футболист, който не рита противников играч без причина.

Справка – самообслужване без пари. „Софсправка” – с пари.

Щастливец – хижа на Витоша.

ВЪПРОСИ

До къде трябва да си простира краката онзи, който няма черга?

Думите са облекло на мисълта, а фразите?

Защо влюбените мълчат, когато се целуват? Нали тъкмо тогава намират общ език?

Защо трябва да влизаш в чуждото положение, когато си имаш свое?

Защо „правораздаване”, а не „правдораздаване"?

Защо ти трябва да мислиш? Да съществуваш не е ли по-безопасно?

Информация, която може да изтече, заслужава ли да бъде пазена?

Как да ти вляза в положението като е безизходно?

Многостранно развита личност и многолика личност едно и също ли е?

Нима си струва да следваш висше образование, за да стигнеш до извода на Сократ?

Пълното задоволяване на потребностите включва ли и потребността от съвест?

СЪВЕТИ

Ако не можеш да отговориш на даден въпрос, обяви го за спорен.

За да не ви смущава гласът на съвестта, надвикайте го.

Заслужена похвала всеки може да получи, по-ценна е незаслужената.

Затвори му устата, преди да я отвори – после ще бъде късно.

Доброжелателството нищо не ни струва и при това заменя добротворчеството.

Намалявай славата на другите, за да остане и за тебе.

Не давай на жената повече, отколкото заслужава, защото ще поиска повече, отколкото имаш.

Не прави мъжа си смешен, ще ти го отнеме някоя друга наготово.

Не се качвай на необязден Пегас.

Влез в калъпа, иначе ще ти поставят капан!

За да успееш, трябва да отвикваш от полезното и да свикваш с неприятното.

Има строителни организации и за въздушни замъци, но най-подходящ е починът „Направи си сам!"

Колкото си по-високо, толкова по-голямо е разстоянието до земята.

Не буди съвестта си, и тя има нужда от почивка!

Не ме залъгвайте с бъдеще, в което няма да ме има.

Не опознавай себе си – ще се разочароваш!

Не разсейвайте съмненията, те намират почва навсякъде!

Непротивоконституционствувателствувайте: не заменяйте едноличната власт с ... двулична!

Няма защо да мислиш преди да кажеш. Мисли му после.

От безизходно положение се излиза от задния вход.

Пазете природата! Не съсипвайте маргаритките, за да проверявате любовните си съмнения! Маргаритките са по-малко.

Съвестта е като апендикса. Започне ли да ви безпокои, оперирайте я!

Уважавайте отпадъчната хартия! Част от нея съдържа мисли!

Хвърляй мислите си по вятъра, а не на вятъра!

ЕПИГРАМИ

Обикновено се изтъква
това, което не изпъква.

Сто двадесет души те бяха на брой,
сто и деветнайсет паднаха, остана той.

Т. Ж-ву

Он памятник воздвиг себе,
но… рукотворннй.

Човек за човека е брат!
Не разбра ли това, бе КАТ!

По Р. Ралин

Човек за човека е Брут,
не разбра ли това бе, луд?

На благоденствието пределите?
Когато почнем да отработваме неделите.

Приятен обед

Откакто Лео стана щатен
и обедът е неприятен.

Два ботуша – двойна гуша,
а чепиците – за войниците.

Ще дойдеш ли на погребението на Х?
– С удоволствие.

Не съм аз ни редактор,
нито друг в града ни фактор,
а съм прост, обикновен –
какво ли би открила в мен?...

На мъжа си от заслугите
благоденствува съпругата
и като бледата Луна
свети с отразена светлина.

Тя мислеше, че е Минерва,
а беше разпечатана
консерва.

Тя уважава само модата
и няма друг стремеж –
жестока е била природата:
лишила я от вътрешен пълнеж.

Изживя си тя годините
в ходене по магазините,
че такваз й е природата –
уважава само модата...

Интереси
За нея хората са манекени -
тя спира поглед върху тях
и ги разглежда със ищах,
когато са във ново пременени.

Пестеливост
– Животът ни е твърде
кратък –
твърдеше Мариета
и себе си, без никакъв
остатък,
раздаде на мъжете.

Вашата сила, простете,
е в... слабостта към мъжете.

Хармония
В главата Кощана,
в краката... кльощана.

К... вносна
хич не е износна.

В крак с модата
На носо му сополо,
ама и оно со поло.

Модели, модели...
Чрез всестранно моделиране,
към домашно мобилиране.

Недоумение
„Заплата по щата",
а откъде е колата?

Без наука няма сполука,
но има... пролука.

Професионална ориентация
Оти, бе, тате, купуваш Пегас,
– к’во че прайм с него аз?
Купи ми Троянски кон -
по-добър е он.

Напред, науката е слънце,
което чрез бащите грей,
напред, надеждата не чезне,
додето таткото владей!

Доцент е моят татко,
доцент ще стана аз!
Ах, нека да порастна,
пък вижте ме тогаз!

Дежурно вдъхновение
Има вдъхновени поети
и за Бабин ден, и за Девети.

На брадатите момчета
„О, времена, о, нрави”,
но брадата Ботев те не прави.

По Кирил Христов
От сто бради по косъм
своя мъдрост да скопосам.

Тема с вариации
„Майка й я къпеше във бара,
стана тя певица в бара”
Д. Дамянов (Стършел, № 765,1960)

„Забрави селската ни бара
и вече е герой на бара".
Иван Бурин (Стършел, № 771, 1960)
На Дамян от барата
си дроби попарата.

На ракетите гърмежите,
трогнаха на Марс младежите
и към нашата планета
спуснаха въжета.

Опитаха се клетите,
но им избухнаха ракетите,
така, че и до днес – естествено
за тях Луната си е девствена.

На един карикатурист
За да можете да турите
в джоба повечко пари,
правите карикатурите,
колкото нормални три.

Гледам този мъж напет,
понадхвърлил сто кила,
нито речник на поет,
ни на политик глава.

Учрежденска колегиалност
В командировки – без нужда,
в командировки – със чужда,
по форма – служебни обноски,
а всъщност – любов…
на държавни разноски.

Поетическо верую
Стремежът към „Москвичи"
и „Вартбурзи"
превръща и поетите във
драматурзи.

Текст за естрадна песен
Тик-так, тик-так, тик-так,
каменните блокчета.
Тик-так, тик-так, тик-так,
хонорара в джобчето.
Тик-так, тик-так, тик-так,
так, так, так, так...

Поетически посвещения
Куку на Пипи,
Пипи на Куку...
Хайде, на слука!...

Максимата на Зола,
знам, такава е била:
„Нито ден да не премине,
без да драсна поне линия",
а жена ми има свой девиз:
„Нито ден без каприз".

Млад поет
Написа със старание
две-три стихотворения
и се обърна за признание
към бъдещите поколения.

Шега

по Б. Б.

Макар другарю да се въсите,
за спор със мен да сте готов,
най-хубавите стихове са късите,
най-сладка е перверзната любов.

Червено вино снощи пих
и спал съм без пробуда,
на бузата ми щом гори
целувката на Юда.

Властолюбов

Ах, властта е сладко нещо,
ах, властта е сладко нещо,
ах, властта е сладко нещо,
Ленче, бе!
Кой не губи, той не знай!

Втори развод

Развод ми дай, развод ми дай,
със СДС ме разведи,
вземи плаката със момата,
а времето си ми върни!

Депеша: Йеромонаху
Христофору Събеву

Не вярвам аз, че калугер ще
спаси раята,
свободата не ще екзарх,
иска Караджата.
Л. Каравелов

Оцеляване

Господину министру
Оцеляваме бавно, оцеляваме
бавно,
безнаде-е-е-еждно почти,
по-невидимо аз, по-невидимо аз,
мно-о-ого видимо ти.

Как да живеем в бетонния блок,
без ток
и огнище?
Елате ни вижте!
Слезте от поста си твърде висок
и пищен!
Елате ни вижте!

ЛЮБЕН АТАНАСОВ
Биобиблиография

Автор-съставител
Милена Иванова Цветкова

Предговор
проф. Андрей Пантев, д.и.н.

Научен редактор
доц. д-р Мария Младенова

Българска
Първо издание

Формат 60х84/16
Печатни коли 10

GABEROFF
ISBN 954-9607-69-7

София, 2001